

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inšerate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Konec briandizma?

Aristide Briand, osemkratni ministrski predsednik in štirinajstkratni zunanji minister mogočnega Francije, naj postane stalni delegat pri hiražoči Zvezi narodov? In vendar je tako. Briand se je poslovil od Quaija d'Orsay menda za vedno; Laval, ki bi rad nekam mešetarsko balansiral med desnico in levico, je raje sam zunanji minister, nacionalistom Tardieuju ali Boncourju, ki oba upata, da ju bo po zvenketu Hitlerjeve sablje probujena Francija postavila na načelo »krepke vlade, bi bil spravipljivi in človečanski Aristide v napotje in Herriot, ki se mu že smehljaja solnce nad nekrvavim volilnim bojiščem, že leta in leta sanja, kako bo sam utiral pot v svet Franciji, oboroženi z oljkovo vejico, a za vsak slučaj tudi s topovi. Zato je malo verjetno, da bi 70 letnega bolnika, ki mu je pod sunki valovitega diplomatskega leta 1931. opešalo srce, privedla pot nazaj iz Zeneve na Quai d'Orsay.

Upravičeno ali neupravičeno je bila Briandova zunanja politika za svet sinonim pacifizma. Zato je v tem času, ko se pod pritiskom hude gospodarske krize in pod vplivom skrajno nacionalističnih gibanj poljskega vseh narodov miru nevarna nervoznost, Brianda škoda. Ko je Briand lansko leto doživel hud poraz kot kandidat za predsednika republike, je vzhiceno vzkliknil: Pustil bom vse, vzel bom palico v roke ter bom do zadnjih moči od kraja do kraja oznanjal svetlo mir! Njegovi nasprotniki so mu tudi tedaj očitali neke vrste mednarodno demagogijo, češ, da spekulira z željo po miru, ukoreninjeno pri vseh narodih, in da vedno in vedno udarja na to struno samo, da bi se pred svetom dvignil v oblake kot namišljeni apostol miru, ki v resnici ni storil nič realnega za organizacijo miru. Danes ob njegovem slovesu se ti očitki ne čujejo več niti iz vrst francoskih nacionalistov, ki mu niso mogli nikdar odpustiti »izdajstva« zaradi njegovega popuščanja napram Nemčiji. Spričo najnovejšo Brüningove izjave proti reparacijam in drzne poteze ministrov Curtiusa in Schoberja za »Anschluss« v lanskem letu francoski desničarski tisk samo ugotavlja, da je Aristide Briand doživel bridko razočaranje. Računal je na dobro voljo Nemcev, toda ti jo niso pokazali; glavna premisa njegove zunanje politike je bila zgorela, zgoreli so tudi zaključki. Briandu ni preostalo drugega, kakor da gre. S tem se je napravil konec »velikega poskusa«, ki se ga je lotil Briand v dobri veri. Tako francoski nacionalisti, katerih mnenju se v zadnjem času pridružuje čedalje več umerjenjših Francozov.

S Stresemannom je Briand zgubil svojega protigricalca, poslej je polagoma ugašala tudi njegova zvezda. Curtius in Brüning sta pod pritiskom hitlerjevcev pričela izvajati politiko »narodne zavesti«, reparacije so postale Nemcem »kontribucija« in revizija političnih meja jim je danes povsem samoumljiva zahteva. Prvi sunek je zadel Briandov poskus s carinsko zvezo z Nemčijo in njegov poraz pri predsedniških volitvah je bil v prvi vrsti posledica tega poraza v zunanji politiki. Briand je že tedaj zaslužil, da zanj ni več mesta v zunanjem ministertvu in se je hotel umakniti na mirnejši stol predsednika republike. Političnim neuspehom se je pridružila še bolezen, tako da Lavalu ni bilo več težko izpodriniti svojega prijatelja, ki ga niso vzdramili več niti viharji vzkliki berlinskih meščanov njemu v pozdrav.

Briandova zamisel resničnega miru, ki bi prinesel Franciji tudi tako zaželeno »varnost«, je bila preprosta in zato toliko bolj privlačna: spraviti je treba za vsako ceno francoski in nemški narod. Zato se morajo Francozi pogajati z Nemci kot svobodnim narodom in enakopravno državo. Dovoli naj se jim vstop v Zvezo narodov. Briandova velikopoteznost se kaže v zamisli Locarna, ki ga Nemci podpišejo svobodno, ne več kot premaganici. Toda Francija mora biti zavarovana za vsak slučaj. Američani niso podpisali versailleske pogodbe in tudi ne Locarna, ki jo nadomestuje in jamči za francoske in poljske meje, tudi niso stopili v Zvezo narodov, zato naj podpišejo Briandov mirovni pakt in s tem prevzamejo jamstvo za status quo v Evropi. Amerika ni šla na to in Briandov načrt je spuhel v Kelloggov pakt, ki se je posebno obnesel v mandžurskem sporu... Morda se je zaradi tega diplomatskega poraza porodila v Briandu misel o Panevropi. Panevropa, mednarodna politična organizacija pod okriljem Zveze narodov, ki bi vsaj nekoliko zbrisala politične meje, rešila manjšinsko vprašanje in iz razkosane Evrope ustvarilo veliko gospodarsko enoto, bi lahko res bila tehtna protiutež ameriškega finančnemu imperializmu, odgovarja pa tudi povsem Briandovi zamisli organizacije miru: z zblizanjem med evropskimi narodi bi se odkrnila ostrina političnih mej in odpadel bi glavni razlog za revanšne poskuse. To bi bila tudi pot, ki bi vodila k razorožitvi. Značilno je, da je to Briandovo stremljenje stalno podpiralo tudi vatikansko glasilo, ki je pozdravilo tudi sorodno misel o balkanski zvezi.

Panevropa je zaenkrat po zaslugi Anglije, ki se instinktivno upira snovanju večjih političnih blokov, in drugih velesil, ki vidijo za vsako francosko potezo stremljenje po nadvladi, propadla.

Proti Briandovi politiki popuščanja napram Nemčiji so se večkrat čuli ugovori tudi iz slovanskih držav, ki so se bale, da bi bil Briand pripravljen za spravo z Nemci žrtvovati njihove interese. Pustimo ob strani vprašanje, ali je bil ta strah upravičen. Gotovo je le, da se Lavalova politika in njegovih naslednikov v tem pogledu ne bo prav nič razlikovala od Briandove. Pogosti pozivi, ki prihajajo od pariškega tiska na Slovane, naj se zblizajo, so v tem pogledu dovolj zgovorni.

Briand si je pridobil za Francijo velikega sluge. Njegov »poskus politične sprave in sodelovanja« ni uspel? »V povojni dobi, priznava neki francoski desničarski list, ga je bilo treba napra-

„Ameriko je treba postaviti pred izvršeno dejstvo“

Mussolinijeva ofenziva proti vojnim dolgovom

Rim, 15. jan. »Popolo d'Italia« priobčuje drugi članek o reparacijskem vprašanju, kateri nosi naslov »Razgovor z Ameriko« in ki tudi pohaja iz peresa Mussolinija. Članek izvaja približno sledeče:

Na vsem svetu je samo ena država, ki ni nikomur ničesar dolžna in ki je upnica vseh: to so Zedinjene države severne Amerike. Nemčija je dolžna vsem: Italiji in Franciji sta dolžni Angliji; Italija, Francija in Anglija so dolžnice Amerike, da ne govorimo o drugih manjših državah. To dejstvo ne komplicira problema, ampak ga poenostavlja. Nemčija — izvaja Mussolini dalje — ne more plačati niti danes niti jutri in sploh nikoli več ne bo plačala. Anglija tudi ni nasprotna radikalni rešitvi tega vprašanja. Francija pa se s tem nikakor ne more sprijazniti zato, ker se Amerika ne more odločiti za odpust vseh dolgov. Kaj je tedaj storiti? O kakšnih prisilnih ukrepih proti Nemčiji ni nobenega govora. To bi pomenilo konec Locarna, konec Zveze narodov, konec evropske skupnosti sploh. Edina pot je, da se zavzame napram Ameriki edinstvena fronta vseh evropskih dolžnikov. Če si evropske države odpustijo med

seboj, kar imajo zmagovalci terjati od premaganih, in če se na ta način razlika med premaganci in zmagovalci sploh odpravi, potem Amerika absolutno ne bo imela poguma, vztrajati na tem, da se ji povrnejo žrtve, ki so bile storjene med vojno za skupno stvar.

Prvič Amerika tega ne bo storila že iz moralnih razlogov. V ameriškem narodu je na dnu duše idealizem in Američani absolutno ne bodo hoteli, da bi jih zgodovina človeštva ožigosala, da so tisti, ki so edini imeli od vojne profita. Američani ne bodo hoteli, da bi jih zgodovina imela za Shylocke, ki so zahtevali kos mesa iz telesa svojih dolžnikov. Vse javno mnenje Amerike bi se dvignilo proti temu, ako bi se potem, ko bi si Evropa odpustila svoje dolge, v Ameriki še kdo našel, ki bi trdovratno vztrajal na odplačevanju vojnega dolga. Sicer pa govorijo za to tudi razlogi pameti in gospodarske oportunitete. Če se račun o preliti krvi na ta način izmili, si bo oddahnilo vse človeštvo, in to bo tudi v korist Amerike. Seveda Amerika tega koraka ne bo storila prva, ampak Evropa sama mora v tej zadevi prevzeti iniciativo in postaviti Ameriko enostavno pred izvršeno dej-

stvo. Amerika proti takemu fakti ne bo mogla absolutno ničesar storiti. Američani ne morejo ukreniti proti temu ukrepov ne na gospodarskem ne na valutarnem polju. Svetovno gospodarstvo je solidarno. Kdor ga rani na kateremkoli mestu zemeljske oble, ta rani samega sebe; carinske represalije izzivajo protiukrepe; valuta, ki pada, ogrozi takoj vse ostale valute od enega konca sveta do drugega. Svet potrebuje Zedinjenih držav, toda tudi Zedinjene države potrebujejo Evrope, in sicer danes bolj kot le kdaj.

Članek zaključuje z besedami: »Plat zvona bide ob obeh obalah Atlantika.«

Pariz, 15. jan. tg. »New-York Herald« poroča iz Washingtona, da bodo ameriške Združene države popolnoma izostale iz bodočih reparacijskih konferenc in razprav o dolgovih, in da niti oficijozno ne bodo podpirale novega moratorija. Novi angleški načrt o petletnem moratoriju, pa tudi francoski načrt o dvehletnem moratoriju, so v Washingtonu prezrli popolnoma hladno. Obenem pa list daje razumeti, da bi Amerika mirno sprejela ustavev plačil, če bi jo evropske države sklenile enostransko.

Madjarsko-romunsko-italijansko prijateljstvo

Bethlenovi razgovori v Rimu

Rim, 15. januarja. Oficijelno se sporoča: V četrtek je prispel v Rim grof Bethlen. Dopoldne je odšel v palačo Venezia, kjer je bil sprejet od šefa vlade, ki se je z njim dolgo in prirčno razgovarjal. Ves tisk Bethlena izredno prirčno pozdravlja. »Tribuna« piše, da se vsi evropski listi zanimajo za ta posej in da okoli njega spletajo cele romane. Nato pravi: »Grof Bethlen, vodja stranke, ki ima močno večino v ogrski zbornici, je tisti mož, ki je Ogrsko rešil v momentu najhujše narodne depresije; je mož, ki je Ogrsko po nesebični pomoči fašistične Italije in jasnovidnosti Mussolinija osvobodil politične izolacije, v kateri se je nahajala; je mož, ki je z odločnostjo in modrostjo vodil madjarski narod 11 let, ki so bila tako za ogrsko kakor za evropsko zgodovino izredno viharja. Tega se spominjamo danes, ko grof Bethlen, ki se je pred meseci prostovoljno umaknil od vlade in od javnih

zadev, biva med nami. Vse drugo, kar prinaša inozemski tisk, pa so gole domneve.«

K temu je dostaviti informacijo, ki jo ima »Berliner Tageblatt« iz dobrega vira. Ta list namreč trdi, da je namen grofa Bethlena ta, da se z Mussolinijem razgovori o eventualni gospodarski antanti med Madjarsko in Romunijo in da se informira o tem, kakšno je v tem oziru stališče Italije. V petek, 15. t. m. pa odpotuje v Italijo tudi bivši ogrski trgovinski minister, baron Sztereny, kjer bo po nalogu vlade obravnaval z italijansko vlado finančna in ekonomična vprašanja, zato da se gospodarske vezi med obema deželama utrdijo.

Kakor izvemo, namen ogrskih obiskov v Rimu ni izključno gospodarski, ampak še bolj politični. Madjarska je mnenja, da se je zaradi Brüningove izjave mednarodni položaj zelo poslabšal in da je zato potreba, da se Madjarska čim bolj nasloni na Italijo.

Monarhistični pokret na Poljskem

Varšava, 15. jan. tg. V ustavnem odboru poljskega sejma so večerj monarhisti s poslancom Pilsudskega bloka Mackijevičem poskusili, da bi predrli s svojim predlogom, da naj se predsedstvo republike pretvori v monarhističnem smislu. Mackijevič je govoril v lastnem imenu, ne v imenu svoje stranke in je utemeljeval svoj predlog s tem, da vseh 12 izvoljenih predsednikov francoske republike daleč ni doseglo tolikšen ugled, kakor v istem času monarhi v drugih državah. Za Mackije-

vičem je govoril knez Radzivil, ki je navajal, da je na Poljskem več monarhistov, kot je sploh znano. Vsaka državna oblika ima prednosti in neugodnosti, rešitev tega vprašanja s predsedstvom pa ni nikoli popolnoma posrečena. Zato predlaga najprej dosmrtno predsedstvo. Drugi poslanci so zahtevali, da se parlamentarna demokracija zamenja s stanovsko ustavo. Tako je prišlo, da se v tej razpravi nikakor ni pokazala enotnost idej bloka Pilsudskega.

Heimwehr pripravljat atentat na notranjega ministra

Dunaj, 15. jan. Z. Današnja dunajska »Die Stund« poroča, da je policija v Gradcu odkrila zaroto proti notranjemu ministru Winklerju, ki se je v ponedeljek in torek mudil v Gradcu. Aretiranih je bilo več oseb iz vrst Heimwehra. Minister je priznal, da so bili v Gradcu zares aretirani trije člani, ki so pripravljali na njega atentat.

Gradec, 15. jan. Z. O pripravljenem atentatu proti notranjemu ministru Winklerju, ki je kot član Landbunda velik nasprotnik Heimwehra, se čuje, da je že 11. t. m. policija aretirala na prjava nekaterih članov narodne socialistične stranke tri člane Heimwehra. Eden izmed treh aretirancev je namreč v neposredni bližini hotela, kjer je bil Winkler na stanovanju, prosil nekega narodnega socialista, da mu posodi revolver. Ker se je istočasno mudil notranji minister Winkler v hotelu, so mislili, da bo ta član Heimwehra izvršil nanj atentat. Po preiskavi in zaslišanju je policija pustila dva aretiranca na svobodo, ker jima ni mogla dokazati krivde, enega pa je še nadalje obdržala v zaporu. Z druge strani se zopet čuje, da se je v neki kavarni v bližini hotela »Erzherzog Johann« zbralo 11. t. m. društvo, v katerem so bili zastopani nekateri člani narodnih socialistov in Heimwehra. Pri tej priliki so razpravljali o no-

viti, sicer bi zgodovina očitala Franciji, da je sistematično ovirala mir, in laž francoskega militarizma in imperializma, ki se tako grdo izrablja proti naši državi, bi svetovno javno mnenje obrnilo proti nam.«

Velike pa so Briandove zasluge tudi za vse človeštvo, ki ga bo danes, ko je tako sprta med seboj, toliko težje pogrešalo. Naša želja je, da bi z Briandom ne izginil briandizem, ako je to sinonim za pacifizem.

ČSR dobi posojilo

Praga, 15. januarja. Ministrski svet je 14. t. m. odobril načrt zakona, ki pooblašča finančnega ministra, da sklene posojilo 1 milijardo Kč. Večino, to je 600 milijonov frankov, bo dala Banque de France. Tozadeven zakonski načrt pride pred francoski parlament v kratkem.

Na isti seji je bil minister za zunanje zadeve dr. Beneš imenovan za voditelja češkoslovaškega odposlanstva za konferenco v Lausanni. V tem odposlanstvu bodo češkoslovaški poslanik v Parizu Osuski, guverner praške narodne banke Popišil in drugi.

Zatem je ministrski svet sprejel navodila za strogo štednjo v upravi.

Lepe nade

Bukarešt, 15. januarja Z. »Adeverul« se bavi s potovanjem Argetoianu v Rim, Pariz in London. Izraža nado, da se bo Argetoianu vrnil v Bukarešt z lepimi političnimi uspehi. Sklenil bo namreč 1 in pol milijardo posojilo.

Konferenca MA

Praga, 15. jan. AA »Prager Presse« prinaša vest iz Zeneve, da v krogih DN potrjujejo, da se bo konferenca držav Male Antante sestala 22. januarja t. l. v Montreuxu. Jugoslovanski zunanji minister g. dr. Marinković, ki se zdaj mudi v Davosu, odpotuje kmalu v Zenevo, nato pa v Montreux, kjer se sestane z rumunskim zunanjim ministrom g. Ghikom in češkoslovaškim zunanjim ministrom g. dr. Benešem. Ministri bodo pri tej priliki razpravljali o problemih reparacij in razorožitve ter o vseh drugih vprašanjih, ki so na dnevnem redu.

Papež bo sprejel Mussolinija

Rim, 15. jan. AA. Papež je danes dopoldne sprejel italijanskega poslanika pri Sveti stolici Devecchia, ki je prišel k papežu, da se mu v imenu predsednika italijanske vlade Mussolinija, zahvali za visoko odklovanje zlate ostroke in obenem prosil papeža za avdienco g. Mussolinija.

Potrjuje se vesti, da bo papež sprejel Mussolinija 11. februarja. (Obletnica later. pogodbe).

Dva kandidata

Washington, 15. januarja. AA. Predsednik Hoover je prijavil svojo kandidacijo pri predsedniških volitvah.

Washington, 15. januarja. AA. Senator Smith je prijavil kandidacijo za predsednika republike.

Povodnji v Ameriki

Newyork, 15. januarja. AA. Državi Mississippi in Tennessee so vode napravile veliko škodo. Na reki Mississippi se je snoči pod pritiskom silnih množin vod podrl nasip pri Seawrightu in voda je poplavlila 2 m visoko vso pokrajino daleč naokoli. Ti kraji so bili že prej prizadeti po poplavih. Pet tisoč ljudi se je moralo zateči na strehe svojih hiš in na drevesa, kjer čakajo pomoči. Do zdaj ne poročajo še o nikakih človeških žrtvah.

V državi Tennessee je divjal silen tornado okoli mesta Trenton. Šest ljudi je mrtvih, mnogo pa ranjenih.

Drzni turisti

London, 15. januarja. AA. Znameniti hribolazec Frank Smith, ki je lani z maloštevilno odpravo dosegel v Himalajskem gorovju vrh gore Kamet, bo, kakor poroča »Times«, organiziral drugo ekspedicijo, ki bo skušala to leto s privojenjem političnih oblasti splezati na 28.629 čevljev visoko goro Nanga Parbat, ki je najvišji vrh v zapadnem Himalajskem pogorju.

To goro so skušali preplezati že pred 37 leti 4 angleški hribolazci, med njimi Mumery in Bruce, ki je v spremstvu nekega Gurke dosegel višino 20.000 čevljev.

Dunajska vremenska napoved: Nobene bistvene spremembe. V Severnih Alpah je mogoče, da se bo zapadna struja širila dalje proti vzhodu.

Konstituiranje narodne skupščine in senata

Volitve v nar. skupščini

Belgrad, 15. jan. 1. Narodna skupščina in senat sta se sestala danes, da izvolita svoje predsedstvo. Narodna skupščina dopoldne, senat pa popoldne.

Pred sejo narodne skupščine je zboroval parlamentarni klub, ki je razmotrival o kandidaturah za predsedstvo, katere bo predlagal na seji skupščine. Po hodnikih skupščine je vladalo animirano razpoloženje, ker so se poslanci pripravljali, da izvršijo enega svojih najglavnejših poslov, ko si bodo v tajnem glasovanju izbrali svojega predsednika. Ob 10 se je skupščina sestala. Otvoril jo je začasni predsednik Simonović, kojega glas je bil raznešen po dvorani polni zvočnikov, ki so bili obsejani na stebrih galerije. Predsednik Simonović je najprej dal prečitati kraljev proglas o imenovanju nove vlade, nato je skupščina dovolila nekaterim bolnim poslanecem dopust. Nekoliko nemirna je bila dvorana, ko se je čitalo vprašanje finančnega ministarstva, če je dovoljeno, če sme poslanec Aleksander Vukić vršiti obenem mandat poslanstva in članstva upravnega odbora sladkorne tovarne na Čukarici. Predmet je bil oddan v presojo verifikacijskemu odboru. Ko so bili izvršeni prvi preliminarni, je predsednik naznanil, da skupščina preide na volitev predsedstva. Na mizi so bile postavljene tri sive skrinjice, ena za predsednika, druga za podpredsednika, tretja pa za tajnike skupščine. Poslanci so se začeli gibati po dvorani, medtem ko se jim je delil ves potreben material za volitve, mali lističi in male kuverte. Poslanci so lističe podpisali in nato polagoma spuščali kuverte v nastavljene skrinjice, okrog katerih je sedelo devet čuvajev. Ob pol 12 je predsednik imenoval še nekaj poslancev za preštevovanje lističev in za beleženje imen kandidatov. Štejevanje in kontrola oddanih glasov je trajalo do četrta na 2, ko je predsednik Simonović objavil rezultat tajnega glasovanja za predsedstvo narodne skupščine. Za predsednika je oddala glasovnice skupaj 285 poslancev. Od teh je dobil dr. Kumanudi 171 glasov, poslanec Dušan Subotić pa 112 glasov. Za predsednika je bil torej izvoljen dr. Kosta Kumanudi. Za podpredsednika je ravno tako glasovalo 285 poslancev. Prvi podpredsednik Karlo Kovačević je dobil 256 glasov, drugi podpredsednik Hranjević pa 271 glasov. Nekateri drugi poslanci so dobili po enega ali po več glasov, tako n. pr. je dobil dr. Pivko 2, dr. Bogomil Vošnjak pa samo en glas. Za tajnike so bili izvoljeni dr. Jevremović z 207 glasovi, Dragiša Stanojević z 239 glasovi, Ante Kovač z 226 glasovi, Milan Mravljak pa z 254 glasovi. Ostali glasovi so bili porazdeljeni v manjšem številu na druge poslance, med njimi 15 glasov za poslanca Janka Barleta.

Novo predsedstvo se je po poslovnem govoru

predsednika Simonovića podala na tribuno, kjer je zavzelo svoja mesta. Dr. Kumanudi je se čestitali vsi ministri in poslanci. Dr. Kumanudi se je nato v svojem govoru zahvalil za izraženo mu zaupanje ter je obljubil, da se bo trudil, da s svojim delom dokaže, da je zaupanja tudi vreden.

Dr. Kumanudi je nato obvestil poslance, da bodo obveščeni pismeno, kateri dan je Nj. V. kralj določil za otvoritveno zasedanje narodne skupščine in za svoj prestolni govor. S prošnjo, naj ostanejo poslanci v Belgradu ali vsaj v bližini, se je seja končala.

Danes popoldne so se sestale razne sekcije poslanskega kluba, tako finančna sekcija, socialna in gospodarska sekcija. Pretresalo se je, kaj se je storilo od zadnjega sestanka v smislu resolucij, katere so bile pred prazniki sprejete.

Volitve v senatu

Za danes popoldne ob 16 je bila, kakor rečeno, sklicana seja senata. Ze pred označeno uro so se začeli zbirati po hodnikih senatori, med katere so se pomicali tudi ministri. Točno ob 4 se je prišel na ministrski predsednik. Da se dogovorijo senatorji o volitvah, se je najprej vselila seja senatskega kluba, ki je trajala pol ure. Nato je otvoril predsednik verifikacijskega odbora dr. Josip Silović redno sejo senata, katerega dnevni red je bilo konstituiranje predsedstva. Ministrske klopi so bile dobro zasedene. Seji je prisostvovalo vsega 69 senatorjev. Po pozdravnih uvodnih besedah, je predsednik Silović takoj prešel na dnevni red. Volilo se je po listkih, kakor v narodni skupščini. Za predsednika je bil nato izvoljen dr. Ante Pavelić, zdravnik iz Zagreba, ki je dobil od 69 oddanih glasov 66. Senatorji so izvolitev predsednika s prejšnjo s poskusom in vzklili... Za podpredsednika senata sta bila izvoljena dr. Parmaković in dr. Franc Novak. Za tajnike senata so bili izvoljeni sledeči gospodje: dr. Ivan Gmajner, Milan Popović in Gruša Vaso. Pri vseh volitvah sta 2 senatorja oddajala prazne glasovnice. Po izvolitvi predsedstva, je predsednik verifikacijskega odbora dr. Silović predal predsedstveno mesto novo izvoljenemu predsedniku dr. Ante Paveliću, ki je imel ob tej priliki daljši nagovor na senatorje, v katerem se je zahvalil za svojo izvolitev in obenem opozoril na delo, ki čaka novo izvoljene senatorje. Po njegovem govoru se je v slovenskem jeziku zahvalil za svojo izvolitev podpredsednik Franc Novak. Po njegovem govoru je predsednik dr. Pavelić zaključil sejo in napovedal posvetovalno sejo za jutri ob 10 dopoldne. Po seji senata se je vršila skupščinska seja obeh parlamentarnih klubov v prostorih ministrstva za trgovino in industrijo.

Gandhi v ječi

Gandhi je torej zopet v ječi. Toda med njegovo prvo aretacijo in današnje je bilsten razloček. Ko je Mahatma 12. marca 1930 odšel na pot, da iz Sabarmati dospe do morja ter pridobiva sol in tako prelomi zakon, je vse pričakovalo njegove aretacije. Tudi Gandhi sam jo je želino pričakoval. Saj se je solna vojna v prvi vrsti započela, da odnese moralni uspeh in ne toliko zato, da oškoduje državni solni monopol. Gandhi je z gotovostjo računal, da bo učinek na ljudske množice tem globlji, ako ga zapro v ječo. Ogromna množica naroda se je zgrinjala okrog njega in čakala, kdaj se zgodi veliki trenutek. On pa je učil, ali pa pohlevno vrtil svoj kolovrat ter zvesto predel odmerjeno količino niti, ki jo je dnevno zaobljubljal.

Toda nič se ni zgodilo. Ko je stari mož odšel na pot, so ga spremljale tisočglave množice. Po nekaj urah že, pa so ga zapustile, in le najzvestejši so mu sledili do morja. Z velikim navdušenjem je tamkaj prestregel prgišče morske vode in vse se je radovalo zmage. Toda šele pozneje, ko so se pričeli napadi na javna solna skladišča in ko je število aretirancev naraslo v take množice, da jih je bilo treba internirati kar na prostem in obdati z bodečo žico, šele tedaj je bil Gandhi aretiran (5. maja). Povelje za zapor je prišlo iz Londona, dasi je podkralj Irwin odločno protestiral. Gandhijeva želja se je izpolnila boš v trenutku, ko je bilo pričakovati njegovega popolnega poraza. Saj je bila deževna doba pred vratmi, solna vojna je ostala brez uspeha in Gandhi je bil že v mučnem položaju, da bi se moral brez uspeha vrniti v Sabarmati. Nenadno pa je dosegel, kar je že v svoji poslanici 9. aprila upal: policija ga je naredila za mučenika.

Tokrat pa Gandhiji ni bilo treba tako dolgo čakati. Je pa tudi vprašanje, če mu je bila aretacija sedaj tako ljuba, kot prvokrat. V Indiji se odločno čuti oster kurz konservativcev, ki so medtem prišli na vlado. Lord Irwin, ki ga je Gandhi v svojih pismih stalno nagovarjal z ovoj dragi prijatelj, je bil zelo previden in človekoljuben mož, vedno pripravljen najdalekosežnejšim obzirnostim. Njegova taktika mu je tudi med nasprotniki pridobila mnogo spoštovalcev in celo prijateljev. Novi podkralj Willingdon pa je strog in hladen gospod. Značilna je hitrica, s katero je nastopil proti Gandhimu. Delavska vlada je imela mnogo obzirov in je z vsemi sredstvi delala na to, da ne pride do skrajnosti. V nekaterih službah je bila morda naravnost omahljiva in nedoločna. Konservativna vlada pa očitno hoče uveljaviti v Indiji močno roko, in takoj splošno zatreti vsako uporno gibanje. Takoj prve dni so bili aretirani vsi voditelji: Gandhi, Patel in Nalan. Segli so torej po glavah in ne po manjših voditeljih. Seveda voditeljev ne bo zmanjkalo kljub temu ne, in Gandhi za revolucijo čisto gotovo ni nujno potreben.

Splošno se v Evropi istovetli Gandhi z indsko revolucijo. O tem ni dvoma, da je Gandhi najbolj popularen voditelj. Zaradi njegove priljubljenosti pri množicah in njegovega ascetičnega življenja ga povsod porivajo v osprej. Toda celo med kongresisti jih je le malo, ki bi bili enaki

nazorov, kot je Gandhi. Vodilni politiki, kakor Patel, Nehru, Sir Tej Bahadur Narpur, voditelj liberalcev, imajo svoje posebne načrte. Najbolj žilava in tudi najmanj po Gandhijevi volji pa je živahna in vedno bolj rastoča komunistična propaganda, ki jo vrše navidezni Gandhijevi pristasi, zlasti v mestih, kjer je mnogo delavstva. Številni mladi Indijci, ki so študirali v inozemstvu, se vračajo domov kot komunistični agenti. Politično čisto neizolani indski proletarijat jim rad sledi, ker ne pozna njihovih zadnjih namenov. Policija jih z vso silovitostjo zatira. Toda njihovo delo je skrivno in rovarsko, težko mu je vedno priti na sled. Velikokrat se izdajajo komunistični agenti za Gandhijeve pristase. Težko je vedeti, odkod prihajajo niti in kam vodijo. Vsa ogromna dežela je kakor v vrenju. K temu pride še nasprotstvo sovražnih si ras in religij, saj je narod razkosen na 2300 kast, ki se med seboj prepirajo in zavidajo.

Gandhi je svojim ljudem priporočal kot najboljše sredstvo za boj proti Angležem »Hartal«, to so žalovalni dnevi, ko počiva vsa trgovina. Indci so takoj ob aretaciji Gandhija proglasili »Hartal«, ki traja še do danes. Vprašanje je, če bo gibanje mogoče izvesti tudi sedaj, ko so bili voditelji kongresa aretirani. Vlada upa, da ji bo maso brez voditeljev mogoče obvladati.

Morda učinkuje smešno, da Gandhi na predvečer svoje solne vojne ni imel storiti nič važnejšega, kakor da je predel na svojem kolovratu. Tudi mladi indski politiki niso posebno navdušeni za kolovrat. Oni bi blagostanje svoje domovine rajši dvignili s kako bolj moderno industrijo. Gandhijeva ideja pa je izraz globokega spoznanja: revščina in beda današnjega sveta je posledica razburjene tehnike. Zato nazaj k priprostosti in ročnemu delu! V resnici je Gandhi prvi politik, ki je odločno uravnil življenje nazaj k priprostejšim oblikam. Pomen kolovrata pri narodu, ki je nagnjen k mistiki in fantastiki, močno učinkuje. V deževnih mesecih je več kot 100 milj. indskih kmetov obsojenih na popolno brezdelnost. Kolovrat jih lahko zaposli, obenem pa more prinesli tudi skromen zaslužek. Gandhi pa je zopet v ječi in zopet — mučenik.

London, 15. jan. AA. Tajnik za Indijo Hoare je izjavil, da so odredbe podkraljeve vlade obrodile popoln sad. Vlada je tako razpršila ekstremistične nacionalistične skupine, ki so poslate samo še organ za agitacijo.

Osebnosti

Belgrad, 15. jan. 1. V trgovinskem ministertvu so premeščeni: k upravi za zaščito industrijske lastnine v Belgradu za pripravnika dr. Milan Miloš, v državno trgovsko akademijo v Brckem za uradniškega pripravnika Justin Podpad, v ministertvo za trgovino in industrijo za uradniškega pripravnika Mirko Matek, v srednjo državno tehnično šolo v Ljubljani za uradniškega pripravnika Vinko Kosiak. Premeščen je bil Ivan Dejan, kontrolor 8. skupine oddelka za kontrolo mer pri okrajnem načelstvu v Mostarju, k oddelku kontrole mer pri okrajnem načelstvu v Ljubljani.

Japonci se ne ozirajo na nikogar

Potem, ko so zasedli anglo-kitajsko železnico, hočejo zasedati tudi zvezo Moskva-Vladivostok

London, 15. jan. Vojaška akcija Japonske v Mandžuriji se ne ustavi. Japonski vojaški oddelki čistijo vso Mandžurijo bodisi na jugu bodisi na severu. Japonska letala se napadajo mesto Piusin, ki leži na vzhodnokitajski železnici. Ta akcija je posledica ultimatumu, ki ga je poslal poveljnik japonske okupacijske armade v Kirinu kitajskemu generalu Tiaču, ki poveljuje kitajski vojaški železniški straži na progi vzhodnokitajske železnice od Mančulija do Pogranice. Japonski poveljnik namreč zahteva, da se imajo vse kitajske železniške straže na tej železnici razorožiti in razpustiti, ker da tvorijo neprestano nevarnost za Japonce in ovirajo pacifikacijo Mandžurije. Aeroplanski napad na Piusin, ki leži blizu Harbina, je imel namen pokazati kitajskemu komandantu vzhodnokitajske železnice, da bodo Japonci sami razgnali vse kitajske vojaške postaje na železnici, ako jih ne bo kitajski poveljnik sam razpustil.

To dejstvo potrjuje vest, katero so ruski listi javili že pred tednom, da namerava japonska armadno poveljstvo v Kirinu zasedati tudi vzhodnokitajsko železnico, ki je, kakor znano, last kitaj-

ske ruske akcijske družbe, v kateri imajo Rusi prevladujoč vpliv. Ko je ruski poslanik v Tokiu japonskega ministrskega predsednika Inukaja pred nekaj dnevi vprašal, da-li je to res, mu je Inukaj odgovoril, da mu o taki nameri kirinskega komandanta ni ničesar znanega. Kakor se sedaj vidi, pa je japonski general v resnici začel akcijo, da zamenja dosedanje kitajske vojaške policijske čete na vzhodnokitajski železnici z japonskimi. Z ozirom na vitalni pomen, ki ga ima ta železnica za ruski eksport oziroma import, na Daljnem vzhodu, bo najnovejša japonska akcija pacifikacije severne Mandžurije imela brez dvoma posledice.

V južni Mandžuriji so Japonci kljub angleškemu protestu prevzeli upravo in kontrolo anglo-kitajske železniške proge iz Mukdena v Peking, in sicer do Velikega zidu. Japonci so ves kitajski personal železnice zamenjali s svojim.

Japonci so pa tudi izkrcali svoje mornarje v kitajski luki Cingtau, kjer so Kitajci demonstrirali proti Japoncem in ogrožali japonske podnike. Japonci koncentrirajo tudi veliko vojaštva v luki Šanhajkvan, kjer se neha kitajski zid.

Velikanski škandal za vso Ameriko

Ameriška dama ubila domačina na Honoluluju - Ameriška mornarica v havajskih vodah štiti morilko - Ogromno razburjenje proti Amerikancem na vsem otočju - Velika propalost „visoke“ ameriške družbe

London, 15. jan. Vse ameriško časopisje se bavi s škandaloznimi dogodki, ki se odigravajo zadnji čas na Havajskem otočju, oziroma na Honoluluju. Tam je namreč nekda Amerikanka Fortescue s pomočjo svojega tasta, mornariškega poročnika Massie in dveh ameriških matrozov zvalila domačina, Havajca Jožefa Kahahavaj v svojo vilo, kjer so ga s silo potlačili v banjo, mučili in končno zadavili. Kot vzrok tega nečloveškega dejanja navajajo krivici, da je Kahahavaj baje onečistil hčerko gospe Fortescue, omoženo s poročnikom Massiejem. Truplo umorjenega domačina so peljali k morskemu obali, kjer se nahajal nek vrtnec vulkaničnega izvora, v katerega so ga mislili vreči, da bi se nikoli več ne našlo. Dasi je bila noč, pa sta avtomobil opazila dva policista, ki sta ga ustavila, radi česar je seveda zločin bil kmalu odkrit.

Ko so otočani zvedeli za zločin, se jih je polastilo strašno ogorčenje. Nato je poveljnik ameriške vojne eskadre, ki stalno križari med Havajskim otočjem, izkrcal moštvo, ki je morilko in njene sorodnike odpeljalo na vojno ladjo. Mornarica se je postavila na stališče, da je Amerikanka ravnanja prav! Ta čin pa je izzval še večje ogorčenje domačinov, ki imajo neke vrste samoupravo in katere podpira tudi ameriški guverner. Guverner je namreč takoj telegrafiral državnemu tajniku za notranje zadeve v Washingtonu, da protestira proti postopanju admiral Pratta, ki štiti zločince, kateri bi morali priti pred civilno sodišče v Honoluluju, in je izjavil, da je trditve, da Havajci, Japonci in Kitajci onečastijo ameriške žene, samo plod pokvarjene demštilje lete. Obenem pa so tudi katoliški in protestantski misijonarji s prične javno oziroma postopanje poveljnika mornarice, ki odobruje zločine in štiti oficirje ter pomorščake, ki hočejo med miroljubnim havajskim prebivalstvom uvesti metode linčanja, kakor se v navadi v pokvarjenih vlemestih Zedinjenih držav.

Afera se obravnava tudi v ameriskanskem kongresu. Dočim se je več govornikov postavilo na stališče, da se smejo belokožci braniti proti »domačim zločincem«, pa so imeli drugi poslanci

pogum, da so odkrito izjavili, da bi se čeni poročnika Massie gotovo ne bilo ničesar zgodilo, ako bi bila ostala doma pri svojem možu, mesto da se je šla ponoči sprehat na honolulskih brezinah, kakor ima to navado sploh večina Američank na Havajskih otokih.

Treba pa je priznati, da je precejšen del časopisja na strani Havajcev, in listi odkrivajo ob tej priliki strahotivo nemoralo, ki jo širijo ameriški plutokrati in njihove žene ter hčere v ameriških kolonijah. Amerikanci so domačine, ki so preje kljub svojemu naravnemu stanju živeli pošteno, že popolnoma pokvarili. Gospe, ki prihajajo na jahta na Havajske otoke na počitnice, si dovoljujejo najbolj škandalozno obnašanje. Napol gole zavajajo domačine, z njimi po barih plešejo in popivajo. Zato se absolutno ne smemo čuditi, če si tudi domačini z njimi vse dovoljujejo.

Poslušeno javno mnenje je zmagalo in državni tajnik za notranje zadeve je prosil predsednika Hooverja, naj naroči mornariškemu ministru, da ima admiral Pratt takoj izročiti sodišču gospe Fortescue, poročnika Massie in njune pomagače. 15. t. m. pridejo pred civilno sodišče, ki je sestavljeno iz domačih in ameriških porotnikov. Zelojstno pa je, da so zločinci našli veliko odvetnikov, ki jih bodo branili, češ da so ravnali v »opravičeni samoozbambeli«. Seveda stoji tudi mornariški krogi slej ko prej na stališču, da bi morali priti Havajski otoki v svrhu »zaščite belokožcev« pod vojaško sodstvo mornariškega poveljstva. Mornariško poveljstvo je tudi izkrcalo cel polk mornarjev, da štiti zločince, ko se bodo izkrcali, da jih odvedejo pred sodišče, pred jeno domačinov.

Razburjenje je še večje, ker so te dni našli ubito nebo bogato in lepo ameriško vdovo gospo Heley in pa njeno sobarico, ki ju je, kakor se je zdaj ugotovilo, ubil nek črnc. Vdova Heley se je bavila s politikom, sportom in pa seveda tudi z veseljačenjem po barih, zaradi česar je uživala velik ugled v ameriških krogih.

Ameriški šovinisti seveda branijo zločince in napadajo državnega tajnika za notranje zadeve.

Odmevi obsodbe poljskih parlamentarcev

Pred dvema dnevoma smo poročali o obsodbi poljske parlamentarne opozicije, ki se je po 57 dneh zelo napete sodne obravnave končala z obsodbo 10 poljskih opozicijskih voditeljev na 2 do 3 leta ječe češ, da so nasilno hoteli vreči vlado. Obsodba je vzbudila zelo veliko pozornost, ker je poljska javnost mislila, da bo večina obtožencev oproščenih, ostali pa da bodo obsojeni samo na kratke kazni. »Germaniac«, glavno glasilo nemškega centra, proces naslednje komentira: Eden izmed državnih tožilcev je poizkusil, vzeti procesu vsak zgodovinski pomen. Toda temeljito se je motil. Poljski narod ne bo tako lahko pozabil procesa in njegovega ozadja, to je državno-borskih volitev 1930, kakor bi nosilci Pilsudski-jevega režima radi videli. Razven tega se je v zadnjih dneh procesa sodnijska avla pretvorila v neke vrste parlament. Vse ono, kar se od »volivne zmage« v sejmju ni dalo več povedati, so tu vrgli v obraz sistemu »moralnega ozdravljenja«. Često je zleglo, da so tožilci in obtoženci zamenjali vloge.

Bila je temna slika, ki jo je proces odkril nad sodobno Poljsko. »Hoče biti Poljska vzhodna ali zapadna država«, je klical obsojeni voditelj socialistov Liebermann. Liebermann, ki je okužil vso tega brestovskih ječ, čeprav se je v osvobodilnih bojih bojeval s Pilsudskim ramo ob rami, je izpovedal, da so mu povedali, da hoče Pilsudski voditelje opozicije »naučiti discipline«. To pa ni druga kot »ideologija korobač«, ki jo je dostojno mo človeku težko vtepti. Obtoženci tudi niso smeli govoriti o dogodivščinah v Brest-Litovsku. Drugače mirni, potrpežljivi in stvarni predsednik je takoj, ko je govor nanesel na Brest, dotičniku vzel besedo. Toda tudi brez tega ve Poljska in inozemstvo dovolj o teh stvareh.

Za obojevalca maršala je tudi malo razveseljivo, da ga je proces pokazal takorekoč v copatah. Liebermann je med drugim navajal, kako je Pilsudski po prvem porazu na boljševiški fronti v največji potrtosti resigniral na čast državnega šefa in jo predal v roke voditelja kmečkega gibanja Witosu (ki je sedaj tudi sedel na obtožni klopi in bil tudi obsojen)...

Nazaj k ideologiji Kossuszkega!, je bil smisel vseh obrambnih govorov in vseh izjavljani obtožen-

cev, ki so trdili, da niso nasilno skušali vreči vlade, temveč z legalnimi sredstvi upostaviti pravo. V tem smislu da bodo tudi v bodoče delali in naj izpade proces že kakorkoli. »Ničbe«, in tudi največji genij ne more sam predstavljati vse državne moči, je klical nazadnje bivši ministrski predsednik Witos. Nekdanji minister Kiernik pa je kot dopolnilo z bridko ironijo izjavil, da od državnih tožilcev ni pričakovati kakih junaštev, ker morajo slušati zapovedi tistega, ki je opozicijskonalne parlamentarce dal zapreti. Še oostreje je nastopil bivši poslanec Putek, ki je navajal svetopisemsko zgodbo o potniku, ki je na poti v Jeriho padel med razbojnike. Duhovniki in farizeji so v velikem številu šli mimo obtožencev, le nekaj poštenjakov-branilcev je imelo pogum, da so se zanje zavzeli.

Nekakšno korist od procesa je imel le Korfanty, ki je bil tudi obtožen, a ga je pred obsodbo ščitila poslanska imuniteta, ker je član šlezjskega sejma. Korfanty, ki je voditelj krščansko-demokratske parlamentarne frakcije, je s procesom silno pridobil na popularnosti. Na strankinem obnem zboru je bil zopet izvoljen za načelnika, medtem ko sta bila dva njegova nasprotnika iz stranke izključena.

Tako piše dobesedno »Germaniac« o procesu, ki bo brez dvoma imel zelo dalekosežne posledice za Poljsko. Pilsudski, ki uživa med Poljaki vprav legendarno avtoriteto, bo brez dvoma mnogo virpel na svoji popularnosti radi te obsodbe svojih političnih nasprotnikov. Proti njemu se formira, kakor znano, tudi močan katoliški tok, ker mu verni Poljaki zamerijo, da uvaža v poljsko zakonodajo čisto laiciistične osnovne zakone, kakor je n. pr. civilni zakon z vsemi posledicami etc. V zadnjih tednih so se pod vodstvom škofov vršile velike verske manifestacije po vsej Poljski, ki so zahtevale ohranitev krščanske zakonodaje v katoliški Poljski.

Varšava, 15. jan. tg. Na današnji seji poljskega sejma je prišlo do velikih demonstracij za obsojene voditelje opozicije, ki še vedno pripadajo sejmju, dokler razsoda zaradi vloženega priziva ne postane pravomočna. Ko je vstopil v dvorano socialnodemokratski poslanec dr. Liebermann z nekaterimi bivšimi tovaršji iz Brest Litovskega, so mu prirejali burne ovacije. Opozicija je ponavljala medklice proti razmeram v Brest Litovskem in dolgo časa aklimirala prisotne voditelje opozicije. Šele po daljšem času je mogel priti do besede sejmjski maršal Switalski.

Ameriški Slovenci za Barago

La Salle, Ill., 31. dec. 1931.

Sodim, da bo domovino veselilo, kaj več izvedeti o nadaljnjem delu ameriških Slovencev za Baragovo zadevo. Saj je pokazala domovina v tem letu izredno agilnost in kar na mah se je ukoreninila doma ona velika misel, ki se je leto poprej rodila med nami tu v tujem svetu: Delajmo za Baragovo beatifikacijo!

Bilo je nekam naravno, da se je ob stoletnici Baragovega prihoda v Ameriko lansko leto zopet sprožila ta zadeva, ki sama na sebi nikakor ni popolnoma nova. Vršile so se lepe slovesnosti, katerih spomin ne bo tako kmalu zatemnel. Toda s samimi slovesnostmi se pač doseže hipno navdušenje, ki pa prav tako lahko hitro ugasne, kakor hitro se porodi.

Da bi na novo oživljena misel ne šla prehitro v pozabo, se je pred letom dni tu med nami ustanovila Baragova Zveza z izrecnim namenom, popularizirati in pri življenju ohraniti misel na Baragovo beatifikacijo. Ta organizacija, ki je komaj eno leto stara, je precej znana že tudi tam pri vas, saj ste preteklo poletje v zvezi s slavnostmi na Brezjah in v zvezi z izletom naših Američanov v domovino marsikaj slišali o njej.

Ravno ta občni zbor je dokazal, da Baragova Zveza vrši jako lepo delo in sme upati še na večje uspehe v prihodnjem letu.

Baragova Zveza ima po svojih pravih dvojni namen. Ožji in poglavitni njen cilj je: Baragova beatifikacija. Poleg tega si je pa začrtala tudi širše delovno polje, namreč vsestransko iniciativno delovati za katoliški pokret med ameriški Slovenci v smislu katoliške akcije.

Doslej na širšem polju nima kaj posebnega izkazati, vsaj direktno ne. Razume se pa, da je popularizacija Baragove beatifikacije sama po sebi že tudi poseganje na splošno poprišče verskega navdušenja.

Svoj ožji cilj zasleduje Baragova Zveza zelo dosledno in ne brez uspehov. V prvi vrsti skuša biti nekaj posredovalni faktor med katoliškim ljudstvom in pristojno cerkveno oblastjo. Po najboljši volji skuša zainteresirati verno ljudstvo za svojo veliko misel, ne samo Slovence, temuč tudi drugorodne katoličane. Priznati je treba, da pola Baragove Zveze v tem oziru ne obetajo biti preveč hrpava. Spomin na Barago je svež tod okoli in marsikedar se moramo sami čuditi, kako globoko je spoštovanje do tega izrednega moža tudi med tujerodci.

Na drugi strani pa gre delo Baragove Zveze navzgor, namreč informirati cerkvene dostojanstvenike o željah in naporih katoliškega ljudstva, ki bi rado prej ko mogoče videlo Barago na altarju. Tudi v tem pogledu se ne smemo pritoževati, da bi naletovali na gluha ušesa. Znano je tudi pri vas, da se je več ameriških škofov izjavilo za našo idejo in nas ob raznih prilikah navdušujejo, naj le krepko delamo za uresničenje prelepe misli. Seveda smo v tem kratkem času mogli storiti šele prve korake, ki pa obetajo biti jako dober začetek in podlaga za nadaljnje uspešno delo.

In še ene stvari ne smem prezreti. Takoj na ustanovnem zborovanju lanske leto smo zamislili tudi znanstveni odsek v okviru nove organizacije, ki ima nalogo, preiskovati Baragovo življenjsko delo in njegovo lastno mogočno osebnost. Posredovalni svoj prosti čas rade volje posvečajo temu delu, in skušajo korak za korakom spravljati na dan material, ki utegne igrati važno vlogo pri eventualnem beatifikacijskem procesu.

O vseh teh posameznih nalogah Baragove Zveze smo na letošnjem obnem zboru z užitkom poslušali prav lepa poročila. Z zadovoljstvom je konstatiral občni zbor, da se je program Baragove Zveze, ki si ga je lani začrtala za leto 1931., nepričakovano lepo izvedel. V nekaterih točkah so dosegli celo več kot je bilo v načrtu za to leto.

Ravno tako je potekla razprava glede programa za novo leto v najlepšem sporazumu in soglasju. Po pravici se je poudarjalo, da mora biti nadalje naše poglavitno delo v tem, da dvignemo verno ljudstvo k molitvi in si tako izprosim od Boga veliko milost — svetniške Baragove časti. Sklenilo se je, da bo poseben odbor duhovnikov v Baragovi Zvezi izposloval od višje cerkvene oblasti potrjeno molitev v ta namen in potem pozval vse slovenske in morda še druge fane v Ameriki, da prireajo v tem letu molitvene ure ali dneve v ta namen.

V prav isti namen se bo priredil enkrat spomladni v Lemontu pri Mariji Pomagaj večji skupni molitveni dan. Ob isti priliki bo pa tudi v popoldanskih urah velik nastop pevskih cerkvenih zborov raznih slovenskih župnij, ki niso preveč oddaljene. Ni dvoma, da bo zopet nekaj lažje in bo pomagalo vzdrževati Baragovo idejo na višku.

Kot nadaljnji pripomoček do hitrejšega uspeha se je sklenilo, da se bodo v tem letu vsepovsod pobirali podpisi za Baragovo beatifikacijo in se pošiljali v Maquette škofu Nussbaumu, da bo vedno bolj uvideval, kako živa je želja našega ljudstva po svetniški časti Baragovi. Marquetteški škof je namreč poglavitna avtoriteta v tem oziru, ker v njegovi stolnici počivajo zemeljski ostanke našega svetniškega kandidata. Vemo prav dobro, da se škof Nussbaum zelo zanima za stvar, nismo mu je pa še dovolj predstavili kot vox populi.

To so nekateri sklepi za delo v prihodnjem letu. Je še več takega, pa se mi zdi, da je za moje poročilo to najbolj vredno omenbe.

Kar se tiče organizacije Baragove Zveze, naj omenim, da se je od vsega začetka hotela nasloniti na že obstoječe katoliške organizacije in jih na svojih tleh združiti v velik centrum Baragove ideje. Zato so po prvotnih pravih člani le društva in druge organizirane edinice, ki izpolnijo določene pogoje. Šele te dni so se pravila toliko izpremenila, da lahko tudi posamezni pristopajo v Baragovo Zvezo, toda le kot podporni člani, vendar s pravicami rednih članov.

Tako je letos Baragova Zveza zbrala na svojem obnem zboru zastopnike številnih velikih organizacij, kot so K. S. K. Jednota, Družba Svete Družine, Zenska Zveza, Družba sv. Mohorja, Društvo Najsv. Imena, Družba Edinost itd. Poleg tega so bila zastopana mnoga posamezna društva, pripadajoča eni ali drugi tej zvezi, dalje slovenske fane etc. Vsi delegati so se nanovo poživili v svojem navdušenju za Baragovo stvar in so odnesli s seboj trdno voljo, vsak v svoji organizaciji propagirati našo lepo misel.

Odbor za prihodnje leto jeostal večinoma isti, pomenljivo pa je, da je na mesto prejšnjega predsednika, ki je bil lajik, po njegovem lastnem priporočilu stopil duhovnik. Takoj v prvem letu delovanja Baragove Zveze je prejšnji predsednik živno čutil, da se je delo kar hitro tako osredotočilo okoli glavne ideje, da se kot lajik ni mogel prav uspešno gibati na svojem mestu. Zbornica mu je pritrčila in predsedniško mesto je prevzel mož, ki je kot našaš poklican v to. Rev. John Plevnik iz Jolietja je kot duhovni vodja S. K. J. predstavnik 35.000 v Jednoti organiziranih članov in je na Brezjah nastopal kot zastopnik ameriških Slovencev pri Baragovi slavnosti. Ravno s tem, da je letos navezal tesne stike z domovino, bo tvoril tudi s Slovenci doma vez, ki je nikakor ne moremo preceenjati.

Tako se nam po pravici zdi, da je pot Baragovi Zvezi sedaj še posebno lepo ugotovljena in polni zaupanja gledamo v njeno bodočnost. V teh težkih časih, ko vidimo, da v tolikih srcih omahuje resnični katoliški idealizem, se zdi, da je Baragova misel kakor navdihnjena od zgoraj. Zmožna je ta misel, neprestano razpirati med nami plamen verskega navdušenja in nam kazati pot navzgor. Njen velik pomen je pa tudi v tem, da nas tesneje druži z domovino kot bi mogla katerakoli druga zadeva.

REVMA TIČNE BOLEČINE

morete zaustaviti

Neglede nato, so li bolečine v mišicah ali v členkih, SLOAN-OV LINIMENT jih bo odpravil. Brez utiranja — lakoj prodre, greje in umiri. Ne trpite — imejte vedno steklenico pri roki.

Rabite SLOAN-OVO mast proti revmatizmu, išiasu, bolečinam v križu, bolečinam v hrbtu, bolečinam distorzije in kontuzije in proti vsem vrstam boleznim v mišicah.

Dobiva se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine

Veliko socialno delo tiskarskega delavstva

Ljubljana, 15. januarja.

Med vsem delavstvom je tiskarsko delavstvo nedvomno najbolj napredno, najbolj strnjeno in moramo reči, da je v današnjih časih skoraj edino, ki razpravlja z delodajalci kot enakopraven činitelj. Stare so tiskarske organizacije po vsem svetu in bogate so tradiciji. Mnogo borb so izvršile, rešile so tiskarsko delavstvo pred marsikaterim samovoljem in vedno krepko uveljavljajo svoj vpliv. V borbi za priznanje vrednosti dela in za socialne pravice pa niso nikoli pozabile tudi na socialno samopomoč. Tako si je tiskarsko delavstvo ustvarilo obnem z borbeno tudi krepko socialno organizacijo, v kateri se je prav tako dosledno izvedla ideja solidarnosti.

Morda še nikoli tako, kakor prav sedaj, v časih hude krize, se je izkazalo, kolike velike vrednosti je na solidarnosti zgrajena krepka organizacija. Brezposelnost posega tudi v vrste grafičnega delavstva. Sicer ne z isto vehemenco kakor v druge delavske poklice, vendar pa brezposelnost tiskarski delavci niso pripuščeni samim sebi, pač pa imajo močno oporo v svoji organizaciji. Pa ne samo za slučaj brezposelnosti, tudi v slučaju bolezni, nezgod, smrti, invalidnosti in celo selitve pomaga njihova organizacija svojim članom. Misel samopomoči je tiskarsko delavstvo dosledno uveljavilo in prav v tej dosledni izvedbi je prvi vzrok, da je tiskarski stan danes uvaževan in spoštovan ter da nihče ne more tiskarskemu delavstvu jemati pravic, ki jih mora biti deležen vsak človek.

Ob desetletnici Zveze grafičnih delavcev za Jugoslavijo so tiskarski delavci izdali izčrpno in temeljito knjigo, ki obsega okoli 150 strani in v kateri so navedeni vsi organizacijski podatki za vso državo. Posebno tiskarski delavci Slovenije morajo biti ponosni. Zakaj ta knjiga jim vedno in na mnogih mestih priznava prednost v razvoju, v solidarnosti in sklenjenosti njihove organizacije pred delavstvom vse države.

Iz podatkov, navedenih v tej knjigi, navajamo, da je članstvo v vsej državi naraslo od leta 1921, ko je šlo 3590, na 4689 v letu 1930. L. 1930 je bilo v državi 2834 kvalificiranih članov, 1742 kvalificiranih pomožnih delavcev članov in 90 nekvalificiranih članov. V Sloveniji je bilo 178 ročnih stavcev, 86 strojnih stavcev, 63 tiskarskih strojnikov, 7 rotacijskih strojnikov, 7 stereotiperjev, 84 članov knjigovezov, 1 rastirer, 13 litograf-fisarjev, 10 litograf-strojnikov in 16 litograf-preiskovalcev, dalje 7 ofsetnih strojnikov, 12 cinkofotokemigrafov, 4 bakrotiskarji, 6 korektorjev, 66 moških pomožnih delavcev v tiskarnah, 27 pomožnih delavcev v litokemigrafski stroki, 6 v knjigoveški stroki. Kvalificiranih ženskih pomožnih delavcev je bilo v tiskarnah 181, v litokemigra-

fski stroki 44 in v knjigoveški stroki 130. Ljubljanska podružnica organizacije je štela leta 1921 652 članov, leta 1930 pa 945 članov. Ljubljanska podružnica je v teh desetih letih po številu članstva med vsemi podružnicami v državi najbolj napredovala. Zelo pa je narasla od leta 1921 brezposelnost. V vsej državi je bilo leta 1921 samo 13 kvalificiranih članov brezposelnih in 2 nekvalificirani. Leta 1930 pa je bilo že 429 kvalificiranih članov brezposelnih in 208 pomožnih delavcev.

Impozantne so številke, ki jih je organizacija izdala za socialne podpore. Tako je izdala za brezposelne člane 22.707.000 Din podpor, potnih pomoči 601.000 Din, bolezenskih podpor 5.991.000 Din, invalidskih podpor 5.559.000 Din, podpor za sirote članov pol milijona Din, podpor za vdove 84.000 Din, dalje je izdala 153.000 Din pogrebni, 255.000 Din za zdravlila in zdravilke, 50.000 Din podpor pri selitvah in 90.000 Din za nove knjige.

Zanimivi so podatki o strojih v tiskarnah. Tako vidimo, da je v vsej državi 195 stavnih strojev (linotipov) in 51 drugih (stavnih) strojev. V Sloveniji je 37 stavnih strojev znamke Linotype in 2 Intertype. V vsej Sloveniji je 36 tiskarn in razen neke manjše provincialne tiskarne priznavajo vse tiskarne z organizacijo sklenjeno tarifno pogodbo. Število je za Slovenijo prav častno, če primerjamo z drugimi pokrajinami, ker kaže, da je v Sloveniji tiskarsko delavstvo res najmočnejše organizirano. Brošura omenja med drugim boje za tarifo. Srbijanci so z ene, a Slovenci z druge strani zahtevali leta 1925 nekaj tarifni corpus separatam. Pri prvih je bil vzrok v zaostalosti, pri drugih pa v razvitosti.

V ponos grafičnemu delavstvu je tudi šest krasnih domov grafičnega delavstva. Ti so v Zagrebu, Beogradu, Ljubljani, Osijeku, Subotici in v Novem Sadu. Najlepsi in največji pa je nedvomno novi dom v Ljubljani. Pa tudi drugi kraji se pripravljajo na zgradbo grafičnih domov, tako Sarajevo, Split in celo mali Veliki Bečkerek.

Brošura vsebuje dalje bogat material o premoženju organizacije, zlasti o humanem fondu, iz katerega črpa članstvo podpore. Dalje vsebuje brošura mnogo zgodovinskega materiala in tako opazimo v njej kliseje starih pogodb med delavstvom in podjetniki, prvih pravil o vzajemni pomoči delavstva itd. Brošura je vsekakor izredno zanimiva in je z njo grafično delavstvo dostojno proslavilo desetletnico svoje državne organizacije. Je to pač najlepši jubilej, če more grafično delavstvo izkazati se z nešteti uspehi, doseženimi v dolgih letih. Da bi le moglo čez leta vsako drugo delavstvo pokazati vsaj na nekoliko podobne uspehe na polju stanovske zavesti, vzajemnosti in socialne samopomoči!

Srdita bitka s cigani v Halozah

Vsa vas z orožniki nad cigansko taborišče - Haloze so se oddahnile

Ptuj, 15. jan. 1932.

Včeraj so imeli prebivalci Turskega vrha v Halozah pravo senzacijo, ki je povzročila v širni okolici nemalo strahu in razburjenja. Doživeli so pravi spopad s cigani, ki so se priklatili preko meje iz Hrvaške ter se utaborili v gozdu pri Turskem vrhu. Bilo je vsega skupaj nad 30 ciganov, ki pa so ostali v gozdu tako dobro skriti, da ljudje dolgo niso vedeli, kako nevarni gostje se nahajajo v bližini. Cigani so namreč pozimi, ko pritise pomanjkanje in so polja prazna, posebno grabežljivi in nevarni tuji imovini. V gozdu Turskega vrha taborišče cigani so razposlali pravcate patrolje na vse strani, da jim dobavijo živeža in kar je še drugega treba. Trije taki odposlanci so srečali na cesti tri voznike: Marka Valenka, Ivana Jamnika in Alojzija Preloga. Cigani so navajali na vse tri z gorjanci in ker so se napadeni otepli ter niso hoteli prostovoljno izročiti svoje imovine, so jih banditi dejansko napadli ter vse tri poškodovali. Alojz Prelog je dobil pri tem zelo opasne poškodbe, radi katerih se

bo moral še dolgo zdraviti. Slabo bi se godilo vseh trojici napadenih in gotovo bi bili morali kloniti pred srditim cigani, da niso prihiteli na obupne klice na pomoč sosedje iz bližine ter prepodili cigane. Takoj so ljudje odhiteli po orožnike in prispele patrulja 4 mož, ki so se odpravili v gozd zasledovati napadalce. Orožnike je spremljala cela gruča fantov in mož, kar je bila prava sreča, kakor se je pozneje izkazalo. V gozdu so naleteli na cigansko taborišče, v katerem je završalo kakor v osinjak, ko so cigani zagledali orožnike. Vsi možki so bili pokonci, v njihovi brokah so se pojavile sekire, noži, pa tudi revolverji in puške in sami orožniki proti taki premoči ničesar ne bi mogli opraviti. Tako pa se je posrečilo združenim kmetom in orožnikom užgati grozečo cigansko druhal ter jih vse povezati. V dolgem sprevodu so jih nato odgnali proti Ptuj, kjer so jih oddali v zapore okrajnega sodišča. — Prebivalstvo Haloze je zelo zadovoljno, da se je posrečilo celo tolpo poloviti, predno je pričela ogrožati celo okolico s svojimi rparskimi in tatinskimi pohodi.

Huda borba begunca

Ljubljana, 15. jan.

»To so naši največji reveži! Domov ne smemo,« je zaključil ex oslo branitelj svoj obrambni govor za svojega klijenta, brezposelnega kamnoseka Lojzeta S., doma iz okolice Komna, ki je prišel čez mejo, da bi si pri nas poiskal primeren zaslužek kot kamnosek. Sprva je delal, pozneje pa je bil na cesti in zato je mahnil na deželo s culico in s trebuhom za kruhom. Dobra in usmiljena kmetica Ana Mehle na Grosupljam se ga je začetkom oktobra usmilila in mu nudila prenočišče. Drugi dan, ko so bili domači odsotni, pa se je vrnil Lojze, vzel ključ in odprl zaklenjeno hišo ter pobral 90 Din gotovine in 6 prstanov. Mehletova je tatvino javila orožnikom, ki so storila zasledovali, a so se uverili, da je izginil v temnih kočevskih gozdovih. Pozneje 22. novembra lani je bil Lojze v Trbovljah aretiran. Sprva je tatvino zakrknjeno tajil in zahteval, da so prišle pred preiskovalnega sodnika pričbe. Danes je stopil pred mali senat s culico in dežnikom v roki. Ves je bil sključen.

»Ali ste vzeli?« ga je dobrohotno nagovoril predsednik s. o. s. Anton Mladič.

»Res sem vzel. Tam sem spal. Drugi dan slučajno ni bilo nobenega doma. Vzel sem ključ in šel notri. Bil sem v stiski in brez posla. Stiri prstane sem v Ljubljani prodal za dva kovača,« je Lojze skesano povedal sodnikom.

Obsojen je bil na 2 meseca strogega zapora in v izgubo častnih državljskih pravic za 1 leto. Predsednik ga je prav po očetovski posvaril: »Če se boste še enkrat prikazali pred sodiščem, boste šli nazaj, ker takih ne rajimo.«

Moste pri Ljubljani

Prosvetno društvo priredi danes 17. januarja ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu dramo v 5 delih »Marišo«. Igra je vzeta iz kmečkega življenja ter nam ponazarje, kam privede pohlep po denarju. Konec ob 10 zvečer.

Mohorjeve knjige lahko naročite pri hišniku v Ljudskem domu.

Naši misijonarji v Bengaliji

Mg. Stanko Podržaj, Slovenec; v nadškofijskem semenišču v Travniku je bil prefekt in vodja misijonskega odseka; v Bengalijo je odšel leta 1929. Sedaj še študira v velikem mednarodnem semenišču za indijske misijonarje v St. Mary's, Kurseong D. H. Ry, British India. Duhovniško posvečenje bo prejel letos v novembru.

Brat Franc Drobnič, Slovenec; bil je kuhar v travniškem semenišču; v Bengalijo je odšel l. 1929. obnem s mg. Stankom Poderžajem, in

br. Ivanom Udovcem, Slovincem, ki je bil pred svojim odhodom v Bengalijo kuhar v travniškem semenišču.

P. Anton Vizjak, rojen v Zagrebu, je bil prefekt in profesor matematike in fizike v Travniku. V Bengalijo je odpotoval leta 1925.

P. Jožef Vizjak, brat Antona, je bil prefekt in profesor latinščine, zemljepisa in risanja v travniškem semenišču; odpotoval je leta 1927.

P. Pavel Mesarič, rojen v Prelogu; tudi on je bil nekaj časa v travniškem semenišču kot magi-

ster, profesor in vodja misijonskega odseka nižje dijaške kongregacije. Odpotoval je v Bengalijo leta 1925.

Br. Mijo Smid iz Djakova je bil nekaj časa v Travniku in Bili, a leta 1927. je odpotoval v Bengalijo.

Določanje cen mesa

Na naše uredništvo prihajajo iz raznih krajev naše in drugih banovin vprašanja in prošnje za podatke, na podlagi katerih bi se dale znižati oziroma uravnati cene mesa z ozirom na nakupno ceno živini. — Vsem tem sporočamo, naj se obrnejo na g. veterinarskega svetnika Riglerja na mestni klavni v Ljubljani, ki je bil od župana g. dr. Puca določen za to, da nadzoruje cene mesa. Imenovanemu gospodu se je res posrečilo, da je v Ljubljani cene mesa izdatno znižal ter jih stalno regulira z ozirom na dnevne cene živi živini.

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s
poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—

Ljubljana

Ljubljanska plinarna v 70. letu

Ljubljana, 15. januarja.

Lansko leto je obhajala ljubljanska plinarna častitljiv jubilej, namreč 70. letnico svojega obratovanja. Hkrati s tem jubilejem je dosegla lansko leto ljubljanska plinarna rekord v svojem obratu. Kljub temu, da so peči in retorte že močno izrabljene, je vendar plinarna v lanskem letu proizvedla največje množine plina. V letu 1931 je proizvedla ljubljanska plinarna 1.830.000 m³ plina, dočim je v predlanskem letu proizvedla 1 milijon 762.000 m³ plina. Če bi hoteli ves ta plin shraniti v plinohramu, ki bi imel za osnovno plošev isto plošev, kot jo ima ljubljanski nebotičnik, ki bil ta plinohram visok 4500 metrov. S tem plinom pa bi hkrati lahko skuhali najmanj 2.000.000 kosil za štirilanske družine. Premoga so pa v lanskem letu porabili za produkcijo plina 2.179.000 kg, kar znaša 218 vagonov. Za kurjavo peči in retort, v katerih so žgali premog za plin, so pa porabili 570.000 kg doma pridelanega koksa in 1.190.000 kg črnega in rjavega premoga.

Kako je rasla produkcija plina v preteklih letih nam ponazorjuje sledeče številke.

Leta	1926	je znašala produkcija plina	1.350.000 m ³
"	1927	"	1.350.000 m ³
"	1928	"	1.486.000 m ³
"	1929	"	1.571.000 m ³
"	1930	"	1.762.000 m ³
"	1931	"	1.830.000 m ³

Proizurirani plin se je porabil v privatni odaji in za cestno razsvetljavo ter v domači porabi plinarne. Tudi tu opažamo razveseljiv napredek, saj je zraetel privatni konsum plina od 768.668 m³ porabljenega plina v letu 1926 na 1.124.000 m³ v letu 1930 in v letu 1931 na 1.270.000 m³.

Nadalje je zanimivo, da poraba plina za privatno razsvetljavo vedno bolj pada, dočim poraba plina za kurjavo in industrijo močno narašča. Leta 1926 je bilo porabljenega za privatno razsvetljavo 277.000 m³ plina, za kurjavo in industrijo pa je šlo 491.668 m³ plina. Leta 1931 pa je šlo za privatno razsvetljavo le še 70.000 m³ plina, za kurjavo in industrijo pa že 1.200.000 m³, torej več kot še enkrat toliko kakor v letu 1926.

Razveseljivo je napredovanje v preteklih letih. Leta 1930 so montirali 106 peči v kopalnici, 196 plinskih kuhinjskih in štedilnikov in 77 peči (sobnih). Leta 1931 pa 227 peči v kopalnici, 273 kuhinjskih in štedilnikov in 105 sobnih peči. Skupno je bilo v preteklem letu 895 plinskih instalacij. V preteklem letu je bilo pri teh plinskih instalacijah

montiranih 505 plinomerov. V pojasnilo naj povemo, da jih je vseh skupaj montiranih okrog 2000. Lansko leto so jih montirali torej kar celo četrtino, in to je že lep rekord, če pomislimo, da obetaji plinarna že 70 let.

Tudi plinsko omrežje se je v letošnjem letu močno razširilo, dočim je znašala skupna dolžina plinskih vodov v l. 1930 34.668 m, je znašala konec leta 1931 40.026 m, pri čemer niso všteti hišni priključki. Zgradili so torej nad 5 km vodov, kar znaša približno dobro osmino vseh vodov.

Najmočnejši odjemalci plina so sedaj seveda tovarne, kakor tovarna Zmaj, Saturnus, potem delavnice družbe Eka in Jugo Steyer, nadalje bolnišnica, Leonide, delavska kuhinja, tiskarne, nekatere kavarne in slašničarne, nadalje stanovanjske nove stavbe, kakor palača Pokojniškega zavoda Dunav, Viktorija, palača Vzajemne zavarovalnice z vsemi 16 stanovanjskimi hišami, nadalje privatne vile itd.

Za letošnje leto pa se obetajo plinarni važne in dalekosežne spremembe. Na starem mestu bodo začeli spomladati postavljati novo vertikalno komorno peč za žganje plina, ki bo lahko brezdvomno krila tudi največje zahteve po plinu. Nadaljnja ugodnost te nove peči pa bo to, da bo plin mnogo bolj čist in koks, ki bo ostal pri destilaciji, prav tako dober, kakor v industriji doslej uporabljeni in uvoženi koks. Ker je poraba koksa pri nas razmeroma velika, in doslej v plinarni predelanega koksa naša industrija v vseh slučajih ni mogla uporabiti, bo obratovanje nove plinske peči tudi za konsumente dobrega koksa izredne važnosti. Z zidanjem temeljev za novo peč bodo začeli meseca marca in upajo, da bodo lahko izročili peč v obrat do meseca julija. S tem seveda še ni rečeno, da je enkrat za vselej pokopana misel zgraditi novo močujočo plinarno na že kupljenem zemljišču v bližini tovarne Saturnus, pač pa bo ta nova peč samo za čas, dokler ne bo narasel konsum plina v Ljubljani tako zelo, da bo treba misliti na povsem novo plinarno. Pri instalaciji in napelji novih plinskih vodov, pa bo vedno upoštevano dejstvo, da bo nekdo še stala nova plinarna v Mostah. Upamo, da bo plinarna v letošnjem letu še lažje napredovala, zlasti se zato, ker je zadnji čas, da napelje tudi ljubljanska občina v svoje hiše plin, saj bi s tem vendar podpirala lastno podjetje in če se to plača privatnikom in industriji, se bo menda plačalo tudi njej. V pojasnilo povemo, da ima ljubljanska mestna občina kljub temu, da nima malo poslopij in stanovanjskih hiš, napeljan plin le v tri hiše.

Pravde in drugo okr. sodišča

Ljubljana, 15. januarja.

Zanimiv je sumarični statistični izkaz o poslovanju ljubljanskega okrajnega sodišča. Izkazuje okoli 25.000 poslovnih števil, predlanskim jih je bilo 23.400. O poslovanju obeh kazenskih oddelkov smo že poročali v novoletni številki. Kazenske razprave se sedaj vrše v sobi št. 28. Na glavni razpravi je bilo izrečenih 1276 sodb zaradi raznih prestopkov. Prestopkov mlajših mladotletnikov je bilo 71.

Ljudje se neradi pravdajo, ker so tožbe združene z mnogimi stroški. Zato tudi tožene stranke gledajo, da se z lepa poravnajo ali pa se puste kontumacirati. Civilne pravde so odkazane trem oddelkom in sicer II., III. in IV. Oddelek II. vodi začasni sodnik dr. Janko Bizjak, III. oddelek sodnik dr. Vladimir Velušček, a IV. sodnik Jože Baričević. Pred okrajno sodišče pridejo pravde do zneska 6.250 Din. Vsi trije oddelki so močno obremenjeni, posli so tu narasli za 25 odstotkov. Bagatelnih tožb je bilo lani 131, večina je bilo rešenih z zamudno sodbo. Večje pravde so bile mestoma dolgotrajnejše. Vloženih je bilo 5.423 tožb v zadevi denarnih terjatev in vrednosti, 25 tožb zaradi motenja posesti in 400 drugih sporov. Končanih je bilo 5.829 pravn. Nekatere pravde so trajale nad leto dni. Poleg pravn vodijo ti oddelki še druge zadeve in izkazujejo celotno 9.904 poslovnih števil.

Ti oddelki vodijo tudi poravnave, ki jih pri sodišču zaprosijo stranke na lastno željo. Takih poravnav je bilo okoli 480. Stranka namreč pristopi k sodniku, ki napravi kratek zapisnik, da se obvezana stranka zavezuje izpolniti svoje obveznosti v tem ali onem roku. To postopanje je zelo praktično pri denarnih terjativah, kajti odpadajo prvi veliki pravdni stroški, a interesirana stranka pride v najkrajšem roku do izvršilnega naslova. Take poravnave so se nanašale celo na večmilijske terjatve. In prihranijo si celo stroške. Za poravnavo je namreč treba plačati le 5 dinarjev kolek in na taksah pol odstotka, dočim

bi morale v drugem slučaju plačati tri odstotke. Tako je bila nedavno sklenjena taka poravnava za 2 milijona dinarjev. Obvezana stranka je plačala na taksi samo 10.000 Din v markicah, ko bi morala drugače plačati 30.000 Din.

Stanovanjskih odločitev je bilo lani podanih pri sodišču 916, dočim predlanskim 1.211. Torej znatno nazadovanje. Zoper te odločitve je bilo vloženih 120 pritožb.

Okrajno sodišče je lani vodilo 1.468 novih zapušinskih razprav. Bilo jih je 16 več kakor predlanskim. Zaradi pomanjkanja imovine je bilo 1.147 razprav ustavljenih. Dediči morajo po končani razpravi plačati dedščino primerno takso. Tako so neki dediči plačali nad 300.000 Din na taksah, da se je potem mogla lastninska pravica v zemljiški knjigi prenesti na njih ime.

O ekssekucijah in zemljiški knjigi smo že prej poročali. Takša je približno slika, kako se Ljubljanci in okoližani pravdajo.

Kaj bo danes

Drama: Ob 15 >Veste<. Dijaška predstava po globoko znanih cenah. Izven. Znižane cene.

Opera: »Carmen«. Red C. Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjini trg 5 in mr. Kural, Gosposvetska c. 10.

© Sentpetersko prostovoljno društvo priredi v ponedeljek zvečer ob 8 zanimivo predavanje, h kateremu vabi člane in prijatelje. Gospod kanonik Sušnik nam bo marsikaj povedal o krasotah morja. Vstopnine ni.

© Za Vincencijevo družbo stolne župnije je darovala gospa Klara Bohinc Din 50. neimenovana pa v isti nameni Din 150. — Bog povrni stotero!

© Sheriffovo dramo: »Konec poti« bodo vpriporili akademiki v nedeljo 17. t. m. ob 20 na odru Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12. Vstopnina ni določena, prostovoljni prispevki pa se bodo

konkretni rešitev, če bi ta ali ona slepota (župnikova v telesnem, fantova v duhovnem) bila pravočasno spregledala in odvrnila katastrofalno tragedijo. V tej mali knjižici je toliko lepega, da ni čudno, ako je bila kmalu razprodana in še danes mnogi interesenti neprestano sprašujejo po nji. — Prav globok dušesloven problem je obdelal veliki moderni francoski romanopisec François Mauriac v svojem romanu »Gobavca je poljubila«. Naravni odpor mlade, lepe žene do svojega grdega, bolehačega moža, se v tej knjižici izoblikuje v pretresljivo pričevanje človeške veličine v tistem, neznanem trpljenju. Obojestransko poznanje položaja vodi do načelnih zaključkov: žena neti v sebi čustvo do nepopisne ljubezni, ki ji jo poklanja mož in se čezdalje bolj izoblikuje v premagovanju naravnega odpora, mož pa se v zavesti svoje nepoklicanosti v to zakonsko zvezo skuša čezdalje bolj umakniti, dokler ga Bog ne odreši s smrtjo, a ob enem s tem da ženi možnost, da njena ljubezen do moža neovirano postane resnica. — Sleđita dva velika epična dela: »Klic divjih gosic« (Marta Osteno) in »Izseljenci« (Bojer). Obe obsežni deli, postavljeni nekako v sredino letnika »Leposlovne knjižnice«, tvorita najbolj otipljivo korist te zbirke knjig. V romanu »Klic divjih gosic« je zemlja, posest, pa še ljubezen do zemlje, ki se razvije v tiranstvo napram družini, poglavitni motiv; knjižica vsebuje toliko lepot in toliko poučnega zlasti za našega človeka, da je postala pri nas mahoma domača. Še živeje se tiče Bojerjev roman »Izseljenci«, ki s svojim neverjetnim optimizmom osvetočuje vpliva na težko misel zapuščenca domovine in ustvarjanja nove domovine, večno te gošno vprašanje izseljenstva. Kot povesti sta obe knjižici čvrsto zasidrani v vsakdanjem zemskem življenju, rešujejo nešteto drobnih vprašanj, odkrivata na vsaki strani novo plat velikega junaštva prenašanja življenja, njegovega oblikovanja in reševanja; dve živi knjižici, ki sta postali skupna last našega ljudstva in ki se bosta čitli vedno znova. Hkratu sta izšli poslednji dve knjižici, navedeni

do hvaležno sprejemali. Za imenoma povabljeni so sedeži rezervirani. Več o priveditvi jutri.

© Družbini večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo v četrtek, dne 21. januarja t. l. ob pol 9 zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezdec«. V ciklu predavanj »Ljudska univerza« pride na vrsto aktualno predavanje o zanimivem predmetu »Občina in gospodarske krize«. O tem vprašanju izpregovori ljubljanski župan g. Dinko Puc. Priprani smo, da pereče predavanje, ki ga je prevzel gospod župan ljubljanski, vzbudi zaslužen pozornost v naši javnosti. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

© In memoriam. Československá Obec v Ljubljani vzpomina u priležitosti prvega výročí úmrtí evřilď památky svého čestn. člena a předsedy ředitelů pana Františka Chvátala a prosí své členstvo, aby zveřněmu věnovali v tento den upřimnou vzpomínku.

© Lutkarski odsek Československé Obce v Ljubljani igra jutri ob 16 v Narodnem domu »Zmaga« nad ludičmi. Gostje dobrodošli.

© Vojne invalide, člane Krajevne odbora U. V. I. v Ljubljani, opozarjamo na društveni redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 17. januarja t. l. ob 9 dopoldne v dvorani Mestnega doma. — Odbor.

© Napad na Ljubljanskem polju. Dne 13. t. m. se je pripetil na Ljubljanskem polju drzen roparski napad. 30-letna Gizela Stevanec, gospodinja v Klečah, je šla iz St. Vida približno ob pol šestih zvečer proti Klečam. V rokah je nesla steklenico vina, purana in ročno torbico, v kateri je imela precej denarja. Sredi polja, na samem, pa jo je napadel neznan, visok in močan fant, ki ji je hotel ugrabiti ročno torbico. Gizela se je pričela odločno braniti in se je fanta otapala. Roparju se je posrečilo, da ji je ugrabil vino in purana, ni pa ji mogel iztrgati torbice. Fant je s plenom zbežal. Gizela Stevanec je bila od boja z roparjem tako obtočena po rokah, da je morala večerjati v bolnišnico. Za roparjem polzvedujejo policija in orožništvo.

© Nesrečen padee na stopnicah. V Rožni dolini se je večerj ponesrečila 45-letna Ana Anderlik, žena nadstraznika. Šla je od doma, na stopnicah pa je padla tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo pod kolonom. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Sobota, 16. jan. ob 15: »VESTE«. Dijaška predstava po izredno znanih cenah. Izven.

Ob 20: »REVNA KOT CERKVENA MIŠ«. Izv. Znižane cene.

Nedelja, 17. jan. ob 15: »JURČEK«. Mlad. igra. Izv.

Ob 20: »ARSENE LUPIN«. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 18. jan.: »REVNA KOT CERKVENA MIŠ«. Red C.

Veseloigra »Revna kot cerkvena miš« se ponovi v soboto dne 16. t. m. zvečer ob 20 tudi ljudska predstava po znanih cenah in v premijski zasedbi. Vsebinska te komedije je velezabavna. Premijera je imela popoln uspeh.

Nedelja v ljubljanski drami. Popoldne ob 15 se ponovi prvič Golieva mladinska igra »Jurček«. Igra je za mladino izredno primerna, zato toplo priporočamo obisk. Veljajo običajne dramske cene.

Zvečer ob 20 pa se ponovi detektivska komedija »Arsene Lupin« v režiji g. Skrbinske po znanih dramskih cenah.

OPERA

Začetek ob 20

Sobota, 16. jan.: CARMEN. Red C.

Nedelja, 17. jan. ob 15: »KOSTANA«. Znižane cene. Izven.

Ob 20: »GROFICA MARICA«. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 18. jan.: Zaprto.

Nedelja v opernem gledališču. Dne 17. t. m. popoldne ob 15 se poje Konjčičeva opera »Kostana« z go. Giangiacca v naslovni vlogi. Zvečer ob 20 pa v letošnji zasedbi »Grofica Marica«, ena najbolj priljubljenih operet našega repertoarja. Za obe predstavi veljajo znižane operne cene.

Trbušlje

Fantje, rojeni 1914 se morajo prijaviti na občini do konca tega meseca zaradi vojašine. Če so sami odsotni ali bolni, jih morajo prijaviti starši. Zaradi olajšav naj prinesejo s seboj družinsko polo, domovnico in vojaške listine ožeta in bratov.

Pasje znamke morajo nabaviti gospodarji za svoje pse na občini po 5 Din, zraven pa bodo še priložili za lovške pse 50, za »gospoke« 100 Din, za pse čuvaje pa nič.

Fotografi. Fotodosek pri tukajšnjem SPD je pridobil znamenita fotografija prvaka g. Šviglja Cveto iz Ljubljane, da bo pridrili sklopično predavanje »S fotografsko kamero v Julijske alpe« v četrtek ob pol sedmih v Sokolskem domu. Vabijo se smučarji, planinci in fotomateriji.

v naslovu tega članka.

André Gide je ime, ki uživa svetoven sloves in predstavlja enega največjih duhov sodobnega sveta. Francosko slovostvo pristaeva Gidea med svoje velike stebre. Iz njegovega obsežnega dela smo dobili Slovenci roman »Ozka vrata«. Vrednost tega romana je ne le v izbrusenem in mojstrskem pripovedovanju, marveč v težnji po absolutnosti. To se pravi, da je hotel prikazati pisatelj nekompromisno življenje. Preprosta, a v svojem razvoju tako ravna črta Alissinega življenja nam pokazuje, kako se v nji iz zamotanih prilik čezdalje bolj poraja zavest o tem, kaj je za njeno življenje, ki mu ljubezen do Jérômea daje prvi smisel, a ob enem tudi vso preizkušnjo, pomembno in važno. Preko odgovodi skupnega uživanja tega življenja se Alissa polagoma izmotava tudi platonični zvezi, v kateri najde najprej njeno srce uteho, nazadnje pa najde v popolni odgovodi svetu in vsemu, kar jo na svet priplela, tisto pravo popolnost nekompromisnosti, absolutnosti, ki ji po evangelijskem izreku odpira ozka vrata. »Prizadevajte si, da vstopite skozi ozka vrata...« (Luka 13, 24).

Zgodba, ki vsebuje v svojem prvem delu nepopisno ganljive prizore, tanke dogodke, krasne opise in se razpleta v situacije, ki razgrinjajo vsa protislovja muhastega življenja, ki vodi vselej drugam nego bi človek hotel, je dušeslovno in fabulistično tako življenjska, tako resnična v pravem pomenu besede, da strmiš, kako je mogel pisatelj zajeti na tako skopih straneh toliko in tako raznovrstnega, kompliciranega življenja. — Poduhovljenost Alissinega dnevnika, ki tvori drugi del knjižice, preprosto poetičnih občutij z duhovnimi spoznanji, pa je gotovo odlomek iz književnega ustvarjanja, ki spada k najboljšemu, kar premore bogata francosko slovostvo.

Zadnja knjižica, P. Lippert: »Od duše do duše«, prav za prav ni leposlovno delo in bi tudi ne spadalo v Leposlovno knjižnico. Knjižica je ostala letos na programu prvočno drugače zasnovane knjižnice,

Predaleč nikar

Mnogo desetletij prinašajo časopisi najrazličnejših narodov reklamo za kemijsko-farmaceutsko izdelke — neredko žal tudi take, ki bi jih človeštvo ne smelo poznati — in brez oglašev, ki priporočajo ta ali ona zdravilna sredstva, ne najdemo menda niti enega dnevnika ne v starem in ne v novem svetu. Prinašajo jih vodilni organi svetovnih narodov pa tudi manjši provincialni listi. Oglaš take vrste — posebno če časopis ne sprejme prav vsega, kar se mu ponuja — so človeštvu v veliko korist, ker mu svetujejo že davno preizkušena zdravilna sredstva, kaže itd., koristijo pa mnogo tudi časopisnim podjetjem samim, ker s samo naročnino ne izhaja noben časopis, drugih vrst oglašev je pa posebno v dobi velike gospodarske krize vedno manj.

Nad tem običajem se na vsem božjem svetu ne izpodtika nihče, kdor trezno presoja položaj, in tudi v naši domovini ni bilo do najnovejših časov tozadevno nikakih ovir.

Sedaj so pa iz kdove kakega razloga vtali ljudje, ki trdijo, da časopisje s priporočanjem splošno priznanih in preizkušenih farmacevtskih preparatov, čajev, mineralnih voda itd. ovira boj proti nalezljivim boleznim! Pripravila se, kakor čujemo, pravilnik, po katerem bi se moralo besedilo vsakega takega oglasa predložiti v cenzuro neki centralni pri ministrstvu zdravja in katera cenzura bi bila spojena z raznimi taksami in pristojbinami. Tako postopanje bi neznansko oviralo, da večinoma popolnoma onemogočilo oglaševanje preparatov v časopisih.

V današnjih težkih časih, ko zlasti med našim kmetstvom ljudstvom ni denarja niti za najpotrebnejše, na drugi strani pa se vprav radi tega siromaštva vsakovrstne bolezni zelo žirijo, je prav, da laboratoriji — pod vodstvom izkušenih strokovnjakov seveda — izdelujejo preparate, ki zaradi tovarniškega proizvajanja niso nič slabši, pač pa znatno cenejši. Kot že rečeno, bi bila ta prepoved vse prej kot umestna, zlasti še, ker je prav brez vse stvarne podlage. Dejstvo je namreč, da preparati, kot so razne vrste tablete proti prehladu ali za umirjenje živcev ter razni zdravilni čaji, izredno učinkujejo v vseh take vrste obolenjih in imajo poleg tega, da niso dragi, še to prednost, da v nobenem slučaju niso in ne morejo biti škodljivi. Laboratoriji izdelujejo svoje preparate pod strokovnim vodstvom, izdelki pa so še posebej pregledani po strokovnjaku, tako da je docela neutemeljen očitke proti njim, češ, da pospešujejo infekcijske bolezni. Napačno je res, da so vpravi ti preparati preprečili že marsikako epidemijo, ki bi se sicer ne dala tako enostavno in z majhnimi stroški preprečiti. Sicer pa preparatov samih tudi taka prepoved ne bi mnogo škodovala, kajti naše ljudstvo se je radi dobrih izkušenj teh preparatov tako oklenilo, da bi jih stalno uporabljalo brez reklame še desetletja in desetletja.

Merodajnim krogom priporočamo, naj skrbno prouče tozadevne pritožbe časopisnih podjetij in prepovedo samo to, kar je dokazano škodljivo človeškemu zdravju.

Rečica ob Savinji

Ravnateljstvo pošte in telegrafa prosimo, da odredi, da bo poštni avto, ki vozi jutraj iz Goranega grada na postajo Smartno ob Paki, vozil zopet po starem voznem redu, t. j. skozi trg Rečico. Čudimo se, da je poštna uprava ukinila vožnjo skozi trg Rečico. Saj je vendar znano, da se izda mesečno največ vozovnic ravno onim potnikom, ki vstopijo v avto v trgu Rečica. Da bi tržani sedaj v zimskem času hodili v Sp. Rečico in tamkaj čakali v mrazu na prihod avta, tega gospodov v beli Ljubljani ni treba misliti! Pač pa bo občina, ako nam poštna uprava ne dovoli prejšnjega voznega reda, stopila v stik s avtobusnim podjetjem Celje, da dobimo ugodno zvezo z jutranjim vlakom. Razume se, da bomo podpirali pač ono podjetje, ki nam bo šlo bolj na roko.

Nesreča. Pri spravljanju lesa se je težje ponesrečil posestnik Jožef Rosenstein p. d. Volam. Na nogo mu je padel težki hloď in mu je zlomil pod kolonom. Sedaj se zdravi v celjski bolnišnici. Zelimo priljubljenemu posestniku skorajnjega okrevanja!

Ljubno ob Savinji

Proračun občine Ljubno je 15 dni občanom javno razgrnjen na ogled. Po tem proračunu, ako ga bo kr. banska uprava v Ljubljani potrdila, se bodo v letu 1982 pri nas pobirale sledeče doličade: Na direktne davke 10%, od hl vina 80 Din, od hl mošta 40 Din, od hl piva 30 Din, od hl stopnje alkohola na špirit, žganje itd. 10 Din, od goveda nad eno leto starosti po 20 Din, od goveda pod eno leto starosti po 10 Din, od 100 kg uvoženih mesnih izdelkov ali mesa po 20 Din. V letu 1982 bomo torej plačevali 20% obšč. doklad manj kakor leta 1981. Vsak občan, ki razmere v občini pošteno preudari, mora priznati, da se je pri sestavi proračuna v resnici vpoštevala obstojča huda kriza, ter so se bremena kar mogoče zmanjšala.

Kulturni obzornik

Leposlovna knjižnica

ANDRE GIDE: TESNA VRATA.

Roman. — Prevel Božo Vođušek. — Leposlovna knjižnica Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, št. 5.

PETER LIPPERT: OD DUŠE DO DUŠE.

Pismo dobrim ljudem. — Prevreda Dora Vodnik. — Leposlovna knjižnica Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, št. 6.

Z izdajo imenovanih dveh knjig je Jugoslovanska knjigarna zaključila prvi letnik svoje Leposlovne knjižnice. Tudi vse ostale knjižnice, ki spadajo v veliko književno-kulturno akcijo Jugoslovanske knjigarne, so za prvo leto že zaključene in razposlane naročnikom. — Leposlovna knjižnica, ki je našla ogromno število navdušenih čitateljev, vrši brez dvoma zelo važno nalogo na slovenskem kulturnem polju. Njen namen je dvojen: najprej boče posredovati Slovincem priznana veledela iz sodobnega svetovnega slovostva, pri izbiranju se pa uredništvo ozira zlasti na to, da bi knjižice imele tudi posebno za naše ljudstvo svoj vzgojni pomen. Tako je Timmermansov »Župnik iz cvetočega vinograda« podal delikatno vprašanje ljubezni med mladeničem in mladenko, ki ju družijo neupogljivo srčno nagnjenje, a razdružuje verska priпадnost. Dasi deklica umre in se fantovo spreobrnjenje ob njeni smrti na zmagaj kaže kot tragična razdružitev njune ljubezni, je vendar navznoter zmagala ideja velike človeške ljubezni in stvorila tisti most, ki vodi v večno nerazdružnost onkraj smrti in življenja. Ob enem pa prikazuje zgodba še nešteto drobnih človeških napak in zablod, odpira možnost

a je prav, da smo jo Slovenci dobili. Njen izid v »Leposlovni knjižnici« opravičuje zlasti avtorjeva zgolj umetniška sposobnost obravnavanja svojih predmetov, njegov bleščeči slog in njegovo globoko dušeslovno poznanje človeka. Treba je pa poudariti, da vsebuje Lippertova knjižica tako neizčrpno bogato zakladnico tolmačenj in spoznanj iz duhovnega in telesnega človeškega življenja, da odpira pred nami vrsto poglavič sodobnih duhovnih problemov in vprašanj, ki nujno zahtevajo rešitve, tako, da prihaja kakor nalašč v ta neurejeni in neusmerjeni čas.

Knjižica obravnava vprašanja, ki silijo vernemu človeku vsak dan na jezik, a jih v sebi zatira, ker se boji, da bi nanje ne dobil pomirljivega odgovora, ker meni, da nikogar nima, s katerim bi se o teh najbolj skritih in najtežjih vprašanjih pogovoril. Zato začena tudi Lippert svojo knjižico s poglavjem »Nikogar nimam«. Nato pa s svojim širokim obzorjem, s svojim razumevanjem za stiske in težave sodobnega človeka, izlušči ogromno število konkretnih primerov ter jim da svoje sijajno, na temelju prave vere sloneče tolmačenje. Poglavlja »Napredek«, »Molitev iščočega«, »Nepopolno krščanstvo«, »Napake drugih«, »Strah pred grehom«, »Spoved iz pobožnosti«, »Zgrešeno življenje?«, »Ljubezen med narodi«, »Duševna razdobljenost«, »Zaupanje vase«, »Nepobozna dobrota«, »Nemožna resnicoljubnost«, »Izpoved duše«, »Verški dvomi« in druga, že po naslovih dovolj jasno označujejo tehtnost in aktualnost obravnavanih predmetov. Po drugi strani so pa prav tako nepogrešljiva Lippertova izjavjanja o načelnih vprašanjih, ki jih rešuje v poglavjih, kot so: »Osebnost in stvarna religija«, »Religiozna enostranost in mnogostranost«, »Novo občestvo«, »Ustanovitev občestva«, »Dogmatična pobožnost«, »Katoliška cerkev« itd.

Delo, ki je v širokem svetu našlo ne le s katoliške strani navdušen sprejem, predstavlja tudi za nas ogromno pridobitev. Prevod tega stilistično izredno težkega dela je docela osrečen in zasluži posebno pohvalo.

Dnevna kronika

10 let Ljudske univerze v Mariboru

Maribor, 15. januarja.

Deset let svojega obstoja in plodonosnega delovanja slavi te dni Ljudska univerza v Mariboru. Ljudska univerza v Mariboru je bila ustanovljena v januarju leta 1922. Za predsednika je bil izvoljen bivši župan Grčar, naslednje leto pa je prevzel to funkcijo inž. Kuvcevec ter jo opravljal z ljubeznijo in neumorno do današnje dobe. Prva 4 leta je vodil tajniške posle zelo agilno prof. Favai, dve sezoni je tajnikoval prof. Gruntar, potem pa do danes prof. Kos. Ustanovitelj in sodelavec so si v začetku v svojem delu zahtevali določeno pot, katero je zasledovala ustanova tekom svojega obstoja zelo dosledno. Glavna oboležja prosvetnemu delu so tvorili predavalni cikli in strokovni tečaji, ki naj bi stopnjevali intenzivnost pouka. Posamezna predavanja se izgubili, malo vpliva na slušatelja in ustvarja je domišljavo polizobrazbo. Cikli so obravnavali v svrhu intenzivnejšega pouka eno smer iz različnih vidikov. Pričeli so se leta 1924 in so obravnavali: slovenski, hrvaški, srbski, ruski, češki in francoski kulturni svet iz literarnega, umetnostnega, historičnega in muzikaličnega vidika. Nadalje so tvorili snov cikličnih predavanj etični, državljanski, evgenični in zdravstveni problemi. Od leta 1924 dalje so se tudi intenzivno gojili razni strokovni tečaji v okvirju

meščanskih in srednjih šol in se je posvetila velika pozornost glasbenim prireditvam, katerih cilj je bila gojitev narodne in komorne glasbe. Prirejali so se hkrati poučni izleti na Falo, Zagreb, Rogatec, Pohorje, Trbovlje itd. Organizirali so se uspešno otroški in mladinski večeri. Leta 1925 se je razširilo delo tudi na Studence in se je naslednje leto ustanovila tam podružnica, ki je izkazovala v sezoni 1927-28 17 samostojnih prireditev. Vse to delo se je vršilo brez plačanih moči — samo s poštrevnostjo odbornikov.

Bilanca tega 10 letnega dela na kulturnem polju nam izkazuje naslednje številke: 419 predavanj, 321 večerov strokovnih predmetov, 48 glasbenih prireditev, 17 mladinskih večerov, 7 poučnih izletov, 2 razstavi in poleg tega še številna predavanja v Studencih, Ptujju itd. Pri vseh teh predavanjih in prireditvah so sodelovali 404 predavatelji, obisk pa je znašal skupno 67.200 ljudi. Najživahnejša je bila sezona 1925-26, ki izkazuje 50 predavanj, 10 glasbenih večerov, 5 mladinskih večerov, 2 razstavi, 2 poučna izleta, 75 večerov strokovnih predmetov, 3 predavanja v Studencih in eno predavanje v Ptujju. Nastopilo je 5 glasbenih vred 56 predavateljev, obisk pa je znašal 11.000 oseb.

Ob 10-letnici mariborski Ljudski univerzi ter njenim poštrevnostnim delavcem toplo priznanje!

Koledar

Sobota, 16. januarja: Marcel, papež; Berard, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Josipina Antončič soproga pošt. poduradnika v p. Soteska 4. Zemske ostanke pokopajo v soboto, dne 16. januarja ob 2 na pokopališču pri Sv. Križu. Svetila ji večna luč. Zaljubljenim naše sožalje!

† V Skaljah pri Velenju je umrl dne 14. t. m. v visoki starosti 91 let Jožef Kovac, pos. in dolgoletni župan. Naj v miru počiva!

† Na Rečici ob Paki je v Gospodu zašel cand. ing. g. Fran Banko. Svetila mu večna luč! Preostaliim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Iz profesorske službe. Na predlog ministra za prosveto je pomaknjen v 4. skupino profesor g. Ivan Škerlj v Ljubljani.

Diplomski izpit na eksportni akademiji na Dunaju je položila dne 7. jan. gđ. Davorina Stele iz Ljubljane. Častitamo!

V Ameriki poveril, v Zagrebu obsojen

Zagreb, 15. jan.

Miroslav Beketič je kot 20-letni mladenič zapustil svoj rojstni kraj Pribež in odpotoval v Ameriko. Doma je pustil svojo mlado ženo, katerega je čakala celih 19 let, da pride domov z debelo mešurjo dolarjev. Beketič pa je v Ameriki pri hrvaškem društvu »Bratstvo v Monaci, država Pensilvanija, poveril 1800 dolarjev in nato pobegnil v domovino. Ko je prišel v rojstni kraj Pribež, je bil na zahtevo ameriške policije aretiran. Tako je prišel pred zagrebske sodnike. Razprava je bila zelo zanimiva, ker se je Beketič na vse mogoče načine izvijal in trdil, da ni imel namena denar pridržati in da ni pobegnil iz Amerike, marveč je prišel domov na poziv svoje žene, ki je zbolela. Vse to mu pa ni nič pomagalo. Obsojen je bil na osem mesecev zapora. V kazni se mu vstajata dva meseca preiskovalnega zapora. Plaćati mora društvu »Bratstvo 1812 dolarjev. Med obravnavo je Beketič izrazil bojazn, da ga bodo v Ameriki zopet obsodili, ko se vrne tja. Nato mu je sodnik odgovoril: »Za isto stvar ne boste dvakrat obsojeni. Mi bomo to v Ameriko sporočili, pa tudi vi boste dobili prepis sodbe.«

XIII. DRAŽBA „DIVJE KOŽE“ se vrši 25. januarja 1932 na velesejmu.

Kože nemudoma pošljite na naslov »Divja koža«, Ljubljana-veleesejmu.

Ostale vesti

— Molitve za cerkveno edinost. Prihodnji teden bodo po vsem katoliškem svetu molili za edinost. Po naročilu ljubljanskega in lavantinskega škofa bodo v nedeljo 24. januarja v vseh župnijah molili uro molitve v ta namen. Molitve za edinost je v priročni knjižici izdala ACM; cena 2 Din. Naroča se v pisarni ACM v Ljubljani, Napoleonov trg 1; pri večjih naročilih popust. Dobiva se tudi v prodajalni KTD (Ničman) v Ljubljani.

— Napredek tujškega prometa v Ratečah na Gorenjskem v letu 1931. Vas Rateče-Planico je obiskalo v letu 1931 skupno 1596 tujcev, ki so prenočevali v vasi. Vseh tujcev, t. j. z onimi, ki niso prenočevali, pa je bilo okrog 2700. V letu 1930 je obiskalo vas Rateče 884 tujcev, ozir. 1560 skupno z onimi, ki niso prenočili torej 720, ozir. 1140 manj kakor v letu 1931. Ta napredek je pokazal, da je vas Rateče z divno Planico, zelo privlačna del gorenjskega kota. V letu 1931 je po vsem gorenjskem kotu tujski promet nazadovnil, le v Ratečah je znatno napredoval. Ze v tekočem letu je obiskalo vas Rateče 150 tujcev. V Ratečah je po privatnih hišah pripravljenih 125 sob za tujce z 1-4 posteljami, izmed teh je okrog 70 sob, ki se lahko kurijo. Za božične praznike je obiskalo Rateče 300 tujcev, smučarjev, in so bile vse tople sobe do zadnjega kotička zasedene. Eni se so morali zadovoljiti z mizami sobami, nekateri so se zadovoljili tudi v sobah skupno z domačini, okrog toplih kmetičkih peči. Vreme je ta čas lepo, jasno, solnčni dnevi, smuka je idealna, ker je sneg postal suh.

— Vremensko poročilo Direkcije državnih železnice v Ljubljani po stanju z dne 15. jan. ob 8 zjutraj: Bistrica-Bohinjsko jezero —3, oblačno, snega 15 cm, Brežice —1, oblačno, Celje 2, oblačno, Dravograd-Meža —6, oblačno, snega 8 cm, Jesenice —2, snega 10 cm, Kamnik 1, oblačno, snega 2 cm, Kranjska gora —2, jasno, snega 30 cm, Kovečje —2, oblačno, snega 12 cm, Kotoriba —2, oblačno, snega ni, Ljubljana gl. kol. 2, oblačno, Ljutomer —1, oblačno, Maribor gl. kol. —2, oblačno, snega 5 cm, Novo mesto 1, oblačno, snega 3 cm, Št. Janž na Dolencskem —1, oblačno, Tržič —2, oblačno, Rakek —1, oblačno, snega ni.

— Vremensko poročilo iz Kranjske gore, z dne 15. jan.: barometer 768½ mm, temperatura

—6°C, vreme jasno, veter severovzhodni, 30 cm snega sreča, najdelejša smuka, izgledi za nedeljo odlični.

— Zimski kmetijski tečaj v Bozovini se bo pričel dne 21. t. m. s podporo kr. banske uprave v Ljubljani. Tečaj se bo predvidoma vršil do 25. febr. 1932. Predavali bodo strokovnjaki iz Dol. Lendave, Beltine, Rakičana in M. Sobote. Na programu so sledeči predmeti: poljedelstvo, živinoreja, travništvo, sadjarstvo, vinarstvo, žumarstvo, čebelarstvo, higijena, kmet. pravo, kmet. knjigovodstvo in zadružništvo.

— Lastništvo »Slovenec« — gospodu I. V. v L.: Prilogo »Ilustrirani Slovenec« smo skrhili, da moremo list vzdrževati. — Če bodo pa razmere dovoljevale, bomo skušali pozneje vsaj ob posebnih prilikah nuditi naročnikom »Slovenec« ilustrirano prilogo v širšem obsegu.

— Župnim uradom! Organistu in občinskemu tajniku pri mestni občini, zelo zmožnemu, z lepimi izpričevanji in priporočili ter neomadeževane preteklosti, je sedaj županstvo odpovedalo službo tajnika in to brez vsakega vzroka, čeprav je služboval že več let v splošno zadovoljnost. Odpovedano mu je tudi stanovanje v občinski hiši. Ker pa cerkev nima za organista nobenega stanovanja kakor tudi ne sredstev, da bi ga mogla samostojno vzdržati kot organista, je organist sedaj v veliki zadregi, ker bo na vsak način na cesti brez službe. Obratoma se do ž. župnih uradov s prošnjo, da bi, če bi rabili organista, cerkovnika ali kako drugo pisarniško moč, blagovolili to sporočiti župnemu uradu, čigar naslov je v upravi »Slovenec«. (Ta župni urad bo dal tudi vse podrobne informacije.) Zadovoljil se začasno s kakršnokoli zaposlitvijo, samo da bi se preživel in počakal boljših časov.

— Zalosten prizor v Zagrebu. Pred neko hišo v Tkalčevi ulici v Zagrebu se je v sredo zvečer zbralo mnogo ljudi, ki so s strahom govorili o neki zblazneli ženi, ki da namerava zažgati hišo. Ko so nekateri hoteli iti v hišo, da bi preprečili nesrečo, se je pojavila na vratih 60 letna žena, mahajoč z velikim nožem, kakor bi hotela groziti vsakemu, ki bi se ji drznil približati. Neka žena, ki je prišla iz hiše, je pripovedovala, da je starka zakurila v peči svoje sobe velik ogenj, nato pa vzela ven vso žerjavico in jo na kupčke polagala po tleh. Nato je tekla okrog teh kupčkov in pri tem govorila nerazumljive besede. Ker bi moglo priti do požara, ki bi lahko uničil celo hišo, so ljudje poklicali policijo. Prišla sta takoj dva detektiva, ki sta se skušala na miren način približati starki, pa jima je to starka z nožem preprečila. Kljub temu se je po enem detektivu posrečilo zgrabiti starko za roko. V tem trenutku mu je skočil na pomoč drugi detektiv in tako sta skupno obvladala starko. Ljudje so nato takoj odstranili kupčke žerjavice s tal, ki so že pričela goriti. Če bi prišlo do požara, bi bila nesreča še večja, ker so se v starki sobi nahajali nekateri otroci. Starki je ime Katarina Kušič. Bila je že svoječasnno v norišnici, pa so jo kot ozdravljeno odpustili. Sedaj se ji je bolezen povrnila.

— Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči korezac naravne »Franz-Josef-grenčice« zavžite jutraj na tešče zelo lahno odvajanje brez vsakega napora. Specialisti za srčne bolezni so dopeli do preprečanja, da učinkuje zanesljivo in brez vsakih težkoč »Franz-Josef-voda« celo pri zelo težki napaki zaklopnice. »Franz-Josef-grenčice« se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

— Neprevideznost plačal z življenjem. Nikola Medved, čovljak iz Selišta pri Sisku, je bil nekje obstreljen ter je, ko se mu je rana zacelila, prišel k svojem bratu Martinu v Glinu. Ko ga dne je Martin vzel revolver, da ga očisti. Ko je očistil in sestavil, je hotel bratu pokazati mehanizem. Pri tem razkazovanju je bil Nikola tako nepreviden, da se je revolver nenadoma sprožil in strel ga je zadell v trebuh. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je po operaciji takoj umrl.

— Baritonisti in solisti! Poslušajte se albuma »Osem slovenskih narodnih pesmi«, ki ga je prav lepo za srednji glas s klavirjem priredil Zorko Prelovcec in velja 80 Din. — Dalje opozarjamo naše soliste na E. Adamičeve »močne pesmi«, ki bi jih prav radi že skoraj v radio slišali (saj jih menda še ni nikdo zapel) in delajo čast naši umetni glasbi. Ti samospetvi so istokot lepo prirejeni za srednji glas s klavirjem in veljajo 24 Din. — Obe zbirki je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Za starše, ki imajo otroke v predšolski dobi, je nova knjiga primarija dr. Dragaša Otrok v predšolski dobi. Za vzrejo in odgojo otrok potrebna knjiga. Bogato ilustrirana. Silno zanimiva vsebina! Iz nje zveste starši vse, kar treba vedeti o otroški higieni, o jedi, obleki, o navadnih boleznih, o telesnem in duševnem razvoju otrokovega. Založba Mohorjeve tiskarne v Celju. Dobi se tudi po vseh knjigarnah.

Cerkveni vestnik

Kongregacija gospodičen (ubiteljic) pri sv. Jožefu ima shod v ponedeljek, 18. januarja, zvečer. Skupno sv. obhajilo 17. t. m., v nedeljo, odpade.

Meščanska Marijina kongregacija za meše pri sv. Jožefu ima v nedeljo, dne 17. t. m., ob 11 dopoldne običajni shod.

Izza Bethlenove diktature

Invalidna podpora v žepih ministrov in uradnikov

Budimpešta, 15. jan. tg. Brezstrankarski poslanec dr. Fabian je danes na seji poslanske zbornice odkrival sramotno poslovanje v madžarskem ministrstvu za narodno blagostanje. Trdil je, da so visoki uradniki tega ministrstva kot tajne premije razdelili med seboj 276.000 pengőjev, ki so bili dodeljeni za vojne invalide. Denar, ki je bil namenjen za begunce, se sploh ni izdalal v to svrhu. Visoki uradniki so po uradnih slugah dali podpisovati potbuice o vsotah, ki so jih prejele osebe, katere za to niso bile upravičene. Vsako leto so se v tem ministrstvu razdeljevale tajne premije v skupnem znesku okoli 29 milijonov pengőjev. Visoki uradniki so računali za svoja uradna potovanja železniške prevozne stroške, dasi so se vozili v uradnih avtomobilih. Proti uradnikom, ki so se upirali proti takim razmeram, je bila uvedena disciplinarna preiskava. Poslanec Fabian zahteva, da se stvar izroči

državemu pravdnstvu in da se imenuje parlamentarna preiskovalna komisija. Z veliko večino je poslanska zbornica sprejela predlog ministra za narodno blagostanje, da se ukine imuniteta državnega tajnika v tem ministrstvu dr. Dreherja. Več uradnikov je trdilo namreč, da so večino pregreškov storili po naročilu dr. Dreherja. Dalje je socialno demokratski poslanec Propper še navajal v ilustracijo postopanja v tem ministrstvu, da je vlada plačala za pogrebne stroške in za poravnavo nujnih dolgov umrlega ministra za narodno blagostanje Vasa 80.000 pengőjev in da nikakor ne gre, da bi se v času, ko vsak dan ljudje vršijo samoumre zaradi lakote, poravnavali ministri dolgovi iz javnega denarja. Med uradnimi spisi se nahaja pobotnica matere pokojnega ministra Vasa o prejemu večje vsote, od katere pa ni prejela niti pare. Socialno demokratski poslanci so pasovali vlado v očitki in ji kričali: »Tatinska družba« itd.

Senzacionalne aretacije v Pragi

Vohunstvo v prid Anglije in Rusije

Praga, 15. jan. AA. Na podlagi zakona o zaščiti države so češkoslovaške oblasti prijele poljskega podanika Vasilija Kozarenko-Kozareviča, češkoslovaškega podanika Adolfa Bestijaka in bankirja Emila Turnovskega, ki pridejo vsi pred izredno kazensko sodišče. Kakor piše »Prager Tagblatt«, se te aretacije niso izvršile zaradi nezakonite prodaje orožja v inozemstvo, nego zato, ker so si aretiranci hoteli prilastiti patent orožarne Selt & Belo. S tem patentom se dajo namreč lahke mitraljeze pretvoriti v težke. Zdi se, da je bil ta pa-

tent prodan angleški tovarni Knickers s posredovanjem aretiranih oseb in nekega češkoslovaškega industrijca, ki se zdej mudi v Parizu.

»Pravo Liduc« doznava, da se je Kozarenko, ki se je sicer največ mudil v Parizu, Londonu in Berlinu, v zadnjem času nastanil v Pragi. Kozarenko je posvetil svojo pozornost škodovim podjetjem, pri katerih mu je, kakor vse kaže, uspelo, da je dobil neke tajne podatke o izdelovanju orožja, ki jih je nato sporočil sovjetski vohunski organizaciji v Dresdnu.

Coty - Mussolinijev plačanec

Pariz, 15. jan. tg. Radikalna »Republique« trdi, da je francoski fabrikant parfumov Coty že od leta 1923. v tesnih odnosih bil z Mussolinijem. Coty je bil v zvezah tudi z italijanskim ovaduhom Riciotti Garibaldijem in je še pred kratkim nakupil na Korsiki velika zemljišča, nakar jih je prodal dalje italijanski vladi za sedem milijonov frankov. Zato je francoska vlada morala uvesti preiskavo. Navedeni list objavlja dalje Mussolinijevo pismo Cotyju od 9. septembra 1931: »Ljubi Coty! Prejel sem Vaš memorandum. V par dneh bo prišel k Vam v Pariz pooblaščenec, ki se bo z Vami sporazumel. Srčne pozdrave: Mussolini.« »Republique« pravi, da je zelo značilno, da more Coty pošiljati Mussoliniju politične memorande.

Gandijeva žena obsojena

Pariz, 15. jan. AA. Iz Suraka v Indiji poročajo, da je bila Gandijeva žena obsojena na šest tednov ječe. Dalje sta bili obsojeni dve članici indijskega kongresa vsaka na tri in pol meseca ječe.

Rusija ima 4 m l'onsko armado

Pariz, 15. jan. tg. Zunanja komisija in vojna komisija poslanske zbornice sta imeli danes tajno sejo, na kateri so se prečitala poročila dveh specialistov, generala Burgoisa in senatorja Ecarda, o vojaškem položaju v Bolgariji in Rusiji. Rusija se sedaj bavi s tem, da organizira med Uralom in zapadno Sibirijo nacionalno vojsko, ki šteje sedaj 1 milijon aktivnih vojakov in 3 milijone rezerve, ki se takoj lahko mobilizira. Komisiji sta sklenili, da te ugotovitve sporočite ministrskemu predsedniku.

Nesreče na železniških prelazih

(Iz predavanja g. inž. Zelenka pri sekciji Združenja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov.)

Ljubljana, 15. januarja.

Nocoj je predaval v sekciji Združenja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov inž. Zelenko o nesrečah na železniških prelazih in njih vzrokih. Predavanja se je udeležilo obilo članov kakor tudi gostov. Naj omenimo ravnatelja državnih železnic dr. Borka, zastopnika Avtokluba g. Šarca in obilo zastopnikov naših upravnih oblasti. Predavatelj je poudaril že začetkom predavanja, da bo kljub temu, da je železniški uradnik, povsem objektivno podajal svoje mnenje in svoja izkustva o nesrečah na železniških prelazih kakor tudi nasvete in možnosti, s katerimi bi se nesreče, zlasti z motornimi vozili, kolikor mogoče onemogočile. Predavatelj je navajal, da ima železnica že od nekdaj, ko še ni bilo prometa z motornimi vozili, izredno stroge predpise, ki služijo tako za varstvo njej izročenih potnikov kakor tudi za varnost občinstva, ki mora kakorkoli čez železniški prelaz. Poudarjal je, da je najsigurnejše in v resnici absolutno varno sredstvo edino zgradba takih prelazov, ki onemogočijo stik ceste z železniško traso, torej zgradbo ceste z nadvozi ali podvozi. Še najbolj se približuje temu vzoru naša gorenjska železnica, ki ima le malo izjem, dočim je pri drugih progah le malo tovrstnih rešitev, najmanj seveda pri tako zvanih vicinalnih železnicah. Prav na teh progah pa sta se zgodili v teku enega leta dve veliki katastrofi, ki nuno kličeta, da se tovrstne nesreče onemogočijo. Ker je pri teh nesrečah vedno vsa javnost s poudarkom valila krivdo na pomanjkanje zapornice, je svoje trditve podprel s statistiko iz zadnjih šestih let nesreče na prelazih z zapornicami in brez zapornic. V ljubljanski direkciji je 2540 prelazov, od katerih je dobra tretjina zavarovanih. V zadnjih šestih letih se je zgodilo 107 avtomobilskih nezgod na železniških prelazih. Od teh se jih je zgodilo 95 na zavarovanih prevozi, 12 pa na nezavarovanih. Približno torej v razmerju 8 nesreč na zavarovanih proti eni na nezavarovanih ali 89% proti 11%. Ta statistika naj dokazuje, da prevoz z zapornicami še ne izključuje nesreče, oziroma, da kvečjemu še povzroča nesreče. Poleg teh zavarovanih sredstev se poslužuje železniška uprava še signalov z žvižganjem. Javna uprava je dala namestiti tako zvane Andrejeve križe, ki opozarjajo na prelaz. Avtoklub pa je dal postaviti tudi svoja znamenja. Jasno je torej, da čim več bo varnostnih signalov, da bo tem manj nesreč. Razne avtomatične naprave pri nas še ne pridejo v poštev, ker se predrage. Zanesljiva rešitev bi bila odprava prelazov. Ta bi pa stala, računajoč zgradbo podvozov ali nadvozov, pri nas za vsak slučaj 600.000 Din, kar znaša za naše ravnanjateljstvo 1.200.000.000 Din, za vso Jugoslavijo pa 80 milijard dinarjev. Ker že odpravljajo druge države zapornice, bi bilo to pri nekaterih slučajih tudi pri nas uместno, zlasti se zato, ker stane vzdrževanje zapornice okrog 30.000 Din na leto, naprava optičnih avtomatičnih signalov pa je draga in še nezanesljiva.

Vzrok nesreč ne leži torej pri železnici, pač pa pri današnji organizaciji prometa z motornimi vozili. Dočim je železniški promet imel sto let časa, da je razvil in preizkusil svojo organizacijo, je avtomobilizem šele v zadnjih par desetletjih napredoval do tako ogromnih števil, pri tem pa ni imel časa, da bi s sistematično organizacijo zadostno zavaroval prometno varnost. Pri železnici se skrbi naravnost s strognimi in skoraj sekantnimi predpisi, katerih se morajo držati prometni uradniki, za varnost prometa. In kljub temu, da vsi vrše po možnosti kar najbolj vestno svojo dolžnost, znašajo kazni v proteklem letu 150.000 Din. Na ta način se skuša vplivati na službojoče, da ne povzročijo po svoji malomarnosti nesreče. S stalnimi šolami poučujejo službojoče o varnosti prometa. In zato je tudi izmed vseh omenjenih 107 nesreč na prelazih ena sama taka, ki je nastala po krivdi železniškega uslužbenca. Pri avtomobilizmu pa je drugače. Za šoferski izpit zadošča strokovna usposobljenost in zmožnost, voditi avtomobil. Pri tem pa manjkajo vse preizkušnje, ki se tičejo fizičnih in psihičnih lastnosti vozača. Tako je vseeno, če je šofer kratko-

viden. Brez kontrole sta brezbržnost in malomarnost. Prav tako brez kontrole duhaprisotnost, kar bi se že zdavnaj moralo ugotavljati na podlagi modernih psihotehničnih metod. Tu bi bila sedaj naloga upravnih oblasti, da izvedejo kontrolo zlasti avtobusnega prometa, tako točnosti voznega reda kakor tudi absolutne usposobljenosti šoferjev, kar se tiče duhaprisotnosti in pazljivosti. N. pr. imamo čl. 119. zakona o železnicah, po katerem se mora vsako motorno vozilo ustaviti pred železniškim prelazom, šofer pa se mora prepričati, če ne prihaja vlak. Kdo se drži tega predpisa? Nadalje ni prav, da potem, ko enkrat šofer dobi svojo legitimacijo, ni nikakih ponovnih izpitov. Prav tako se ne pregledujejo vozila. Avtobusni podjetniki bi morali ko dobe koncesijo, položiti za slučaj nesreče kavcijo ali pa potnike visoko zavarovati. Tako pa se običajno pritiska na železniško upravo, češ, saj ima ona edina denar, da bo plačala. Predavatelj je nato na obilnih zgledih pojasnil nekatere večje nesreče, ki so se v zadnjih letih zgodile na prelazih.

Debate so se udeležili univ. prof. inž. Horvat, ki je poudarjal, da na prometne prevoze brezpopojno spadajo zapornice, s čemer je vsaka debata v slučaju nesreče izključena, ker je železnica s tem storila svojo dolžnost. Čl. 119. pa ne spada pod zakon o avtomobilskem prometu, že zaradi tega ne, ker ne nudi absolutne sigurnosti. Povsod, kjer pa odpravljajo zapornice, jih pa nadomeščajo s podvozi ali nadvozi, oziroma z varnejšimi signalnimi napravami. Nadalje železnica sicer sedaj zaznamuje nevarna mesta, kjer ni zapornice, nevarnega časa pa ne. G. Šarac od Avtokluba pa je poudarjal, da se je večina teh nesreč zgodila pri šoferjih, ki so proge navajeni, ki torej na razna znamenja iz navade ne pazijo, in da, če hočemo zavarovati potnike, ne ostane drugega, kakor napraviti zapornice. Tako strogo disciplinirane organizacije, kakor jo ima železnica, pa pri avtomobilizmu absolutno ne bo mogoče doseči. Podoben predpis, kakor je člen 119., so imeli tudi v Italiji, kjer so imeli celo paznika, tako da je bilo treba za vsak slučaj prestopka na mestu plačati 25 lir globe, pa so ga vendar odpravili. Debate so se še udeležili inž. Juvan, tuž, Dedek in drugi.

Kranj

Najstrašnejše in najhujše morilno orožje v bodoči moderni vojni bodo strupeni plini, ki bodo nevarni vojaštvu na fronti, pa tudi prebivalstvu v zaledju. Trojileci strupenih bomb, aeroplani, bodo mogli poslati tudi oddaljene in skrite kraje sovražnikove domovine. Proti tej smrtni nevarnosti bo mogoče samo en način obrambe. Kakšen je ta način, nam bo povedal in nas bo poučil danes 16. jan. ob pol 9 zvečer v Ljudskem domu, sanit. polkovnik dr. Matej Justin, v predavanju, ki je naslovljeno: »Kako se ubranimo strupenih plinov v slučaju sovražnega napada«. To predavanje se je v Ljubljani nenavadno obneslo. Zanimalo bo vojake kakor civiliste, zato vsi drevi k predavanju v Ljudski dom.

Ljudski oder gostuje. Jutri v nedeljo 17. jan. ob 3 popoldne bo dramski odsek Prosvetnega društva v Kranju, gostoval v društveni dvorani v Hrastniku e komedijo: Skopuh.

Koliko soli letno konsumirata kranjski in trški okraj? Na merodajnem mestu smo izvedeli, koliko znaša mesečna oziroma letna poraba soli v obeh omenjenih okrajih. Povprečno se vsak mesec lahko obremeni z uporabo 5 vagonov. To da skupaj letno 60 10-tonskih vagonov jedline, moreke, mleto soli, katere cena je 128 do 150 Din za vrečo 50 kg. Zivinske soli pa se porabi v obeh okrajih letno do 4 vagonov, cena ji je 82 Din za 50 kg. Če številk množimo, dobimo prav lepe rezultate.

Poizvedovanje

Nekdo je pozabil v upravi »Slovenec« kožo od domače matke. Lastnik naj pride ponjo.

Kako je človek izmeril leto

Učenjak Cotsworth, ki je 40 let proučeval izvor koledarjev v Egiptu, Siriji, Kitaju, Mehiki, Peru-ju in Evropi, piše:

Koledar v svojih različnih oblikah je bil vir vse civilizacije. Nobena civilizacija ne bi se bila mogla razviti brez uporabe koledarja, ki je voditeljem kazal, kako dolgo so morale trajati živilske zaloge do nove žetve — bodisi žito, sadje, ribe, divjačina ali meso črednih živali. Koledar je bil nadalje neobhoden za natančno ureditev setve preostalega žita, da je pravočasno dozorelo itd.; dalje je kazal čas za vse ostale setve, saditev in parjenje živali, dalje za pašno živino, da se je prihranilo seno za zimo itd.

Blagostanje človeštva je odvisno od natančnega poznavanja resnične dolgotrajnosti leta: 365,24 dni; samo na podlagi praktične uporabe teh vednosti je mogoče urejati družinske, narodne in mednarodne zadeve. Vsaka vlada in verska uprava določa najvažnejše stvari na podlagi koledarja za eno leto naprej. Koledar je neobhodno potreben za vlade in uprave, ker se po njem ureja državno gospodarstvo, posebno izdatki in prejemki.

Ta dejstva so nagnila ustanovitelje raznih civilizacij, da so posvetili svojo pozornost vedno povračajočim se letnim časom in celemu poteku leta. Da bi sestavili koledar za bodočnost, so si predvsem prizadevali, da bi natančno ugotovili dolgotrajnost leta.

Dolgotrajnost leta je bila jedro vsega znanja; še-le potem, ko so to ugotovili, so mogle razviti civilizacije ostale znanstvene panoge in se razviti civilizacija.

Danes si težko predstavljamo prizadevanja prvih raziskovalcev, kakor n. pr. graditeljev piramid v starem Egiptu, Asiriji, Mehiki in Peruju, ter druidov, ki so vršili svoja opazovanja na severu Evrope.

Po vseh deželah so najprej duhovniki zvezdoslovci ugotovili meno letnih časov na ta način, da so beležili 29 odnosno 30 dni trajajoči krogotok meseca (lune). Kasneje so posta-

vili drogeve in v teku napredka kamenite stebre, ki so pogledu z nekega določenega opazovališča kazali obzorne točke solnčnega vzhoda in zapada ob najdaljših in najkrajših dnevih (21. junija in 22. decembra).

Po opazovanju luninih izprememb, med katerimi se je gibal solnce, so ti najstarejši zvezdoslovci ugotovili, da solnce samo 21. marca in 23. septembra vzhaja točno na vzhodu in zahaja točno na zapadu, to se pravi, kadar sta noč in dan enako dolga.

Kasneje so odkrili, da se gibljejo solnčni vzhodi med to natančno vzhodno točko in med skrajnima točkama sredletja in sredzime; s tem so bili ugotovljeni štirje letni časi, od katerih je bil vsak dolg nekaj več nego tri »mesece« (lune). Na podlagi teh letnih časov so potem izračunili dolgotrajnost leta na približno 12 mesecev. Tako so dobili 354 dni ali 11¼ dneva manj, nego znaša resnična dolgotrajnost leta.

Take metode sta uporabljala keltska in druidska civilizacija v severni Evropi, pa tudi griče gradeči Indijanci Severne Amerike. Še danes so v rabi pri ameriških Indijancih.

Z naraščanjem prebivalstva je bilo treba več živčev. Duhovniki opazovalci so morali natančneje računati, da so dognali točneje čas za setev itd. Pri tem so prišli na to, da se da to doseči s primerjanjem dolžine senc opoldne in dolžine senc letnih časov, ki so jih imeli stari duhovniki na svojih tajnih merskih drogih zaznamovane. Na podoben način urejajo svoj koledar še danes domačini na Borneu.

Stari Egipčani, Mehikanci in Inka v Južni Ameriki so te metode solnčnih drog izboljšali na ta način, da so gradili visoke obeliske, ki so s svojimi večjimi razlikami v senci omogočali natančnejše določanje dni za setev itd. S temi pripomočki so dognali, da ima leto 360 do 370 dni. Ker v tropskih pokrajinah, kjer so ti narodi živeli, solnce jasneje sveti in so zato sence ostrejšje, so bile možne natančnejše meritve nego v severnih pokrajinah.

Občinstvo kot nadzorna oblast

Od 10. decembra 1931 posluje v Berlinu »komisar za nadzorovanje cen. Njegova naloga je, da v čim krajšem času pravično uredi cene po celi državi. Komisar je za vsak poklic določil mero dobička, ki se ne sme prekoračiti, pa tudi ne potisniti nižje. Na sodelovanje je pozval najširše občinstvo, ki se je tudi z vso silo odzvalo. Vsak dan dobiva na stotine pobud po pošti in selih. Nekateri predlogi so popolnoma izdelani in se nemudoma prouče in izkoristijo. Nešteti prihajajo

Francoske volitve v znamenju Hitlerja: Na volilne shode vabijo plakati z napisom: »Hitler na krmilu?«

osebno, da povedo svoje mnenje in svoje predloge. Najbolj vneto sodelujejo gospodinje, na katerih pobudo so se uvedle tablice s cenami. Komisar je pa gospodinje opozoril, da so draginje nekaterih predmetov same krive, ker kupujejo raje blago, ki je lepo zavito in opremljeno s pasovi in napisi, dasi ni nič boljše nego blago, ki se prodaja prosto na vago. — Komisar dr. Gerdeler hoče dovršiti svoje delo do konca tega meseca in pričakuje od njega še velikih presenečenj. Verjetno pa je, da ravno vse njegove odredbe ne bodo trajno obveljale in bo treba potem tod in tam kaj popraviti.

Ernst Thälmann, vodja nemške komunistične stranke in njen kandidat za državnega predsednika; Paul v. Beneckendorff u. v. Hindenburg, sedanjí predsednik nemške republike; gener. poročnik v. Epp, kandidat narodnih socialistov za predsedniško mesto.

Akadska mladina in religioznost

Na 98 državnih visokih šolah v Ameriki so raziskovali, kakšno je versko prepričanje slušateljev. Anketa je dokazala, da je med 253.811 akademiki 87 odstotkov pozitivno vernih. Našteli so: 20.674 katolikov, 57.964 metodistov, 34.541 presbiterijancev, 27.488 baptistov, 15.843 episkopalnih, 11.654 luteranov, 9434 židov, 4440 pripadnikov krščanskih ved, 3357 mormonov, 1443 reformiranih, 1263 evangelske sekte, 1152 bratov, 7769 pripadnikov raznih sekt in bratovščin in 32.206 slušateljev brez verske pripadnosti.

Kitajske vojaške postojanke pri Da-Ling-Ho, kjer stoje najbolj opremljene kitajske čete.

Pijanci v kopeli

V Leningradu imajo svojevrsten sanatorij, v katerem iztrezujejo pijance in jih zdravijo proti pijanosti. Vse samo mimogrede, v eni noči. Pijance dovajajo miličniki naravnost s ceste, kjer jih pobirajo.

Za pijance se začenejo iznenadenja že v »sprejemnem salonu«. »Pacijentova« umazana obleka zleti v razkuževalnico. Predno se pijanec zave, da je prešel iz miličnikovih v zdravniške roke, je zdravniško pregledan. Preiskali so mu bitje srca, mu namazali z jodom prasko in bunke ter ga pogostili s čašico klorhidrata. Na to pride novo iznenadenje, ki običajno paralizira in ukroti najbojevitjšo pacientovo domišljijo: kopel. To je zadnja etapa, predno ga odpravijo v dvorano.

Vse se vrši začudo hitro. Zavod preje spominja na hišo za potnike nego na navadno bolnišnico, najbolj pa spominja na zavod za zdravljenje duševnih bolezni. Prišleci pod vplivom kopeli, zdravi in skrbnega ravnanja hitro izgubljajo znamenja zastrupljenja in se vračajo v normalno stanje.

V dvorani št. 3 ni nobenega prostega mesta. Mehka električna luč razsvetljuje tri vrste postelj z bolniki. Tu se zdravi 15 opitih pod nadzorstvom enega bolničarja; v teku nekaj ur so zdravi. Nič več niso podobni junakom, ki kale mir in red na ulicah. Nekateri od njih smehljaje čitajo protialkoholno berilo, ki so jim ga ponudili; drugi pa zopet sestavljajo žalostno bilanco svojega pijanskega izleta, ki je že zabeležena na sivem listu policijskega zapisnika.

Kopel in zdravila pa ne ukrote vselej namah alkoholne strasti. Nasilni nastopi so tu na dnevnem redu. Razbite šipe in dostikrat tudi zdravnikovo lice pričajo, da ta obrat ni brez tveganja, ter se marsikak »slučaj« zaključí pred kazenskim sodiščem. Proti posebno nasilnim pijancem pa uporabljajo tudi druga skrajna sredstva: zapirajo jih v izolacijsko celico — besnico — zavijajo v mokre rjuhe ali pa jim vbrizgajo kafro.

Hiša za alkoholike v Leningradu stoji v Maratovi ulici. Postelje v sivi, mračni zgradbi niso nikdar prazne. Milica vsak večer privede vanjo na desetine novih pacientov, ki potem zjutraj sramežljivo in kradoma odhajajo iz nje, noseč v žepu že list z odmerjeno globo. — Po tem opisu se boljševiska Rusija vsaj glede pijanstva prav nič ne razlikuje od carske.

Napredovanje katolicizma v Angliji

Še pred izdajanjem nove izdaje »Catholic Dictionary«, ki jo je pričakovati v kratkem, so od uredništva objavljeni nekateri podatki o gibanju katolicizma v Angliji.

V zadnjem desetletju je bilo v Angliji konvertitov, ljudi, ki so pristopili h katoliški veri, 121.372. V zadnjem letu se je število duhovnikov povečalo za 97 in jih je skupaj 4581 in sicer 2975 svetnih in 1606 redovnikov. Število cerkva in kapelic se je zvišalo v enem letu za 46 in jih je skupaj 2274; število srednjih šol se je zvišalo za 8, na 519. Čudno pa je, da je padlo število učencev za 544, na 58.278. Tudi število osnovnih šol je šlo nazaj za 20 in jih je sedaj 331. Število učencev pa se je zvišalo za 4645 in jih je bilo 384.129. Vseh katolikov je bilo v Angliji 2.235.237. Število krstov se je povečalo od 63.280 na 66.128 in porok od 23.045 na 23.631.

Denarnica zopet v veljavi

Svet se škripaje in omahovaje vrača v svoje stare tečaje, iz katerih ga je bila vrgla svetovna vojna. En dokaz za to je ponovno uveljavljanje denarnice. Ta obrtni izdelek — tako kramlja neki nemški časnikar — smo dolgo časa prezirali, ker smo bili postali velikopotezni in smo nosili drobiž brezbrizno in ohlapno kar v žepih.

Polagoma pa postaja drobiž zopet resničen denar. Ena »marka« je že zopet nekaj. Včasih utegne biti celo premoženje. Polagoma se levimo iz zadnjih ostankov inflacijske kože; preprezala je še našo pamet, ki je bila od milijonov in milijard še nekoliko pijana.

Denarnica prihaja zopet do veljave. To se opazi n. pr. na cestni železnici. Ljudje, ki so preje brezbrizno posegali po drobižu v tem ali onem žepu, privlečejo sedaj s skritih mest na telesu zelo premišljeno najprej neko stvar, ki jo imenujemo denarnico ali mošnjiček, in tehtno plačajo iz nje s potrebnim drobižem. Za sprevodnike to ni šala. Plačevanje traja dokaj dlje nego preje in glasoviti »tempo« dobiva zavore. A imeli smo pač tudi inflacijo tempa kakor inflacijo denarja, in jo moramo sedaj prebiti in premagati.

Denarnica prihaja zopet do veljave. Dame jo nosijo v dobro zaklenjenih ročnih torbicah, gospodje pa v najbolj skritem žepu na koncu hrbta... In če začenejo zopet celo ljudje, ki si morejo dovoliti luksuz več parov hlač, zopet sedeti na denarju, potem je to že več nego simbolično.

Finec Ekman, ki je v Helsinkforsu potolkel komaj nekaj dni star svetovni rekord svojega rojaka Thunberga: 5:01 za 18,2 sekunde (na trikilometrski progi).

Ludwig Windhorst, prvi voditelj nemškega Centuma, je bil rojen 17. jan. 1812. Umrli je l. 1891 v Berlinu. Vodil je težke boje z Bismarckom in povedel nemške katolike do sijajne zmage.

Klub „Sestnajsterih“

Povojne mladine še vedno ni konec. V Berlinu so prišli na sled šestnajstletni tatiški družbi, ki so ji pripadali samo sinovi dobrih družin, mladiči od 16 do 18 let. Cilj njihovih podjetij so bila predvsem sportna igrišča, dalje kioski, stojnice in podobno. Izvršili so celo vrsto vlovov, tatvin itd.

Klub Sestnajsterih je vodil osemnajstletnik »Strohe« — Klatež, ki je vladal kakor diktator; sam je določal vlome, nočne roparske pohode in delil plen. V klub se je prijavilo toliko kandidatov, da je poglavar enkrat za vselej določil število, ki ni smelo presegati šestnajst članov. Pri hišnih preiskavah je našla policija še velike zaloge čokolade, cigaret, obleke in orožja. Večino nakradenega blaga pa so »Sestnajsteri« seveda že davno spečali in razdelili med svojih šestnajst prijateljev...

Komaj je mlada potnica prišla v hotel, že je pohitela k vratarju: »Ali je morda že došlo kako pismo za Irmo Peroni?«

»Trenutek — ne, tu je samo pismo za Irmo Peroni.«

»Že velja — moj prijatelj namreč jeclja.«

»Družbi. Saj niti niste tako neumni, kakor se zdite.« — »Tako je. In to je ravno veliki razloček med nama.«

Vhod v luko Port Arthur. Luko Port Arthur, ki so jo Japonci v vojni z Rusi l. 1905. osvojili, hite Japonci sedaj urejati v vojno oporišče proti Kitajski.

Kako bo leta 1932

Je v naravi človeka, da hoče odgnati zavor, ki mu zakriva bodočnost, in pogledati, kaj pripravlja zanj usoda. Čim bolj težji življenje v sedanjosti, tem večja je želja po poznavanju bodočnosti. Tistim, ki živijo sedanjosti, bodočnosti ni mar, par pa upirajo oči v bodočnost tisti, ki mislijo, da smejo od nje pričakovati to, kar jim je sedanjost odrekla.

Danes, ko velika večina živi pod silnim pritiskom slabih gospodarskih razmer, ki postružujejo življenjski boj posameznika do skrajnosti, se pogostejše kot prej pojavlja vprašanje: Kaj nam bo prinesla bodočnost, ali pride izboljšanje za gospodarstvo v letu, ki se je sedaj pričelo?

Prorok bi moral biti tisti, ki naj odgovori na to vprašanje. In res, marsikdo, ki čuti v sebi proroške zmognosti, nas preseneča s svojimi proročami. In vsak tak prorok je toliko srečen, da dobi nekaj takih, ki mu verjamejo in ki iščejo v njegovih obljubah, če obetajo boljše bodočnost, tolažbe, če so pa slabe, pa dajejo njihovi fantaziji možnost, da delajo načrte za boljše bodočnost.

Kljub naslovu, ki sem ga dal temu članku, ne maram biti prorok. Hočem le opozoriti na nekatere pojave v sedanjem gospodarstvu, iz katerih si moremo napraviti sklepe glede gospodarskega razvoja v bližnji prihodnosti.

Razvoj gospodarstva ne gre v ravni črti, ampak dela krivulje. Dobi gospodarskega napredka sledi doba nazadovanja, gospodarski konjunkturi sledi kriza. Seveda niso vse krize enako hude, kakor tudi doba konjunktura ne traja vedno enako dolgo.

Sedanja kriza je najhujša, kar jih je doživelo kapitalistično gospodarstvo. Najhujša vsled obsega, ki ga ima, saj je od nje prizadet ves svet, kakor tudi vsled uničenja vrednot, ki ga je povzročila.

Napredek, ki ga je doživelo gospodarstvo po svetovni vojni, ni bil samo zelo kratkodoben, ampak je bil tudi v mnogostopni ne navidezno. Konec vojne je dal povod za predrezen polet gospodarstva. Treba je bilo nadomestiti vse vrednote, kar jih je uničila vojna, in tega ni bilo malo, treba je bilo graditi, kar je bilo porušeno. Produkcija je med vojno zastajala, zato je bilo po vojni pomanjkanje blaga, ki se je kazalo v pravi lakoti po blagu. Gospodarstvo je hotelo temu pomanjkanju odpopolniti in je pomnožilo produkcijo, ki se je stopnjevala z ustanovitvijo novih podjetij in z racionalizacijo do skrajnih mej. Saj se je spominjamo, kako so se tudi pri nas ustanovljale tista leta nove tovarne, kako je cvetela naša trgovina z lesom vsled velikega povpraševanja v deželah, razrušenih po vojni, kako je naraščal naš izvoz živine itd.

Gospodarstvo je procvetalo, le nestalnost vrednosti denarja je včasih delovala kot zavora. Prišel pa je preobrat. Najprej agrarna kriza, potem kriza v industriji. Produkti se kopičijo na trgu, a kupcev ni. Preveč na veliko je bilo zasnovano gospodarstvo, precejševala se je gospodarska moč konuma. Nismo živeli razmeram primerno. Potem ko se je v vojni skozi štiri leta uničeval kapital, se je uničeval še po vojni z napadnimi investicijami. Tako je po vsem svetu in tudi pri nas. Saj ni nič drugega kot uničevanje kapitala investiranja v podjetjih, ki se ne rentirajo. Da se popravi to, kar je uničila kriza tekom zadnjih let, bo treba desetletij. In gotovo je tudi to: čim bolj je bilo in bo gospodarstvo skromno, razmeram primerno ter se ne bo prebitalo v razvoju, tembolj je in bo odporno proti krizi in tem prej se bo notranje uvrstilo.

Izgleda, da smo prišli v krizo in odločilno točko. Cene so nizke kot še nikoli, na trgu kapitala pa doslej še nepoznan kaos. Pesimisti so mnjenja, da edina pot vodi v katastrofo, optimisti pa so prepričani, da bo sedaj šla pot navzgor. Kdo ima prav?

So pojavi, ki govorijo za pesimiste in so pojavi, ki govorijo za optimiste. Vemo, da delavske množice ne morejo ostati trajno brez zaposlitve, da cene ne morejo vedno padati, vemo, da uničevanje kapitala ne more iti do konca. Kriza že sama pripravlja tla konjunkturi. Vsled nizkega stanja cen postaja produkcija nerentabilna, zato se omejuje. Posledica bo pomanjkanje blaga in višje cene, ki bodo zopet dale pobudo za novo produkcijo, za nov polet gospodarstva. To je tisti notranji, izravnavajoči mehanizem gospodarstva, ki so v njem pristaši klasične gospodarske šole, liberalizma, videli dokaz popolnosti kapitalističnega gospodarskega reda.

Podatki, ki jih imamo o površini posejani s pšenico v letu 1931, kažejo, da so sedaj v Severnoameriških združenih državah, v Kanadi, v Argentini in v Avstraliji zasejane s pšenico manjše površine kot leta 1930. Pričakovati nam je torej v tekočem letu zmanjšanje svetovne žitne produkcije kar bo moralo imeti za posledico dvig cen in to tembolj, ker se svetovne žitne zaloge že sedaj krčijo v primeri z l. 1930. V raznih industrijskih panogah opazamo tudi isti pojav zmanjševanja produkcije. Ne gre pa prilagoditve ponudbe do povpraševanja in obratno, povsod enako hitro in gladko. So produktijski procesi, ki trajajo desetletja, n.

pr. proizvodnja lesa, zato ni povsod medsebojna zveza enako temna in enako vidna.

Ne smemo pa v pojavih tega spontanega izravnavanja v gospodarstvu videti že pot in edino pot iz krize. So močne sile, ki mu delujejo nasproti, zato tudi njihovih vplivov ne smemo podcenjevati. V krizi je ves svet, rešitev iz krize pa išče le vsaka država za sebe brez ozira na druge. Trgovinska politika držav gre za pridobitvijo čim večje gospodarske samostojnosti in za osvoboditvijo iz gospodarskega vpliva drugih držav. Kot sredstvo oviranja uvoza so k zaščitnim carinam pristopile še devizne navedbe.

Če se pri tem razmišljanju omejimo samo na našo državo, si moramo priznati, da dokler bo naš izvoz žita, živine in lesa omejevala zaščitna uvozna politika drugih držav, ne bo naše gospodarstvo prišlo do večjega razmaha. Izgledov za širokogrudnejšo trgovinsko politiko drugih pa zaenkrat ni, pač pa so ravno nasproti izglede. Francija je kontingentirala uvoz lesa, Nemška Avstrija je kontingentirala deloma uvoz živine, v Italiji pišejo in govorijo o potrebi zaščite domače živinske produkcije in ne zamolčijo, da je zaščitna potrebna predvsem z ozirom na jugoslovanski uvoz živine.

Pod silo razmer nam ne bo preostajalo drugega, kot da tudi mi iščemo rešitve v čim večji gospodarski neodvisnosti. Prilagoditev novemu položaju bo težka in ne bo brez žrtve, z njo bomo vrženi v razvoj nazaj. Treba pa je kapaciteto gospodarstva usmeriti po skrajni gospodarski podlagi. Na kapitalu smo revna država in tega se moramo zavedati. Pred tujim kapitalom pa moramo biti previdni, kajti tuj kapital je nevaren, ker nas zapusti, ko ga najbolj potrebujemo, in nas spravlja v težavo, ko pričakujemo, da nam bo pomagal. To je izkušnja sedanjih kriz.

Nemški filozof Oswald Spengler je postavil trditve: Optimizem je malodušnost! Ta trditev je pravilna, če ni optimizem nič drugega kot optimizem iluzij, pasivnega pričakovanja boljših časov in strahu pred resnico. Pa tudi pesimizem je malodušnost in obenem neumnost, če sloni na obupu in bojznosti pred žrtvami. Ne smemo biti ne optimisti in ne pesimisti, zavedati se moramo tragedije človeškega življenja, ki ni določeno za srečo, ampak za delo.

In ravno združništvo nam nudi polje za naše delo, ki naj donosna stoterni našemu gospodarstvu. Kreditne zadruge, zlasti rafajznovke, kot zbiralnice domačega kapitala, so vršile in vrše za gospodarstvo nad vse važno nalogo. Brez njih bi nered na našem denarnem trgu bil sedaj že večji, kreditna kriza še ostrejša. Kajti delovanje kreditnih združb ni šlo, vsaj pri večini, preko resničnih potreb in naših gospodarskih razmer, zato tudi ni pri njih napačnih investicij kapitala in z njimi združenih izgub, povzročenih vsled krize. Obšalovali moramo le, da nimamo tudi razmeroma tako močne konsumne zadruge organizacije kot je kreditna ter da nimamo vnovčevalne zadruge organizacije. Naš položaj bi bil v sedanjem času, ko more le trdna gospodarska organizacija vzdržati pritisk in ko gospodarstvo potrebuje vodstva in noče biti več prepuščeno svobodni igri sil mnogo lažji, kajti združništvo more biti, če ne trdna skala, vsaj močan in varen čoln na viharjem morju.

Strožja kontrola mlinov v donavski banovini. Donavsko finančno ravnanje je vse podrejene davčne oblasti opozorilo na to, da se brigajo za točno izvajanje predpisov žitnih zakonov in da postopajo pri prestopkih brezobzirno, ker je bilo ugotovljeno, da se predpisi večkrat izgrajajo. Poleg tega je ravnanje strogo opozorilo bansko upravo in jo naprosilo, naj naroči tudi upravnim oblastvom, da naj točno pazijo na izvrševanje predpisov žitnih zakonov.

Narodna banka ima sejo svojega upravnega odbora 18. t. m., kjer bo pretresena bilanca za leto 1931.

Promet tržne in reške luke je lani zelo nazadovolj. V tržnem pristanišču je znašal blagovni promet (samo pomorski) 42,6 milj. met. stotov, dočim je leta 1930 znašal še 54,3 milj. stotov. V reškem pristanišču je bilo lani prometa 6,1 milj. met. stotov v primeri s 7,83 milj. v letu 1930. Padec prometa v tržnem pristanišču je pripisovati predvsem dejstvu, da avstrijsko in češko-slovaško blago gravitira vedno bolj proti Hamburgu.

Višina diskonta v Evropi. Grška narodna banka je zvišala diskont od 11—12%, dalje je zvišala diskont Belgija od 2,5—3,5%. Sedaj znaša diskont v posameznih evropskih državah: Amsterdam 3, Atene 12, Belgrad 7,5, Berlin 7, Bruselj 3,5, Budimpešta 8, Bukarešta 8, Dunaj 8, Kopenhagen 6, London 6, Madrid 6,5, New York 3,5, Oslo 6, Pariz 2,5, Praga 6, Rim 7, Sofija 9,5, Stockholm 6, Varšava 7,5 in Curih 2%. Najvišja je torej obrestna mera v Grčiji, najnižja pa v Švici.

Borza

Ljubljana, 15. jan.

Denar

Včeraj je bil nižja tečaj Curiha od dosedanjih 1097,85—1101,25 na 1097,25—1100,55. Danasnji promet je bil znatnejši kot včeraj in je dosegel 101 milj. Din. Tečajji so ostali večinoma neizpremenjeni.

Ljubljana. Amsterdam 2259,21—2266,05, Bruselj 782,88—785,24, Curih 1097,25—1100,55, London 194,52—196,12, New York 5635,72—5652,72, ček 5613,72—5630,72, Pariz 220,82—221,48, Praga 166,89—167,39, Trst 284,51—286,91.

Zagreb. Amsterdam 2259,21—2266,05, Berlin 1840—1850, 1840, 1850 privat, Bruselj 782,88 do 785,24, London 194,52—196,12, Milan 284,51—286,91, New York 5635,72—5652,72, ček 5613,72 do 5630,72, Pariz 220,82—221,48, Praga 166,89—167,39, Curih 1097,25—1100,55. — Skupni promet brez kompenzacij 2.765.000 Din.

Curih. Belgrad 9,10, Pariz 20,1250, London 17,90, New York 513,50, Bruselj 71,90, Milan 26, Madrid 43,90, Amsterdam 205,90, Berlin 121,65, Stockholm 99, Oslo 96,75, Kopenhagen 98, Sofija 3,72, Praga 15,21, Varšava 57,45, Atene 6,85, Carigrad 2,45, Bukarešta 8,05, Helsinkfors 7,50.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12,00.

Vrednostni papirji

Tendencja za domače državne papirje je bila danes slabša. Tečajji so bili nižji kot včeraj. Med dolarskimi papirji so bila čvrstejša Blerova posojila. Promet je bil na zagrebški borzi tale: 7% investicijsko posojilo 200.000, vojna škoda 100 komadov, 8% Blerovo posojilo 12.000 dol., 8% Blerovo posojilo 9000 dol. — Belgrajska borza pa izkazuje tale promet: vojna škoda 870 kom., 7% inv. posojilo 70.000, agrari 50.000, 8% Blerovo posojilo 5000 dol.

Ljubljana. 8% Bler. posojilo 56 bl., 7% Bler. posojilo 48 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den. Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 54—56 (55), agrari 26—28, vojna škoda 243—250 (245), 2. 230—238, 8% Bler. posojilo ar. in 53—54 (54—55), 7% Bler. posojilo ar. in 47—48 (47, 47,5, 48), 7% pos. Drž. hip. banke 47 den., 6% begl. obv. 36—36,50 (36).

Belgrad. Narodna banka 5100—5150, 7% inv. posojilo 58—59 (59), agrari 28—29, vojna škoda 238—239 (242, 240, 240), 6% begl. obv. 35,75 do 36,25, 8% Bler. pos. zaklj. 53, 53, 52,50.

Dunaj. Don. sav. jadr. 97,25, Wiener Bankverein 11,70, Escomptes. 113, Zivno 79,85, Ausiger Chemische 126, Mundus 91,50, Alpine 12,65, Trboveljska 31,50.

Žitni trg

Sombor. Koruza: bč. nova, žel. 62—64, bč. nova, suš. 73—75. Vse ostalo nespremenjeno. Promet: 55 vagonov. Tendencja: nespremenjena.

Novi Sad. Koruza: bč., garant. kvaliteta 60% do 65, bč., srem. za marec, april in maj 77%—80, srem., garant. kvaliteta 68—69, srem., okol. Sid 65—67%, bč. sušena 74—76, sr. sušena 75—77, sr. sušena, okol. Sid 76—78. Vse ostalo nespremenjeno. Tendencja: nespremenjena. Promet: 85 vagonov.

Budimpešta. Tendencja: čvrstejša. Promet: žitvah. Pšenica: marec 12,24—12,60, zaklj. 12,58 do 12,54; maj 13,10—13,52, zaklj. 13,42—13,44. Rž: marec 14,78—14,90, zaklj. 14,85—14,87; maj 15,70. Koruza: maj 14,68—15,08, zaklj. 14,95—14,96.

Winnipeg (začetni tečajji). Pšenica: maj 62, julij 63,35.

Chicago (začetni tečajji). Pšenica: marec 54,625, maj 56,125, julij 55,125, septemb. 56,875. Koruza: marec 37,625, maj 39,625, julij 41. — Oves: maj 25,625, julij 25. — Rž: maj 45,375.

Sport

O NAŠI LAHKI ATLETIKI.

Zadnjič smo na tem mestu objavili program letošnjih lahkoatletskih tekem v Mariboru. Predstavnik vseh klubov Maribora so kakor pričeto leto sporazumno sestavili program prireditelj. Znak pravičnega pojmovanja sporta. Pa v Ljubljani, centru slovenskega sporta? Ze večkrat smo ugotovili, da se v Ljubljani giblje ves sport okoli posameznih oseb in so uspehi in neuspehi sporta odvisni od raznih oseb. Radi tega v Mariboru napredujejo in bodo nam »Ljubljancem« kaj kmalu za zgled, kar bi bilo tudi pravilno.

Toda čisto obupati se ne smemo. Na običnih zborih ljubljanskih klubov so prevzeli vodstva lahkoatletskih sekcij novi ljudje. Sekcija Primorja je prevzel naš stari borec Janez Kermavner. Od njega, »novega človeka«, mnogo pričakujemo. Upajmo, da bo Janez uvedel v svojo sekcijo nov duh in znal doseči sodelovanje svoje sekcije s sekcijo Ilirije. Osebe, ki so sporazumno sodelovanje obeh sekcij ovirale, menda ne bodo imele več besede. Je pa tudi skrajni čas, da se prične resno in smotreno delo. Kajti radi osebnih razprtij je naša

lahka atletika skoro propadla. Kje so tisti časi, ko je lahkoatletskim prirediteljem prisostvovalo po tisoč, celo več gledalcev. Incidenti s sodniki so vse uničili.

Od novih oseb pričakujemo novih metod. Le na ta način bo mogoče popraviti, kar so zamudili. Lahka atletika je tako lepa sportna panoga, da ei bo kmalu pridobila stare in nove pristaje. Prireditelje lahkoatletov se ne bodo vršile brez gledalcev. Par dobro organiziranih mitingov, na katerih bodo nastopili složno vsi naši atleti, pa bo šlo zopet navzgor. Sloga, skupno sodelovanje in ne prepri radi osebnih vprašanj, pa bo šlo. Od vodij naše lahke atletike pričakujemo samo to, pa bomo danes leto vse drugače gledali na preteklo leto!

HERMES : CELJE.

Šiskarji so tihi, to smo že večkrat ugotovili. Zaigrajo nogomet včasih tako, da misliš, da vidiš »škoter«. Tako kombinirajo. Sedaj pa pridejo in prirede tekme v dobrodelne namene. Po drugih mestih take tekme niso nič novega. V Belgradu, Zagrebu in tudi v inozemstvu so tekme v dobrodelne namene stalno na programu. Bolj pametno in umestno je že prirediti sportno tekmo v dobrodelne namene, kot pa vso noč popivati in plesati, da dobe reveži par sto dinarjev.

Tudi nasprotnik Hermesa ni slab nasprotnik. Celje je na lastnem igrišču nevaren nasprotnik celo našim vodilnim. Za »Hermesa« bo pa gotovo trd oreh. Zato bo tudi ta tekma s sportnega stališča nudila užitek. Vabimo prijatelje sporta, da posejijo tekmo, ki se bo vršila ob vsakem vremenu na igrišču Hermesa. Igra prične ob 14.15.

Tristovski klub »Skalac« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 17. jan. na terenu Koprivnik-Gorjuše »Lov na lince«. Odbor dala članom-učeležnikom sledeča navodila: Skupni odhod je v soboto z večernim vlakom do postaje Nomenj. Člani z novo overovljeno planinsko legitimacijo imajo pravico na polovično vožnjo. Iz postaje Nomenj peš na Koprivnik je 1 in pol ure hoda. Prenocuje se na skupnem ležišču v šoli (slama, zakurjena soba). Za dame-učeležnice bo na razpolago ca. 10 postelj. Odeje je prinesiti s seboj. Hrano ponese vsak s seboj vendar pa bo na razpolago juha, čaj in mleko. Vremensko poročilo je: Jasno, brez oblaka, 30 cm snega, smuka dobra. Start je ob 8 zjutraj za »lince« in ob 9 za lovec. Lov se zaključuje ob 11 dopoldne. Popoldne je sestop zvezan s turo preko Mrzlega studena na Gorje.

Smuški klub Bohinj ima svoj klubski dan dne 17. jan. t. l. z letim sporedom kakor je bil določen za prošlo nedeljo, dne 10. t. m.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 16. januarja: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Glas, plošče 17.00 Salonski kvintet 18.00 Viktor Pinaut: Zumberški uski 18.30 Pero Horn: Pedagoška ura (Napake otroka) 19.00 Gospa Ortherber: Angličščina 19.30 Podbešek: Trgovska reklama 20.00 Koncert »Sloga«, godba na pihala 21.00 Citre-solo, g. Mezgoltis 21.30 Salonski kvintet Vmes čas in poročila.

Nedelja, 17. januarja: 8 Ing. Wenko: Perutinarstvo. — 9 G. Herkov: Esperanto in tujski promet (v esperantskem jeziku). — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10 P. dr. R. Tominec: Galerija slovenskih konvertitov. — 10.30 Dr. P. Breznik: Freiburg in Schwarzwald. — 11 Salonski kvintet. — 12 Glas. vesti, plošče. — 15 Dr. Fr. Veber: Rezultati eksperiment. lonet. studije. — 15.15 Gdč. Lebar: Dekliška ura. (Pogled v dvorano prednikov.) — 15.45 Pevski kvintet. — 16.30 Salonski kvintet. — 20 Koncert delavskega pevskega zbora »Cankar«. — 20.45 Flauta solo, gosp. Slavko Korošec. — 21.30 Salonski kvintet.

Drugi programi

Nedelja, 17. januarja. Belgrad: 12 Lahka glasba. — 20 Narod. pesmi. — 20.30 Pester program. — 21 Arje in dvo-spevi. — 21.50 Mozartov koncert. — 22.20 Radio-orkester. — Zagreb: 20.30 Slovenska glasba. — 22.10 Lahka glasba. — Budapest: 14 Radio-orkester. — 19.15 Prenos iz studija. — 21.15 Pianinski koncert. — 22 Ciganska glasba. — 23 Plesna glasba. — Dunaj: 13.05 Mandoline. — 18.55 Jazz. — 19.55 Služna igra. — 22 Plesna glasba. — Rim: 10.15 Religiozna glasba. — 21 Pester koncert. Komedia. — Milan: 12.30 Instrumentalni koncert. — 21 Operni prenos. — Langenberg: 11.30 Kantata J. S. Bacha. — 12 Koncert. — 21 »Walküre« L. R. Wagner. — 24 Koncert. — Stuttgart: 20 Orkestralna glasba. — Berlin: 20 Koncert. — Praga: 19 Večerni koncert. — 20 Kvartet. — 20.25 Operni prenos. — 22.20 Večerna glasba. — Toulouse: 19.15 Koncert vojaške godbe. — 20.30 Moderna simfonična glasba. 23.30 Operne pesmi. — Trst: 16.30 Plesna glasba. — 20.30 Plošče. — 22.25 Pesta glasba.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Poročilo je vznemirilo tabor.

»Predolgo smo počivali, predolgo odlašali!«

»Po zmagi, ko jih je Katmel izvalil, ne bi smeli biti zadovoljni! Nad Akvilejo bi morali pa jo požgati in končati vse, kar bi nam prišlo pod roke!«

»Usoda Medejskega gradišča nas je zbegala in zadržala, ko smo najmanj pričakovali!«

»Sovražnik ni več na meji, v naši zemlji je! Z besedami ga ne bomo pregnali! Orožje v roko in pogum v srce in bodimo vredni svojih očetov in svobode, ki smo jo dedovali po njih!«

»Tako je in če bi bilo sovražnika ko listja in trave, nihče ne bi smel kloniti, saj je veliko število le znamenje, da si z majhnim nad nas ne upajo — torej se nas bojijo!«

»Prisegli smo, da se osvetimo nad Rimljani, ob mrtvem Pronu smo prisegli in prisego izvršimo, moramo jo izvršiti!«

Potagoma jih minilo prvo vznemirjenje in spet so bili pravi Karni in Istri, ki niso poznali strahu in bojznosti, ko so se pripravljali na boj, kakršnega še niso doživeli, in so vedeli, da bo pomenila zmaga življenje in svobodo, poraz — smrt in robstvo.

Epulo je tedaj rekel Eni:

»Ena, slišala si poročilo, za življenje in smrt pojdi! Za te ni več mesta tu, vrni se k Dardanu in čakaj! Dal sem osedlati tri konje — Empeto in Oso te spremita.«

Tri dni je bila ostala Ena v taboru, tri dni jo je bolelo in je iskala besed, da bi zvedrila Epulovo mračno čelo, da bi se mu vzbudil v srcu oni ogenj, ki je leto dni sladko odseval v njegovih očeh in je ugasnil prvi trenutek, ko se je vrnila rešena iz Akvileje. Ni ga zvedrila, ni mu pregnala sence, ki je legla nadenj, da mu je pognal v srcu bridek cvet ljubosumnja, kakor bi se predala onemu, katerega glavo je potočila predenj. Njegova beseda je bila še vedno hladna, tudi v tem trenutku, ki ju je imel ločiti in predati vsakega svoji usodi, hladna. Oči so se ji orosile, beseda ji je drhtela v neznanjski boli, ko je odgovorila:

»O Epulo,« je rekla, »kakor težko čakam, da pritisnem spet na srce zlatega otroka najinega, tako težko mi je oditi, ko te vidim tako mrkega in vem, kaj te mori. Resnico sem ti povedala, resnico si slišal, pa mi ne veruješ. Pusti me zato, naj ostanem, naj sem pri tebi, v bojni opremi z mečem ali lokom naj se bojujem ob tvoji strani, da ti pokažem, kako me že žeja po maščevanju, da ti pokažem, kako sem vsa tvoja, da preženemo meglo, ki je zastrla tvojo ljubezen! O, saj si dober, o da, da ostanem, da izkavim ob tvoji strani, braneč tebe in rodno zemljo!«

Ihtela je in s strahom pogledala Epula, ki jo je hodeč po šotoru kakor nemiren poslušal in se ustavil ob njej, ko je končala. Zdelo se ji je, da so mu oči zablestele kakor prejšnje čase, ko je žarela iz njih sama ljubezen, in upala je, da začuje tudi sladko besedo, ki jo pomiri in ji vrne ono solnčno srečo, v kateri ni poznala bridkih misli.

»Nemogoče, Ena, nemogoče!« je slišala in upanje ji je zamrlo.

»Epulo!...« je zaprosila s pogledom, ki ga je

bila neskončna vdanost in bolest.

»Bolje je, da živiš in skrbiš za Dardana. Materine ljubezni, njenih besed in rok ne more nihče nadomestiti. Pojdi in ne obotavljaj se! Rimljani so blizu, utegnili bi biti sicer prepozno. Belen s tabo in z mano! Na ostrovo mu žrtvuj in žrec Seko naj ne neha klicati ga, da bi nam stal na strani! Ne obotavljaj se in pojdi! Poskrbel bom, da dobiš na Silikansko gradišče od časa do časa kako poročilo. Če izveš, da smo zmagoviti, me čakaj in vrnemo se v Tergeste, da preženemo črno tugo sivi materi, ki ko izgubljena kliče po nas. Pojdi, Ena, Belen s tabo in ti bodi dober!« je govoril še Epulo in jo prijel za roko ter jo vedel pred šotor, kjer sta že čakala Empeto in Oso in je bil pripravljen tudi njen konj.

Krčevite se je oklenila Ena Epula, solze so ji lile po njegovem oklepu in ztrgati se je moral iz njenega objema, da bi ga vendarle ne zmogla gnjenost.

Ena se je pognala na konja, kakor bi bila premagala vso bol in njeno bridkost.

»Pojdimo, mlada!« je pozvala odločno Empeta in Oso.

Konji so zatopotali.

Belen s tabo in Dardanom, Ena!« je zaklical Epulo za njo; pridržano mehek je bil njegov glas, zakaj v srcu se mu je zgenilo, kakor bi prevladala ljubezen s svojo vero nad ljubosumnimi dvomi, s katerimi je bil onesrečil sebe in Eni povzročil bridko bol.

Ena se je ozrla in izginili so za ovinkom v lesu ... Epulo je stisnil pest in zaškrilpal z zobmi.

»Maščujem se, maščujem, Rimljani vražijo!« je zarjul ko ranjen tur ...

Ljubljana: Knjižnica: iz založništva Jugoslov. knjižarne v Ljubljani: 20 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 30 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 31 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 32 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 33 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 34 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 35 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 36 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 37 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 38 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 39 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 40 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 41 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 42 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 43 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 44 zvezek: Svetočnik: 12POLJ GOLICE, 30 Din. — 45 zvezek: Svetočnik: 12POL

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Oskrbnik
absolvent maribor. sadje-
rejske in poljedelske šole,
z dolgoletno prakso v
vseh strokah poljedelstva,
v vino- in sadjarstvu, ži-
vino- in svinjereji, v mle-
karstvu, kletarstvu in šu-
marstvu dobro izvežban,
išče službo. - Ponudbe na
naslov: Ivan Supanc, Ra-
sinja, Savska dolina.

Službodobe

Beseda samo 50 par

Vajenca
za slaščičarsko in medi-
čarsko obrt sprejem.
Hrana in stanovanje v
hiši, drugo po dogovoru.
E. Starij, slaščičarna —
Krško.

Tesarski delovodja
vešč vseh tesarskih del, s
prakso in dobrimi izpriče-
vali, se sprejme. Ponudbe
na upravo »Slovenca« pod
»Zanesljiv, zmožen in po-
šten« št. 392.

Učenca
za kovaško obrt sprej-
mem. Hrana in stanova-
nje v hiši. - Franc Rutar,
vozni in podkov. kovač,
Skofja Loka, Kapucinsko
predmestje 26.

Išče se
za Slavonijo popolnoma
samostojna sivilja za vse
vrste moškega perila. Iz-
vežbana mora biti v kro-
jenju in konfekcioniranju
vsega perila in v vodstvu
delavnice. Prednost imajo
one, ki so bile v tej last-
nosti že zaposlene. Plača
dobra in prvovrstna oskr-
ba v hiši. - Ponudbe pod
»Slavonija« št. 500 na
upravo »Slovenca«.

Perfektno
kuharico
Slovenko

išče fina družina v Skop-
lju. Znati mora dobro ku-
hati, likati ter držati vse
gospodinjstvo v redu. Za
druga dela ima pomoč. -
Biti mora poštena, posluš-
na in srednje starosti. -
Ponudbe na upravo »Slo-
venca« pod »Perfektna
kuharica« št. 510.

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova
šolerska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36
(Jugo-avto). Prva oblast.
koncesionirana. Prospekt
št. 16 zastoji. Pišite ponj!

Denar

Beseda samo 50 par

Posojila
dobite na hipoteke ali po-
roštva. - Ponudbe pod
»Točna izvršitev« upravi
»Slovenca«. Znamke za
odgovor.

Posojila

dobite na hipoteke ali po-
roštva. - Ponudbe pod
»Točna izvršitev« podruž-
nici »Slovenca« v Mari-
boru. Znamke za odgovor

Zasluzek

Beseda samo 50 par

Zastopniki
krajevni, za celo Sloveni-
jo kakor tudi za Ljublja-
no se iščejo za posmrtno
zavarovanje. Ponudbe na
upravo »Slov.« pod »Pomoč« št. 386.

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Stanovanje
veliko, komfortno, dvo-
sobno, blizu tramvaja —
Udmat, oddam za 450 Din.
Naslov pove upravo »Slo-
venca« pod št. 439.

Mladenič
se sprejme na stanovanje
v Mariboru, Orožnova 7,
dvorišče.

Lepa soba
solnčna, se ceno odda so-
lidnemu gospodu ali gos-
podinji. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 503.

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritliklin,
vodovod, elektrika — se
oddaja za 550 Din. Rožna
dolina, cesta V št. 31.

Stanovanje
soba, kuhinja, drvarnica
in del vrta, se odda s
1. februarjem. Tovarniška
ulica 23, Moste.

Gospodično
sprejem na stanovanje
in hrano. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 548.

Malo sobico
s posebnim vhom od-
dam za 130 Din. - Moste,
Vodmatska 19.

Vnajem

Beseda samo 50 par

Veliki prostori
220 m², svetli, električna
razsvetljava vhod s ceste,
v centru, se oddajo, ev.
tudi polovica. - Naslov v
upravi »Sl.« pod št. 410.

Lokal
za pisarno ali kaj slične-
ga se odda na Jesenicah.
Poizve se v podružnici
»Slovenca« na Jesenicah.

Trgovski lokal
na prometni cesti oddam.
Vprašati: Florijanska uli-
ca 31/I.

Kupimo

Beseda samo 50 par

Srečke, delnice,
obligacije
kupi Uprava »Merkur«,
Ljubljana — Selenburgova
ulica 6. II. nadstr.

Ženini - neveste!

Najcenejše in najboljše: modroce, otomane,
mreže, divane, feder-modroce, fotelje in gar-
niture Vam nudi

F. SAJOVIC, Ljubljana
Stari trg št. 6

Vsa tapetniška dela po niski ceni.

Posestva

Beseda samo 50 par

Kupim hišo
dvodružinsko, v šentpe-
terskem okraju ali na
Poljanah. Ponudbe pod
»Dvodružinska« št. 416 na
upravo »Slovenca«.

Hiša
z velikim lokalom za vsa-
ko obrt na prometni cesti
naprodaj. Naslov v upra-
vi »Slovenca« Maribor.

Proda se
v večjem letoviškem kra-
ju na Gorenjskem vilo z
velikim vrtom (sadovnja-
kom). Sobe parketirane,
elektrika, vodovod, kana-
lizacija. Ponudbe pod zn.
»Tusculum« št. 476 na
upravo »Slovenca«.

Lepo posestvo
je naprodaj v vasi Cero-
vec, občina Trebelno na
Dolenjskem. - Oddaljeno
pol ure od želez. postaje
Mirnapec ter pelje skoro
do vasi banovinska cesta
iz Mokronoga. Posestvo
sestoji iz njiv, travnikov,
gozdov, pašnikov, vino-
grada ter lepega sadov-
njaka, v skupni površini
45 johov. Hiša kakor go-
spodarska poslopja so v
zelo dobrem stanju. Ku-
pec bi moral prevzeti tu-
di dva užitarja. Za ceno,
katera je zelo ugodna, se
poizve pri Grebencu Leo-
poldu, trgovcu, Trebelno.

Krasno posestvo
ob banovinski cesti z no-
vim stavbami - prodam.
Redi se lahko šest glav
živine. Pripravno za trgo-
vino ali obrt. Posestvo je
v ravni in velikem kra-
ju. Cena 160.000 Din. -
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 505.

Glasba

Beseda samo 50 par

Violon-cello
dobro ohranjen, kupi Pla-
nišek Martin, organist,
Tržič.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Fizol za kuho
v veliki izbiri od 2 Din
naprej v trgovini Sever &
Komp., Ljubljana, Gospo-
svetska cesta 5.

Perutninarstvo
Amalije Lottspeich v Rim-
skih Toplicah proda po-
ceni čisto pasmo kokoši
Rhodeländer, amerik. Leg-
horn in Khaki-Campbell
race, priznane najboljša
vrsta jajčaric. Mnogo pri-
znanih na razstavah!

Neveste in ženini!
Javorjevo spalnico, čreš-
njevo spalnico, brstovo
spalnico in 2 kuhinji, vse
novo, masivno in solidno
izdelano, proda po ugodni
ceni Fran Martinec, mi-
zarstvo, Skofljica.

Šivalni stroj

najnovejše znamke, popol-
noma nov in nerabljen,
poceni prodava ali zame-
njava za les. — Erman &
Arhar, St. Vid nad Lj.

Čevlji

na obroke
»TEMPO«, Salendrova 6
(pri kraju Gosposke levo)

Lanene tropine

prvovrstne kakovosti, 37-
38%, mlete, po 195 Din
za 100 kg inkl. vreče, ku-
pite do konca januarja t.
l. v tovarni olja Hrovat &
Komp., Ljubljana.

Med

Razpošiljam cvetlični med
v pločevinastih škatljah
po 5 kg za ceno 72 Din
po povzetju. — V večjih
množinah postavljeno na
kolodvor Bizovac po 12
Din za kg, po povzetju. —
Anton Milfajt, župnik —
Brodjanci, pošta Bizovac,
Slavonija.

Sveža jajca

komad a Din 1.25, pri od-
jemu 100 komadov a Din
1.20, pri odjemu celega
zaboja a Din 1.10. — Se-
ver & Komp., Ljubljana,
Gospodarska cesta št. 5.

Fotografii

Prodajam dve obločnici. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 525.

Nova kurnica

za 10 do 15 kokoši, obla-
na, vse stene nagačene,
naprodaj po ugodni ceni.
Ogleda in cena se izve
med 12. in 14. uro v Ljub-
ljani, Prule 8.

Purane, kokoši

pitane, zaklane, očiščene,
sveže, 5 kg 70 Din franko
naročnik - razpošilja
G. Drechsler, Tuzla.

Jedilnica

iz orehovega lesa napro-
daj. Maribor, Wildenrei-
nerjeva 17, pritličje.

Elektrozon aparat

dobro ohranjen - ugodno
naprodaj. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 529.

Pisalni stroj

»Adler« ugodno naprodaj,
tudi na obroke, pri hišni-
ku. - Križevniška ulica 6.

Prodamo

elegantno rusko konjsko
opremo. — Ogleda se pri
sedlarju Požar v Dravljah
pri Ljubljani.

Tvrška A. VOLK

Ljubljana, Realjeva cesta 24.
nudi najcenejše vse vrste
osušene moke in druge
mlečne izdelke

Zahtevajte cenik!

Nogavice

rokavice, robce, perilo, tor-
bice, kravate
nizke cene, samo pri
PETELINC-u
Ljubljana, ob vodi blizu
Prešernovega spomenika.

Po najugodnejših cenah

se priporoča lesna indus-
trija Fran Martinec, me-
stni tesar, mojster, Ljub-
ljana-Skofljica, za vsa te-
sarska, krovska, mizarska
in parketna dela. V zalogi
ima vsako količino furnir-
ja, desk, merkantilnih in
žaganih tramov in dobav-
lja v vsaki množini in po
najnižjih cenah. Zahtevaj-
te ponudbe.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti
kurjim očesom CLAVEN
je mast

Zaščitno znamko

Claven
Zaščitno znamko

Dobite v lekarnah, dro-
gerijah ali naravnost iz
tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK

lekarnar — SISAK
Varujte se potvorb

PREJE
24-0

SEDAJ
192-

TIVAR
DOMAČI IZDELEK

VSE OBLEKE
NAŠIH PRODAJALNAH
DO 6 FEBRUARJA
ZA 20% CENEJE!

Za naš denar naj se kupujejo naši domači proizvodi!

Adria
prašek za pecivo
uporabi se vseh receptih.
Znamka jantarna
in biserov

Adria
Vanilin-sladkor
uporabi se vseh receptih.
Znamka jantarna
in biserov

Pektin
rumenilo
(jajčni nadomestek)

Se vsak izum se je tekom časa
izpopolnil. Do najvišje popol-
nosti se je pa dvignil pecivni
prašek naše domače znamke
»ADRIA«, ki tudi jamči
za sigurno in popolno uspešje.
Nekaj izbranih receptov je od-
tisnjenih na samih vrečicah
blaga; ako pa želite kaj poseb-
nega, izvolite se obrniti na

Tovarno pecilnih
praškov
„ADRIA“
LJUBLJANA, poštni predal št. 124.

Dražba

»Ford« automobila se bo vršila v ponedeljek, dne
18. t. m. ob pol 15 v garaži g. Stupice, Slomska
ulica št. 6. Ogleda se ga lahko vsak čas. Več se
poizve na sodišču št. 18 ali pa v advokatski pisarni
dr. J. Klepa, Masarykova cesta 14/I.

Sofra

OZEBLINE

novi nastale vsake vrste na roki, prstu, nogi, nosu,
ušesu, ki so zatekle in srbijo, takoj izginejo, ako
jih namažete s poznano

»BARTULICEVO LJEKOVITO MASTJO«

Cena zavitku samo Din 10.— Proizvaja in v pro-
met jo daje stara, leta 1599 ustanovljena Kaptol-
ska lekarna Sv. Marije, Zagreb, Jelačićev trg 20.
Dobi se v vsaki lekarni.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je
naš iskreno ljubljani sin in brat, gospod

FRAN BANKO

cand. ing.

danes zjutraj ob pol 8, v 25. letu svoje starosti, nenadoma za vedno zapustil.
Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v nedeljo 17. januarja ob 3 popoldne iz
hiše žalosti na farno pokopališče.
Sveta maša zadušnica se bo brala v ponedeljek 18. januarja ob 6 zjutraj.
Dragega pokojnika priporočamo v prijazni spomin!
Rečica ob Savinji, dne 15. januarja 1932.

Marko in Ana Banko, starši; Jože, Marko in Maks, bratje
in ostalo sorodstvo.

KMEČKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V SKALAH naznanja, da je njen
soustavitelj in bivši dolgoletni načelnik, gospod

Kovač Jožef

umrl dne 14. januarja v 91. letu starosti.
Pogreb bo v soboto 16. januarja ob 9.30 zjutraj na župno pokopališče v Skalah.
Blagega pokojnika ohranimo v trajnem spominu!
Skale pri Velenju, dne 15. januarja 1932.

Načelstvo.

OBCINA ŠKALE naznanja, da je njen bivši 25 letni župan,
gospod

Kovač Jožef

umrl dne 14. januarja 1932 v 91. letu starosti.
Pogreb se bo vršil v soboto, dne 16. januarja 1932 ob 9.30
na župno pokopališče v Skalah.
Pokojnika, ki je bil plemenit značaj ter zvest tovariš,
ohranimo v trajnem spominu.
Skale pri Velenju, dne 15. januarja 1932.

Županstvo.

Ameriški Slovenci za Barago

La Salle, Ill., 31. dec. 1931.

Sodim, da bo domovino veselilo, kaj več izvedeti o nadaljnjem delu ameriških Slovencev za Baragovo zadevo. Saj je pokazala domovina v tem letu izredno agilnost in kar na mah se je ukoreninila doma ona velika misel, ki se je leto poprej rodila med nami tu v tujem svetu: Delajmo za Baragovo beatifikacijo!

Bilo je nekam naravno, da se je ob stoletnici Baragovega prihoda v Ameriko lansko leto zopet sprožila ta zadeva, ki sama na sebi nikakor ni popolnoma nova. Vrhile so se lepe slovesnosti, katerih spomin ne bo tako kmalu zatemnel. Toda s samimi slovesnostmi se pač doseže hipno navdušenje, ki pa prav tako lahko hitro ugasne, kakor hitro se porodi.

Da bi na novo oživljena misel ne šla prehitro v pozabo, se je pred letom dni tu med nami ustanovila Baragova Zveza z izrecnim namenom, popularizirati in pri življenju ohraniti misel na Baragovo beatifikacijo. Ta organizacija, ki je komaj eno leto stara, je precej znana že tudi tam pri vas, saj ste preteklo poletje v zvezi s slavnostmi na Brezjah in v zvezi z izletom naših Američanov v domovino marsikaj slišali o njej.

Ravno ta občni zbor je dokazal, da Baragova Zveza vrši jako lepo delo in sme upati še na večje uspehe v prihodnjem letu.

Baragova Zveza ima po svojih pravilih dvojni namen. Ožji in poglavitni njen cilj je: Baragova beatifikacija. Poleg tega si je pa začrtala tudi širše delovno polje, namreč vsestransko inicijativno delovati za katoliški pokret med ameriški Slovenci v smislu katoliške akcije.

Doslej na širšem polju nima kaj posebnega izkazati, vsaj direktno ne. Razume se pa, da je popularizacija Baragove beatifikacije sama po sebi že tudi poseganje na splošno poprišče verskega navdušenja.

Svoj ožji cilj zasleduje Baragova Zveza zelo dosledno in ne brez uspehov. V prvi vrsti skuša biti nekaj posredovalni faktor med katoliškim ljudstvom in pristojno cerkveno oblastjo. Po najboljši volji skuša zainteresirati verno ljudstvo za svojo veliko misel, ne samo Slovence, temveč tudi drugorodno katoličane. Priznati je treba, da pola Baragove Zveze v tem oziru ne obelodajo biti preveč hrabro. Spomin na Barago je svez tod okoli in marsikedar se moramo sami čuditi, kako globoko je spoštovanje do tega izrednega moža tudi med tujci.

Na drugi strani pa gre delo Baragove Zveze navzgor, namreč informirati cerkvene dostojanstvenike o željah in naporih katoliškega ljudstva, ki bi rado prej ko mogoče videlo Barago na altarju. Tudi v tem pogledu se ne smemo pritoževati, da bi naša delovanja bila gluh ušes. Znano je tudi pri vas, da se je več ameriških škofov izjavilo za našo idejo in nas ob raznih prilikah navdušujejo, naj le krepko delamo za uresničenje prelepe misli. Seveda smo v tem kratkem času mogli storiti šele prve korake, ki pa obetajo biti jako dober začetek in podlaga za nadaljnje uspešno delo.

In še ene stvari ne smem prezreti. Takoj na ustanovnem zborovanju lanske leto smo zamislili tudi znanstveni odsek v okviru nove organizacije, ki ima nalogo, preiskovati Baragovo življenjsko delo in njegovo lastno mogočno osebnost. Posrečilo se nam je, zainteresirati nekatere znanstvenike, ki svoj prosti čas rade volje posvečajo temu delu in skušajo korak za korakom spravljati na dan material, ki utegne igrati važno vlogo pri eventualnem beatifikacijskem procesu.

O vseh teh posameznih nalogah Baragove Zveze smo na letošnjem občnem zboru z užitkom poslušali prav lepa poročila. Z zadovoljstvom je konstatiral občni zbor, da se je program Baragove Zveze, ki si ga je lani začrtala za leto 1931., nepričakovano lepo izvedel. V nekaterih točkah so dosegli celo več kot je bilo v načrtu za to leto.

Ravno tako je potekla razprava glede programa za novo leto v najlepšem sporazumu in soglasju. Po pravici se je poudarjalo, da mora biti naša delovanja poglavitno delo v tem, da dvignemo verno ljudstvo k molitvi in si tako izprosim od Boga veliko milost — svetništvo Baragove časti. Sklenilo se je, da bo poseben odbor duhovnikov v Baragovi Zvezi izposloval od višje cerkvene oblasti potrjeno molitev v ta namen in potem pozval vse slovenske in morda še druge fane v Ameriki, da prireajo v tem letu molitvene ure ali dneve v ta namen.

V prav isti namen se bo priredil enkrat spomladni v Lemontu pri Mariji Pomagaj večji skupni molitveni dan. Ob tisti priliki bo pa tudi v popoldanskih urah velik nastop pevskega cerkvenih zborov raznih slovenskih župnij, ki niso preveč oddaljene. Ni dvoma, da bo zopet nekaj lepega in bo pomagalo vzdrževati Baragovo idejo na višku.

Kot nadaljnji pripomoček do hitrejšega uspeha se je sklenilo, da se bodo v tem letu vsespod pobirali podpisi za Baragovo beatifikacijo in se posiljali v Maquette škofu Nussbaumu, da bo vedno bolj uvideval, kako živa je želja našega ljudstva po svetniški časti Baragovi. Marquetteški škof je namreč poglavitna avtoriteta v tem oziru, ker v njegovi stolnici počivajo zemeljski ostanki našega svetniškega kandidata. Vemo prav dobro, da se škof Nussbaum zelo zanima za stvar, nismo mu je pa še dovolj predstavili kot vox populi.

To so nekateri sklepi za delo v prihodnjem letu. Je še več takega, pa se mi zdi, da je za moje poročilo to najbolj vredno omenbe.

Kar se tiče organizacije Baragove Zveze, naj omenim, da se je od vsega začetka hotela nasloniti na že obstoječe katoliške organizacije in jih na svojih tleh združiti v velik centrum Baragove ideje. Zato so po prvotnih pravilih člani te društva in druge organizirane enice, ki izpolnjuje določene pogoje. Šele te dni so se pravila toliko izpremenila, da lahko tudi posamezni pristopajo v Baragovo Zvezo, toda le kot podporni člani, vendar s pravicami rednih članov.

Tako je letos Baragova Zveza zbrala na svojem občnem zboru zastopnike številnih velikih organizacij, kot so K. S. K. Jednota, Družba Svete Družine, Zenska Zveza, Družba sv. Mohorja, Društvo Najsv. Imena, Družba Edinost itd. Poleg tega so bila zastopana mnoga posamezna društva, pripadajoča eni ali drugi teh zvez, dalje slovenske fane etc. Vsi delegati so se nanovo poživili v svojem navdušenju za Baragovo stvar in so odnesli s seboj trdno voljo, vsak v svoji organizaciji propagirati našo lepo misel.

Odbor za prihodnje leto jeostal večinoma isti, pomenljivo pa je, da je na mesto prejšnjega predsednika, ki je bil lajik, po njegovem lastnem priporočilu stopil duhovnik. Takoj v prvem letu delovanja Baragove Zveze je prejšnji predsednik živo čutil, da se je delo kar hitro tako osredotočilo okoli glavne ideje, da se kot lajik ni mogel prav uspešno gibati na svojem mestu. Zbornica mu je pritrčila in predsedniško mesto je prevzel mož, ki je kot nalašč poklican v to. Rev. John Plevnik iz Jolietja je kot duhovni vodja S. K. J. predstavnik 35.000 v Jednoti organiziranih članov in je na Brezjah nastopal kot zastopnik ameriških Slovencev pri Baragovi slavnosti. Ravno s tem, da je letos navezal tesne stike z domovino, bo tvoril tudi s Slovenci domova vez, ki je nikakor ne moremo precejevati.

Tako se nam po pravici zdi, da je pot Baragovi Zvezi sedaj še posebno lepo ugrajena in polni zaupanja gledamo v njeno bodočnost. V teh težkih časih, ko vidimo, da v tolikih sreih omahuje resnični katoliški idealizem, se zdi, da je Baragova misel kakor navdihnjena od zgoraj. Zmožna je ta misel, neprestano razpirati med nami plamen verskega navdušenja in nam kazati pot navzgor. Njen velik pomen je pa tudi v tem, da nas tesneje druži z domovino kot bi mogla katerakoli druga zadeva.

REVMA TIČNE BOLEČINE

morele zaustaviti

Neglede nato, so li bolečine v mišicah ali v členkih. SLOAN-OV LINIMENT jih bo odpravil. Brez utiranja — takoj prodre, greje in umiri. Ne trpite — imejte vedno steklenico pri roki.

Rabite SLOAN-OVO mast proti revmatizmu, išiasu, bolečinam v križu, bolečinam v hrbtu, bolečinam distorzije in kontuzije in proti vsem vrstam boleznim v mišicah.

Dobiva se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine

Veliko socialno delo tiskarskega delavstva

Ljubljana, 15. januarja.

Med vsem delavstvom je tiskarsko delavstvo nedvomno najbolj napredno, najbolj strnjeno in moramo reči, da je v današnjih časih skoraj edino, ki razpravlja z delodajalci kot enakopraven činitelj. Stare so tiskarske organizacije po vsem svetu in bogate so tradiciji. Mnogo borb so izvršile, rešile so tiskarsko delavstvo pred marsikaterim samovoljem in vedno krepko uveljavljajo svoj vpliv. V borbi za priznanje vrednosti dela in za socialne pravice pa niso nikoli pozabile tudi na socialno samopomoč. Tako si je tiskarsko delavstvo ustvarilo obremen z borbeno tudi krepko socialno organizacijo, v kateri se je prav tako dosledno izvedla ideja solidarizma.

Morda še nikoli tako, kakor prav sedaj, v časih hude krize, se je izkazalo, kolike velike vrednosti je na solidaristični zgrajena krepka organizacija. Brezposelnost posega tudi v vrste grafičnega delavstva. Sicer ne z isto vehemenco kakor v druge delavske poklice, vendar pa brezposelnost tiskarski delavci niso pripuščeni samim sebi, pač pa imajo močno oporo v svoji organizaciji. Pa ne samo za slučaj brezposelnosti, tudi v slučaju bolezni, nezgod, smrti, invalidnosti in celo selitve pomaga njihova organizacija svojim članom. Misel samopomoči je tiskarsko delavstvo dosledno uveljavilo in prav v tej dosledni izvedbi je prvi vzrok, da je tiskarski stan danes uvaževan in spoštovan ter da nihče ne more tiskarskemu delavstvu jemati pravice, ki jih mora biti deležen vsak človek.

Ob desetletnici Zveze grafičnih delavcev za Jugoslavijo so tiskarski delavci izdali izčrpno in temeljito knjigo, ki obsega okoli 150 strani in v kateri so navedeni vsi organizacijski podatki za vso državo. Posebno tiskarski delavci Slovenije morajo biti ponosni. Zakaj ta knjiga jim vedno in na mnogih mestih priznava prednost v razvoju, v solidaristični in sklenjenosti njihove organizacije pred delavstvom vse države.

Iz podatkov, navedenih v tej knjigi, navajamo, da je članstvo v vsej državi naraslo od leta 1921, ko je šlo 3500, na 4689 v letu 1930. L. 1930 je bilo v državi 2831 kvalificiranih članov, 1742 kvalificiranih pomožnih delavcev članov in 90 nekvalificiranih delavcev. V Sloveniji je bilo 178 ročnih stavcev, 86 strojnih stavcev, 63 tiskarskih strojnikov, 7 relacijjskih strojnikov, 7 stereotipistov, 84 vseh vrst tiskarskih strojnikov, 13 litografov-risarjev, 10 litografov-strojnikov in 16 litografov-prelistokavcev, dalje 7 offsetnih strojnikov, 12 cinkofotokemigrafov, 4 bakrotiskarji, 6 korektorjev, 66 moških pomožnih delavcev v tiskarnah, 27 pomožnih delavcev v litokemigrafski stroki, 6 v knjigoveški stroki. Kvalificiranih ženskih pomožnih delavk je bilo v tiskarnah 181, v litokemigrafski stroki 44 in v knjigoveški stroki 130. Ljubljanska podružnica organizacije je štela leta 1921 652 članov, leta 1930 pa 945 članov. Ljubljanska podružnica je v teh desetih letih po številu članstva med vsemi podružnicami v državi najbolj napredovala. Zelo pa je narasla od leta 1921 brezposelnost. V vsej državi je bilo leta 1921 samo 36 kvalificiranih članov brezposelnih in 2 nekvalificiranih. Leta 1930 pa je bilo že 429 kvalificiranih članov brezposelnih in 208 pomožnih delavcev.

Impozantne so številke, ki jih je organizacija izdala za socialne podpore. Tako je izdala za brezposelne člane 22.707.000 Din podpor, polnih pomoči 601.000 Din, bolezenskih podpor 5.991.000 Din, invalidskih podpor 5.559.000 Din, podpor za sirote članov pol milijona Din, podpor za vdove 84.000 Din, dalje je izdala 153.000 Din pogrebni, 255.000 Din za zdravila in zdravilne, 50.000 Din podpor pri selitvah in 80.000 Din za nove knjige.

Zanimivi so podatki o strojih v tiskarnah. Tako vidimo, da je v vsej državi 195 starih strojev (linotipov) in 51 drugih (stavnih) strojev. V Sloveniji je 37 stavnih strojev znamke Linotype in 2 Intertype. V vsej Sloveniji je 36 tiskarn in razen neke manjše provincialne tiskarne priznavajo vse tiskarne z organizacijo sklenjeno tarifno pogodbo. Število je za Slovenijo prav čisto, če primerjamo z drugimi pokrajinami, ker kaže, da je v Sloveniji tiskarsko delavstvo res najmočnejše organizirano.

Brošura omenja med drugim boje za tarifo. Srbijanci so z ene, a Slovenci z druge strani zahtevali leta 1925 nekaj tarifni corpus separatum. Pri prvih je bil vzrok v zaostalosti, pri drugih pa v razvilitosti.

V ponos grafičnemu delavstvu je tudi šest krasnih domov grafičnega delavstva. Ti so v Zagrebu, Belgradu, Ljubljani, Osijeku, Subotici in v Novem Sadu. Najlepsi in največji pa je nedvomno novi dom v Ljubljani. Pa tudi drugi kraji se pripravljajo na zgradbo grafičnih domov, tako Sarajevo, Split in celo mali Veliki Bečkerek.

Brošura vsebuje dalje bogat material o premoženju organizacije, zlasti o humanem fondu, iz katerega črpa članstvo podpore. Dalje vsebuje brošura mnogo zgodovinskega materiala in tako opazimo v njej ključne starih pogodb med delavstvom in podjetniki, prvih pravil o vzajemni pomoči delavstva itd. Brošura je vsakogar izredno zanimiva in je z njo grafično delavstvo dostojno proslavilo desetletnico svoje državne organizacije. Je to pač najlepši jubilej, če more grafično delavstvo izkazati se z neštetiimi uspehi, doseženimi v dolgih letih. Da bi le moglo čez leta vsako drugo delavstvo pokazati vsaj na nekoliko podobne uspehe na polju stanovske zavesti, vzajemnosti in socialne samopomoči!

Srdita bitka s cigani v Halozah

Vsa vas z orožniki nad cigansko taborišče - Haloze so se oddahnile

Pluj, 15. jan. 1932.

Včeraj so imeli prebivalci Turskega vrha v Halozah pravo senzacijo, ki je povzročila v širni okolici nemalo strahu in razburjenja. Doživeli so pravi spopad s cigani, ki so se priključili preko meje iz Hrvaškega ter se utaborili v gozdu pri Turskem vrhu. Bilo je vsega skupaj nad 30 ciganov, ki pa so ostali v gozdu tako dobro skriti, da ljudje dolgo niso vedeli, kako nevarni gostje se nahajajo v bližini. Cigani so namreč pozorni, ko pritise pomankanje in so polja prazna, posebno grabeljni in nevarni tuji imovini. V gozdu Turskega vrha taborec cigani so razposlali pravzaprav patrulje na vse strani, da jim dobavijo živeža in kar je še drugega treba. Trije taki odposlanci so srečali na cesti tri voznike: Marka Valenka, Ivana Jamnika in Alojzija Preloga. Cigani so navalili na vse tri z gorjaci in ker so se napadeno otepli ter niso hoteli prostovoljno izročiti svoje imovine, so jih banditi dejansko napadli ter vse tri poškodovali. Alojz Prelog je dobil pri tem zelo opasne poškodbe, radi katerih se

bo moral še dolgo zdraviti. Slabo bi se godilo vsoj trojici napadenih in gotovo bi bili morali kloniti pred srditim cigani, da niso prihiteli na obupne klince na pomoč sosede iz bližine ter prepodili cigane. Takoj so ljudje odhiteli po orožnike in prispela je patrulja 4 mož, ki so se odpravili v gozd zasledovat napadalece. Orožnike je spremljala cela gruča fantov in mož, kar je bila prava sreča, kakor se je pozneje izkazalo. V gozdu so našli na cigansko taborišče, v katerem je završalo kakor v oslinaku, ko so cigani zagledali orožnike. Vsi možki so bili pokonci, v njihovi hroka so se pojavile sekire, noži, pa tudi revolverji in puške in sami orožniki proti taki premoči ničesar ne bi mogli opraviti. Tako pa se je posrečilo združenim kmetom in orožnikom užgati grozno cigansko druhal ter jih vse povezati. V dolgem sprevodu so jih nato odgnali proti Pluji, kjer so jih oddali v zapore okrajnega sodišča. — Prebivalstvo Haloz je zelo zadovoljno, da se je posrečilo celo tolpo poloviti, predno je pričela ogrožati celo okolico s svojimi roparskimi in tatinskimi pohodi.

Huda borba begunca

Ljubljana, 15. jan.

»To so naši največji reveži! Domov ne smemo,« je zaključil ex osfo branitelj svoj obrambni govor za svojega klijenta, brezposelnega kamnoseka Alojzeta S., doma iz okolice Komna, ki je prišel čez mejo, da bi si pri nas poiskal primeren zaslužek kot kamnosek. Sprva je delal, pozneje pa je bil na cesti in zato je mahnil na deželo s culico in s trebulom za kruhom. Dobra in usmiljena kmetica Ana Mehle na Grosupljem se ga je začetkom oktobra usmilila in mu nudila prenočišče. Drugi dan, ko so bili domači odsotni, pa se je vrnil Alojze, vzel ključ in odprl zaklenjeno hišo ter pobral 80 Din gotovine in 6 prstanov. Mehletova je latvino javila orožnikom, ki so storila zasledovalci, a so se uverili, da je izginil v temnih kočevskih gozdovih. Pozneje 22. novembra lani je bil Alojze v Trbovljah aretiran. Sprva je latvino zakrknjeno tajil in zahteval, da so prišle pred preiskovalnega sodnika prič. Danes je stopil pred mali senat s culico in dežnikom v roki. Ves je bil sključen.

»Ali ste vedeli,« ga je dobrohotno nagovoril predsednik s. o. s. Anton Mladič. »Res sem vzel. Tam sem spal. Drugi dan slučajno ni bilo nobenega doma. Vzel sem ključ in šel notri. Bil sem v stiski in brez posla. Štiri prstane sem v Ljubljani prodal za dva kovača,« je Alojze skesan povedal sodnikom.

Obsojen je bil na 2 meseca strogega zaporja in v izgubo častnih državljanov pravic za 1 leto. Predsednik ga je prav po očetovski posvaril: »Če se boste še enkrat prikazali pred sodiščem, boste šli nazaj, ker takih ne razjimo.«

Moste pri Ljubljani

Prosvetno društvo priredi danes 17. januarja ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu dramo v 5 dejanjih »Mariša«. Igra je vzeta iz kmečkega življenja ter nam ponazarje, kam privede pohlep po denarju. Konec ob 10 zvečer.

Mohorjeve knjige lahko naročite pri blizniku v Ljudskem domu.

Naši misijonarji v Bengaliji

Mg. Stanko Podrzej, Slovenec; v nadškofijskem semenišču v Travniku je bil prefekt in vodja misijonskega odseka; v Bengalijo je odšel leta 1929. Sedaj še študira v velikem mednarodnem semenišču za indijske misijonarje v St. Mary's, Kurseong D. H. Ry, British India. Duhovniško posvečenje bo prejel letos v novembru.

Brat Franc Drobnič, Slovenec; bil je kuhar v travniškem semenišču; v Bengalijo je odšel l. 1929. obenem s mg. Stankom Podrzejem, in

br. Ivanom Udovcem, Slovincem, ki je bil pred svojim odhodom v Bengalijo kuhar v travniškem semenišču.

P. Anton Vizjak, rojen v Zagrebu, je bil prefekt in profesor matematike in fizike v Travniku. V Bengalijo je odpoval leta 1925.

P. Jozef Vizjak, brat Antona, je bil prefekt in profesor latinščine, zemljepisa in risanja v travniškem semenišču; odpoval je leta 1927.

P. Pavel Mesarič, rojen v Prelogu; tudi on je bil nekaj časa v travniškem semenišču kot magi-

ster, profesor in vodja misijonskega odseka nižje dijaške kongregacije. Odpoval je v Bengalijo leta 1925.

Br. Mijo Smid iz Djakova je bil nekaj časa v Travniku in Bili, a leta 1927. je odpoval v Bengalijo.

Določanje cen mesa

Na naše uredništvo prihajajo iz raznih krajev naše in drugih banovin vprašanja in prošnje za podatke, na podlagi katerih bi se dale znižati cene uravnati cene mesa z ozirom na nakupno ceno živini. — Vsem tem sporočamo, naj se obrnejo na g. veterinarskega svetnika Riglerja na mestni klavnici v Ljubljani, ki je bil od župana g. dr. Puca določen za to, da nadzoruje cene mesa. Imenovanemu gospodu se je res posrečilo, da je v Ljubljani ceno mesa izdatno znižal ter jih stalno regulira z ozirom na dnevne cene živi živini.

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—

Ljubljana

Ljubljanska plinarna v 70. letu

Ljubljana, 15. januarja.

Lansko leto je obhajala ljubljanska plinarna častitljiv jubilej, namreč 70. letnico svojega obstoja. Hkrati s tem jubilejem pa je dosegla lansko leto ljubljanska plinarna rekord v svojem obratu. Kljub temu, da so peči in retorte že močno izrabljene, je vendar plinarna v lanskem letu proizvedla največje množice plina. V letu 1931 je proizvedla ljubljanska plinarna 1.830.000 m³ plina, dočim je v predlanskem letu proizvedla 1 milijon 762.000 m³ plina. Če bi hoteli ves ta plin shraniti v plinohramu, ki bi imel za osnovno ploskev isto ploskev, kot jo ima ljubljanski nebotičnik, ki bil ta plinohram visok 4500 metrov. S tem plinom pa bi hkrati lahko skuhali najmanj 2.000.000 kosil za štiriclane družine. Premoga so pa v lanskem letu porabili za produkcijo plina 2.179.000 kg, kar znaša 218 vagonov. Za kurjavo peči in retort, v katerih so žgali premog za plin, so pa porabili 570.000 kg doma pridelanega kokska in 1.190.000 kg črnega in rjavega premoga.

Kako je rasla produkcija plina v preteklih letih nam ponazorjuje sledeče števila.

Leta 1926	je znašala produkcija plina	1.300.000 m ³
" 1927	"	1.350.000 m ³
" 1928	"	1.486.000 m ³
" 1929	"	1.571.000 m ³
" 1930	"	1.762.000 m ³
" 1931	"	1.830.000 m ³

Proizcurani plin se je porabil v privatni oddaji in za cestno razsvetljavo ter v domači porabi plinarne. Tudi tu opazoma razveseljiv napredek, saj je zrastle privatni konsum plina od 768.668 m³ porabljenega plina v letu 1926 na 1.124.000 m³ v letu 1930 in v letu 1931 na 1.270.000 m³.

Nadalje je zanimivo, da poraba plina za privatno razsvetljavo vedno bolj pada, dočim poraba plina za kurjavo in industrijo močno narašča. Leta 1926 je bilo porabljenega za privatno razsvetljavo 277.000 m³ plina, za kurjavo in industrijo pa je šlo 491.668 m³ plina. Leta 1931 pa je šlo za privatno razsvetljavo le še 70.000 m³ plina, za kurjavo in industrijo pa že 1.200.000 m³, torej več kot še enkrat toliko kakor v letu 1926.

Razveseljivo je napredovanje v preteklih letih. Leta 1930 so montirali 106 peči v kopalnice, 196 plinskih kuhalnikov in štedilnikov in 77 peči (sobnih). Leta 1931 pa 227 peči v kopalnice, 273 kuhalnikov in štedilnikov in 105 sobnih peči. Skupno je bilo v preteklem letu 895 plinskih instalacij. V preteklem letu je bilo pri teh plinskih instalacijah

montiranih 505 plinomerov. V pojasnilo naj povemo, da jih je vseh skupaj montiranih okrog 2000. Lansko leto so jih montirali torej kar celo četrtino, in to je že lep rekord, če pomislimo, da obstoji plinarna že 70 let.

Tudi plinsko omrežje se je v letošnjem letu močno razširilo, dočim je znašala skupna dolžina plinskih vodov v l. 1930 34.668 m, je znašala koncem leta 1931 40.026 m, pri čemer niso všeti hišni priključki. Zgradili so torej nad 5 km vodov, kar znaša približno dobro osmino vseh vodov.

Najmočnejši oddelci plina so sedaj seveda tovarne, kakor tovarna Zmaj, Saturnus, potem delavnice družbe Eka in Jugo Steyer, nadalje bolnišnica, Leonisče, delavska kuhinja, tiskarne, nekatere kavarnе in slaščičarne, nadalje stanovanjske nove stavbe, kakor palača Pokojniškega zavoda Dunav, Viktorija, palača Vzajemne zavarovalnice z vsemi 16 stanovanjskimi hišami, nadalje privatne vile itd.

Za letošnje leto pa se obetajo plinarni važne in dalekosežne spremembe. Na starem mestu bodo začeli spomladi postavljati novo vertikalno komorno peč za žganje plina, ki bo lahko brezdvomno krila tudi največje zahteve po plinu. Nadaljnja ugodnost te nove peči pa bo ta, da bo plin mnogo bolj čist in koks, ki bo ostajal pri destilaciji, prav tako dober, kakor v industriji doslej uporabljeni in uvoženi koks. Ker je poraba kokska pri nas razmeroma velika, in doslej v plinarni predelanega kokska naša industrija v vseh slučajih ni mogla uporabiti, bo obratovanje nove plinske peči tudi za konsumente dobrega kokska izredno važno. Z zidanjem temeljev za novo peč bodo začeli meseca marca in upajo, da bodo lahko izročili peč v obrat do meseca julija. S tem seveda še ni rečeno, da je enkrat za vselej pokopana misel zgraditi novo močno plinarno na že kupljenem zemljišču v bližini tovarne Saturnus, pač pa bo ta nova peč samo za čas, dokler ne bo narastel konsum plina v Ljubljani tako zelo, da bo treba misliti na povsem novo plinarno. Pri instalaciji in napeljavi novih plinskih vodov, pa bo vedno upoštevano dejstvo, da bo nekoč še stala nova plinarna v Mostah. Upamo, da bo plinarna v letošnjem letu še lepše napredovala, zlasti se zato, ker je zadnji čas, da napelje tudi ljubljanska občina v svoje hiše plin, saj bi s tem vendar podpirala lastno podjetje in če se to splača privatnikom in industriji, se bo menda splačalo tudi njej. V pojasnilo povemo, da ima ljubljanska mestna občina kljub temu, da nima malo poslopij in stanovanjskih hiš, napeljan plin le v tri hiše.

Pravde in drugo okr. sodišča

Ljubljana, 15. januarja.

Zanimiv je sumarični statistični izkaz o poslovanju ljubljanskega okrajnega sodišča. Izkazuje okoli 25.000 poslovnih številk, predlaskim jih je bilo 23.400. O poslovanju obeh kazenskih oddelkov smo že poročali v novoletni številki. Kazenske razprave se sedaj vrše v sobi št. 28. Na glavni razpravi je bilo izrečenih 1276 sodb zaradi raznih prestopkov. Prestopkov mlajših mladostnikov je bilo 71.

Ljudje se neradi pravdajo, ker so tožbe združene z mnogimi stroški. Zato tudi tožene stranke gledajo, da se z lepa poravnajo ali pa se puste kontumacirati. Civilne pravde so odkazane trem oddelkom in sicer II., III. in IV. Oddelk II. vodi začasno sodnik dr. Janjo Bizjak, III. oddelk sodnik dr. Vladimir Velušček, a IV. sodnik Jože Baričević. Pred okrajno sodišče pridejo pravde do zneska 6.250 Din. Vsi trije oddelki so močno obremenjeni, posli so tu narasli za 25 odstotkov. Bagatelnih tožb je bilo lani 131, večina je bilo rešenih z zamudno sodbo. Večje pravde so bile mestoma dolgotrajnejše. Vloženih je bilo 5.323 tožb v zadevi denarnih terjatev in vrednosti, 25 tožb zaradi motenja posesti in 400 drugih sporov. Končanih je bilo 5.329 pravd. Nekatere pravde so trajale nad leto dni. Poleg prave vodijo ti oddelki še druge zadeve in izkazuje celotno 9.904 poslovnih številk.

Ti oddelki vodijo tudi poravnave, ki jih pri sodišču zaprosijo stranke na lastno željo. Takih poravnav je bilo okoli 480. Stranka namreč pristopi k sodniku, ki napravi kratek zapisnik, da se obvezana stranka zavezuje izpolniti svoje obveznosti v tem ali onem roku. To postopanje je zelo praktično pri denarnih terjatev, kajti odpadejo prvi veliki pravdni stroški, a zainteresirana stranka pride v najkrajšem roku do izvršilnega naslova. Take poravnave so se nanašale celo na večmilijonske terjatve. In prihranijo si celo stroške. Za poravnavo je namreč treba plačati le 5 dinarjev kolek in na takšah pol odstotka, dočim

bi morale v drugačnem slučaju plačati tri odstotke. Tako je bila nedavno sklenjena taka poravnava za 2 milijona dinarjev. Obvezana stranka je plačala na taksi samo 10.000 Din v markicah, ko bi morala drugače plačati 30.000 Din.

Stanovanjskih odgovori je bilo lani podanih pri sodišču 916, dočim predlaskim 1.211. Torej znatno nazadovanje. Zoper te odgovore je bilo vloženih 120 pritožb.

Okrajno sodišče je lani vodilo 1.468 novih zapušinskih razprav. Bilo jih je 16 več kakor predlaskim. Zaradi pomanjkanja imovine je bilo 1.147 razprav ustavljenih. Dediči morajo po končani razpravi plačati dedščino primerno takso. Tako so neki dediči plačali nad 300.000 Din na takšah, da se je potem mogla lastninska pravica v zemljiški knjigi prenesti na njih ime.

O eksekucijah in zemljiški knjigi smo že prej poročali. Taka je približno slika, kako se Ljubljančani in okoličani pravdajo.

Kaj bo danes

Drama: Ob 15 >Vest<. Dijaška predstava po globoko znanih cenah. Izven. Znižane cene.

Opera: >Carmen<. Red C.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marilj trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

© Sentpetersko prosvetno društvo priredi v ponedeljek zvečer ob 8 zanimivo predavanje, h kateremu vabi člane in prijatelje. Gospod kanonik Sušnik nam bo marsikaj povedal o krasotah morja. Vstopnine ni.

© Za Vincencijevo družbo stolne župnije je darovala gospa Klara Bohine Din 50, neimenovana pa v isti namen Din 150. — Bog povrni stotero!

© Sheriffovo dramo: >Konec potje< bodo vpriporili akademiki v nedeljo 17. t. m. ob 20 na odru Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12. Vstopnina ni določena, prostovoljni prispevki pa se bo-

do hvaležno sprejemali. Za imenoma povabljeni so sedeži rezervirani. Več o prireditvi jutri.

© Družabni večer Trgovskega društva >Mer-kure< v Ljubljani bo v četrtek, dne 21. januarja t. l. ob pol 9 zvečer v restavracijskih prostorih >Zve-zdec<. V ciklu predavanj >Ljudska univerza< pride na vrsto aktualno predavanje o zanimivem pred-metu >Občina in gospodarska kriza<. O tem vpra-sanju izpregovori ljubljanski župan g. Dinko Puc. Priprčani smo, da pereče predavanje, ki ga je prevzel gospod župan ljubljanski, vzbudi zaslužen po-zornost v naši javnosti. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

© In memoriam. Československá Obec v Lub-lani vzpomina u priležnosti prvega výročí úmrtí světla památky svého čestn. člena a předsedy ředitel-e pana Františka Chvátala a prosí své členstvo, aby zesnulému věnovali v tento den úfijnou vzpo-mínku.

© Lutkarski odsek Československé Obce v Ljubljani igra jutri ob 16 v Narodnem domu >Zma-ga nad hudicem<. Gostje dobrodošli.

© Vojne invalide, člane Krajevnega odbora U. V. I. v Ljubljani, opozarjamo na društveni redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 17. januarja t. l. ob 9 dopoldne v dvorani Mesnega doma. — Odbor.

© Napad na Ljubljanskem polju. Dne 13. t. m. se je pripetil na Ljubljanskem polju drzen roparski napad. 30-letna Gizela Stevanec, gospo-dinja v Klečah, je šla iz št. Vida približno ob pol šestih zvečer proti Klečam. V rokah je nesla ste-klenco vina, purana in ročno torbico, v kateri je imela precej denarja. Sredi polja, na samem, pa jo je napadel neznan, visok in močan fant, ki ji je hotel ugrabiti ročno torbico. Gizela se je pričela odločno braniti in se je fanta otepala. Roparju se je posrečilo, da ji je ugrabil vino in purana, ni pa ji mogel iztrgati torbice. Fant je s plenom zbežal. Gizela Stevanec je bila od boja z roparjem tako obtočena po rokah, da je morala včeraj v bolniš-nico. Za roparjem poizvedujejo policija in oro-žništvo.

© Nesrečen padee na stopnicah. V Rožni do-lini se je včeraj ponesrečila 45-letna Ana Anderlic, žena nadstraznika. Šla je od doma, na stopnicah pa je padla tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo pod kolonom. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Sobota, 16. jan. ob 15: >VEST<. Dijaška predstava po izredno znižanih cenah. Izven.

Ob 20: >REVNA KOT CERKVENA MIŠ<. Izv. Znižane cene.

Nedelja, 17. jan. ob 15: >JURČEK<. Mlad. igra. Izv. — Ob 20: >ARSENE LUPIN<. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 18. jan.: >REVNA KOT CERKVENA MIŠ<. Red C.

Veseloigra >Revna kot cerkvena miš< se ponovi v soboto dne 16. t. m. zvečer ob 20 kot ljudska predstava po znižanih cenah in v premijerski zas-edbi. Vsebina te komedije je vlezabavna. Premi-jera je imela popoln uspeh.

Nedelja v ljubljanski drami. Popoldne ob 15 se ponovi prvič Golieva mladinska igra >Jurček<. Igra je za mladino izredno primerna, zato toplo priporočamo obisk. Veljajo običajne dramske cene. — Zvečer ob 20 pa se ponovi detektivska komedija >Arsene Lupin< v režiji g. Skrbinskega po znižanih dramskih cenah.

OPERA

Začetek ob 20

Sobota, 16. jan.: CARMEN. Red C.

Nedelja, 17. jan. ob 15: >KOSTAN<. Znižane cene. Izven. — Ob 20: >GROFICA MARICA<. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 18. jan.: Zaprto.

Nedelja v opernem gledališču. Dne 17. t. m. popoldne ob 15 se poje Konjovičeva opera >Ko-stan< z g. Gjurgijancem v naslovni vlogi. Zvečer ob 20 pa v letošnji zasedbi >Grofica Marica<, ena naj-bolj priljubljenih operet našega repertoarja. Za obe predstavi veljajo znižane operne cene.

Trbovle

Fantje, rojeni 1914 se morajo prijaviti na občini do konca tega meseca zaradi vojašnice. Če so sami odsotni ali bolni, jih morajo prijaviti starši. Zaradi olajšav naj prinesejo s seboj družinsko polo, domovnico in vojaške listine očeta in bratov.

Pasje znanke morajo nabaviti gospodarji za svoje pse na občini po 5 Din, zraven pa bodo še priložili za lovsko pse 50, za >gospokec< 100 Din, za pse čuvaje pa nič.

Fotografi. Fotosek pred tujakim SPD je pridobil znanega fotomaterija prvaka g. Sviglja Cveto iz Ljubljane, da bo priredil skioptično pre-davanje >S fotografsko kamero v Juljske alpe< v četrtek ob pol sedmih v Školskem domu. Vabijo se smučarji, planinci in fotomateriji.

v naslovu tega članka.

André Gide je ime, ki uživa svetoven sloves in predstavlja enega največjih duhov sodobnega sveta. Francosko slovstvo prištevamo Gidea med svoje velike stebre. Iz njegovega obsežnega dela smo dobili Slovenci roman >Ozka vrata<. Vred-nost tega romana je ne le v izbrusenem in mojstr-skem pripovedovanju, marveč v težnji po absolut-nosti. To se pravi, da je hotel prikazati pisatelj nekompromisno življenje. Preprosta, a v svojem razvoju tako ravna črta Alissinega življenja nam pokazuje, kako se v nji iz zamotanih prilik čez-dalje bolj poraja zavest o tem, kaj je za njeno življenje, ki mu ljubezen do Jérôme daje prvi smisel, a ob enem tudi vso preizkušnjo, pomembno in važno. Preko odgovorov skupnega uživanja tega življenja se Alissa polagoma izmotava tudi plato-nični zvezi, v kateri najde najprej njeno srce ute-ho, nazadnje pa najde v popolni odgovoriti svetu in vsemu, kar jo na svet priklepa, tisto pravo po-polnost nekompromisnosti, absolutnosti, ki ji po evan-gelistovem izreku odpira ozka vrata: >Priza-devajte si, da vstopite skozi ozka vrata...< (Luka 13, 24).

Zgodba, ki vsebuje v svojem prvem delu ne-popolno ganljive prizore, tanke dogodke, krasne opise in se razpleta v situacije, ki razgrinjajo vsa protislovja muhastega življenja, ki vodi vselej dru-gam nego bi človek hotel, je dušeslovno in fabuli-stično tako življenjska, tako resnična v pravem pomenu besede, da strmiš, kako je mogel pisatelj zajeti na tako skopih straneh toliko in tako raz-novrstnega, kompliciranega življenja. — Poduhov-ljenost Alissinega dnevnika, ki tvori drugi del knji-ge, prepojenost poetičnih občutij z duhovnimi spo-znanji, pa je gotovo odlomek iz književnega ustvarjanja, ki spada k najboljšemu, kar premore bogato francosko slovstvo.

Zadnja knjiga, P. Lippert: >Od duše do duše<, prav za prav ni leposlovno delo in bi tudi ne spa-dalo v Leposlovno knjižnico. Knjiga je ostala leto-s na programu prvotno drugače zasnovane knjižnice,

Predalec nikar

Mnogo desetletij prinašajo časopisi najrazlič-nejših narodov reklamo za kemijsko-farmacevtsko izdelke — neredko žal tudi take, ki bi jih člo-veštvo ne smelo poznati — in brez oglasov, ki pri-poročajo ta ali ona zdravilna sredstva, ne najdemo menda niti enega dnevnika ne v starem in ne v novem svetu. Prinašajo jih vodilni organi svetovnih narodov pa tudi manjši provincialni listi. Oglasi take vrste — posebno če časopis ne sprejme prav vsega, kar se mu ponuja — so človeštvu v veliko korist, ker mu svetujejo že davno preizkušena zdravilna sredstva, čaje itd., koristijo pa mnogo tudi časopisnim podjetjem samim, ker s samo na-ročnino ne izhaja noben časopis, drugih vrst ogla-sov je pa posebno v dobi velike gospodarske krize vedno manj.

Nad tem običajem se na vsem božjem svetu ne izpodtika nihče, kdor trezno presoja položaj, in tudi v naši domovini ni bilo do najnovejših časov tozadevno nikakih ovir.

Sedaj so pa iz kdove kakega razloga vstali ljudje, ki trdijo, da časopise je priporočeno sploš-no priznanih in preizkušenih farmacevtskih pre-paratov, čajev, mineralnih voda itd. ovira boj proti nalezljivim boleznim! Pripravlja se, kakor čujemo, pravilnik, po katerem bi se moralo besedilo vsakega takega oglasa predložiti v cenzuro neki centrali pri ministrstvu zdravja in katera cenzura bi bila spojena z raznimi takсами in pristojbinami. Tako postopanje bi neznanoko oviralo, da večina po-polnoma onemogočilo oglaševanje preparatov v časopisih.

V današnjih težkih časih, ko zlasti med našim kmetskimi ljudstvom ni denarja niti za najpotreb-nejša, na drugi strani pa se vprav radi tega si-ro-maštvu vsakovrstne bolezni zelo širijo, je prav, da laboratoriji — pod vodstvom izkušenih strokovnja-kov seveda — izdelujejo preparate, ki zaradi to-varniškega proizvajanja niso nič slabši, pač pa znatno cenejši. Kot že rečeno, bi bila ta prepoved vse prej kot umestna, zlasti še, ker je prav brez vse stvarne podlage. Dejstvo je namreč, da prepa-rati, kot so razne vrste tablete proti prehladu ali za umirjenje živcev ter razni zdravilni čaji, izred-no učinkujejo v vseh lake vrste obolenjih in imajo poleg tega, da niso dragi, še to prednost, da v no-benem slučaju niso in ne morejo biti škodljivi. La-boratoriji izdelujejo svoje preparate pod strokov-nim vodstvom, izdelki pa so še posebej pregledani po strokovnjaku, tako da je docela neutemeljen očitke proti njim, češ, da pospešujejo infektivne bolezni. Nasprotno je res, da so vprav ti preparati preprečili že marsikako epidemijo, ki bi se sicer ne dala tako enostavno in z majhnimi stroški pre-prečiti. Sicer pa preparatov samih tudi taka pre-poved ne bi mnogo škodovala, kajti naše ljudstvo se je radi dobrih izkušenj teh preparatov tako oklenilo, da bi jih stalno uporabljalo brez reklame še desetletja in desetletja.

Merodajnim krogom priporočamo, naj skrbno prouče tozadevne pritožbe časopisnih podjetij in prepovedo samo to, kar je dokazano škodljivo člo-veškemu zdravju.

Rečica ob Savinji

Ravnateljstvo pošte in telegrafa prosimo, da odredi, da bo poštni avto, ki vozi zjutraj iz Gor-njega grada na postajo Smartno ob Paki, vozil zopet po starem voznem redu, t. j. skozi trg Re-čico. Čudimo se, da je poštna uprava ukinila vožnjo skozi trg Rečico. Saj je vendar znano, da se izda mesečno največ voznice ravno onim po-nikom, ki vstopijo v avto v trgu Rečica. Da bi tržani sedaj v zimskem času hodili v Sp. Rečico in tamkaj čakali v mrazu na prihod avta, tega gospodom v beli Ljubljani ni treba misliti! Pač pa bo občina, ako nam poštna uprava ne dovoli prejšnjega voznega reda, stopila v stik s avtobus-nim podjetjem Celje, da dobimo ugodno zvezo z jutranjim vlakom. Razume se, da bomo podpirali pač ono podjetje, ki nam bo šlo bolj na roko.

Nesreča. Pri spravljanju lesa se je težje pone-srečil posestnik Jožef Rosenstein p. d. Volam. Na nogo mu je padel težak hlo in mu je zlomil pod kolonom. Sedaj se zdravi v celjski bolnišnici. Ze-limo priljubljenemu posestniku skorajšnjega okrevanja!

Ljubno ob Savinji

Proračun občine Ljubno je 15 dni občanom javno razgrujen na ogled. Po tem proračunu, ako ga bo kr. banska uprava v Ljubljani potrdila, se bodo v letu 1982 pri nas pobirale sledeče do-klade: Na direktne davke 10%, od hl vina 80 Din, od hl mošta 40 Din, od hl piva 30 Din, od hl stop-nje alkohola na špirit, žganje itd. 10 Din, od go-veda nad eno leto starosti po 20 Din, od goveda pod eno leto starosti po 10 Din, od 100 kg uvo-ženih mesnih izdelkov ali mesa po 20 Din. V letu 1982 bomo torej plačevali 20% obd. doklad manj kakor leta 1981. Vsak občan, ki razmere v občini pošteno preudari, mora priznati, da se je pri se-stavi proračuna v resnici vpoštevala obstoječa huda kriza, ter so se bremena kar mogoče zmanj-sala.

Kulturni obzornik

Leposlovna knjižnica

ANDRE GIDE: TESNA VRATA.

Roman. — Prevel Božo Vodusek. — Lepo-slovna knjižnica Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, št. 5.

PETER LIPPETT: OD DUŠE DO DUŠE.

Pismo dobrim ljudem. — Prevedla Dora Vod-nik. — Leposlovna knjižnica Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, št. 6.

Z izdajo imenovanih dveh knjig je Jugoslo-vanska knjižnica zaključila prvi letnik svoje Lepo-slovne knjižnice. Tudi vse ostale knjižnice, ki spa-dajo v veliko književno-kulturno akcijo Jugoslo-vanske knjigarne, so za prvo leto že zaključene in razposlane naročnikom. — Leposlovna knjižnica, ki je našla ogromno število navdušenih čitateljev, vrši brez dvoma zelo važno nalogo na slovenskem kulturnem polju. Njen namen je dvojen: najprej hoče posredovati Slovincem priznana veledela iz sodobnega svetovnega slovstva, pri izbiranju se pa uredništvo ozira zlasti na to, da bi knjige imele tudi posebno za naše ljudstvo svoj vzgojni pomen. Tako je Timmermansov >Župnik iz cvetočega vino-grada< podal delikatno vprašanje ljubezni med mladencem in mladenko, ki ju družijo nepopoljno srčno nagnjenje, a razdružuje verska priпадnost. Dasi deklica umre in se fantovo spreobrnjenje ob-živen smrti na zunaj pokaže kot tragična razdru-žitev njune ljubezni, je vendar navznoter zmaga-la ideja velike človeške ljubezni in stvorila tisti most, ki vodi v večno nerazdružnost onkraj smrti in živ-ljenja. Ob enem pa prikazuje zgodba še nešteto drobnih človeških napak in zablod, odpira možnost

konkretnih rešitev, če bi ta ali ona slepota (žup-nikova v telesnem, fantova v duhovnem) bila pra-vočasno spregledala in odvrnila katastrofalno tra-gedijo. V tej mali knjižnici je toliko lepega, da ni čudno, ako je bila kmalu razprodana in še danes mnogi zainteresenti prestopno sprašujejo po nji. — Prav globok dušeslovni problem je obdelal veliki moderni francoski romanopisec Francois Mauriac v svojem romanu >Gobavca je poljubila<. Naravni odpor mlade, lepe žene do svojega grdega, bole-havega moža, se v tej knjižki izoblikuje v pretres-ljivo pričevalo človeške veličine v tihem, nezna-nem trpljenju. Obojestransko poznanje položaja vodi do načelnih zaključkov: žena niti v sebi čuvstvo do nepopisne ljubezni, ki ji jo poklanja mož in se čezdalje bolj izoblikuje v premagovanju naravnega odpora, mož pa se v zavesti svoje ne-poklicanosti v to zakonsko zvezo skuša čezdalje bolj umakniti, dokler ga Bog ne odreši s smrtjo, a ob enem s tem da ženi možnost, da njena lju-bezen do moža neovirano postane resnica. — Sle-dita dva velika epična dela: >Klic divjih gosi< (Marta Ostenson) in >Izseljenci< (Bojer). Obe ob-sežni deli, postavljeni nekako v sredino letnika >Leposlovne knjižnice<, tvorita najbolj otipljivo korist te zbirke knjig. V romanu >Klic divjih gosi< je zemlja, posest, pa še ljubezen do zemlje, ki se razvije v tiranstvo napram družini, poglavitni mo-tiv; knjiga vsebuje toliko lepot in toliko poučnega zlasti za našega človeka, da je postala pri nas maboma domača. Še živeje se tiče Bojerjev roman >Izseljenci<, ki s svojim neverjetnim optimizmom osvetočuje vpliva na težko misel zapuščenja do-movine in ustvarjanja nove domovine, večno te-gobno vprašanje izseljenstva. Kot povesti sta obe knjigi čvrsto zasidrani v vsakdanjem zemskem živ-ljenju, rešujeta nešteto drobnih vprašanj, odkrivata na vsaki strani novo plat velikega junaštva pre-našanja življenja, njegovega oblikovanja in reše-vanja; dve živi knjigi, ki sta postali skupna last našega ljudstva in ki se bosta čitali vedno znova. Hkratu sta izšli poslednji dve knjigi, navedeni

a je prav, da smo jo Slovenci dobili. Njen izid v >Leposlovni knjižnici< opravičuje zlasti avtorjeva zgolj umetniška sposobnost obravnavanja svojih predmetov, njegov bleščeči slog in njegovo glo-boko dušeslovno poznanje človeka. Treba je pa poudariti, da vsebuje Lippertova knjiga tako ne-izčrpano bogato zakladnico tolmačenj in spoznanj iz duhovnega in telesnega človeškega življenja, da odpira pred nami vrsto poglavitj sodobnih duhovnih problemov in vprašanj, ki nujno zahtevajo rešitve, tako, da prihaja kakor nalašč v ta neurejeni in neumerjeni čas.

Knjiga obravnava vprašanja, ki silijo vernemu človeku vsak dan na jezik, a jih v sebi zatira, ker se boji, da bi nanje ne dobil pomirljivega odgo-vora, ker meni, da nikogar nima, s katerim bi se o teh najbolj skritih in najtežjih vprašanjih po-govoril. Zato začnita tudi Lippert svojo knjigo s poglavjem >Nikogar nimam<. Nato pa s svojim ši-rokim obzorjem, s svojim razumevanjem za stiske in težave sodobnega človeka, izlušči ogromno šte-vilo konkretnih primerov ter jim da svoje sijajno, na temelju prave vere sloneče tolmačenje. Poglavja >Napredek<, >Molitev iščočega<, >Nepopolno krščanstvo<, >Napake drugih<, >Strah pred gre-hom<, >Spoved iz pobožnosti<, >Zgrešeno življe-nje?<, >Ljubezen med narodi<, >Duševna razdrob-ljenost<, >Zaupanje vase<, >Nepobožna dobrota<, >Nemožna resnicoljubnost<, >Izpodved duše<, >Ver-ski dvomi< in druga, že po naslovih dovolj jasno označujejo tehtnost in aktualnost obravnavanih pred-metov. Po drugi strani so pa prav tako nepogreš-ljiva Lippertova izvajanja o načelnih vprašanjih, ki jih rešuje v poglavjih, kot so: >Osebnost in stvar-na religija<, >Religiozna enostranost in mnogostra-nost<, >Novo občestvo<, >Ustanovitve občestva<, >Dogmatična pobožnost<, >Katoliška cerkev< itd.

Delo, ki je v širokem svetu našlo ne le s katoliške strani navdušen sprejem, predstavlja tudi za nas ogromno pridobitev. Prevod tega stilistično izredno težkega dela je docela osrečen in zasluži posebne pohvale.

Dnevna kronika

Koledar

Sobota, 16. januarja: Marcel, papež; Berard, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Josipina Antonicova soproga poš. poduradnika v p. Šoteska 4. Zemske ostanke pokopljejo v soboto, dne 16. januarja ob 2 na pokopališču pri Sv. Križu. Svetila ji večna luč. Zaljubljen naš sožalec!

† V Skaljah pri Velenju je umrl dne 14. t. m. v visoki starosti 91 let Jožef Korač, pos. in dolgoletni župan. Naj v miru počiva!

† Na Rečici ob Paki je v Gospodu zaspal cand. ing. g. Fran Banko. Svetila mu večna luč! Preostali naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Iz profesorske službe. Na predlog ministra za prosveto je pomaknjen v 4. skupino profesor g. Ivan Škerlj v Ljubljani.

Diplomski izpit na eksportni akademiji na Dunaju je položila dne 7. jan. gđ. Davorina Stele iz Ljubljane. Čestitamo!

V Ameriki poveril, v Zagrebu obsojen

Zagreb, 15. jan.

Miroslav Beketič je kot 20-letni mladenič zapustil svoj rojstni kraj Pribež in odpotoval v Ameriko. Doma je pustil svojo mlado ženo, katere ga je čakala celih 19 let, da pride domov z debelo možajo dolarjev. Beketič pa je v Ameriki pri hrvaškem društvu »Bratstvo« v Monaci, država Pensilvanija, poveril 1800 dolarjev in nato pobegnil v domovino. Ko je prišel v rojstni kraj Pribež, je bil na zahtevo ameriške policije aretiran. Tako je prišel pred zagrebske sodnike. Razprava je bila zelo zanimiva, ker se je Beketič na vse mogoče načine izvijal in trdil, da ni imel namena denar pridržati in da ni pobegnil iz Amerike, marveč je prišel domov na poziv svoje žene, ki je zbolela. Vse to mu pa ni nič pomagalo. Obsojen je bil na osem mesecev zapora. V kazens se mu vstajela dva meseca preiskovalnega zapora. Plačati mora društvu »Bratstvo« 1812 dolarjev. Med obravnavo je Beketič izrazil bojazn, da ga bodo v Ameriki zopet obsodili, ko se vrne tja. Nato mu je sodnik odgovoril: »Za isto stvar ne boste dvakrat obsodeni. Mi bomo to v Ameriko sporočili, pa tudi vi boste dobili prepis sodbe.«

XIII. DRAŽBA „DIVJE KOŽE“ se vrši 25. januarja 1932 na velesejmu

Kože nemudoma pošljite na naslov
»Divja koža«, Ljubljana-velesejem.

Ostale vesti

— Molitve za cerkveno edinstvo. Prihodnji teden bodo po vsem katoliškem svetu molili za edinstvo. Po naročilu ljubljanskega in lavantinskega škofa bodo v nedeljo 24. januarja v vseh županih molili uro molitve za ta namen. Molitve za edinstvo je v priročni knjižici izdala ACM; cena 2 Din. Naroča se v pisarni ACM v Ljubljani, Napoleonov trg 1; pri večjih naročilih popust. Dobiva se tudi v prodajalni KTD (Ničman) v Ljubljani.

— Napredek tujškega prometa v Ratečah na Gorenjskem v letu 1931. Vas Rateče-Planica je obiskalo v letu 1931 skupno 1596 tujcev, ki so prenočevali v vasi. Vseh tujcev, t. j. z omini, ki niso prenočevali, pa je bilo okrog 2700. V letu 1930 je obiskalo vas Rateče 884 tujcev, ozir. 1500 skupno z omini, ki niso prenočili torej 720, ozir. 1140 manj kakor v letu 1931. Ta napredek je pokazal, da je vas Rateče z divno Planico, zelo priljubljen del gorenjskega kota. V letu 1931 je po vsem gorenjskem kotu tujski promet nazadovol, le v Ratečah je znatno napredoval. Ze v tekočem letu je obiskalo vas Rateče 150 tujcev. V Ratečah je po privatnih hišah pripravljenih 125 sob za tujce z 1—4 posteljami, izmed teh je okrog 70 sob, ki se lahko kurijo. Za božične praznike je obiskalo Rateče 300 tujcev, smučarjev, in so bile vse tople sobe do zadnjega kotička zasedene. Eni so se morali zadovoljiti z miznimi sobami, nekateri so se zadovoljili tudi v sobah skupno z domačini, okrog topline kmečkih peči. Vreme je ta čas lepo, jasno, solnični dnevi, smuka je idealna, ker je sneg postal suh.

— Vremensko poročilo Direkcije državnih železnic v Ljubljani po stanju z dne 15. jan. ob 8 zjutraj: Bistrica-Bohinjsko jezero —3, oblačno, snega 15 cm, Brežice —1, oblačno, Celje 2, oblačno, Dravograd-Meža —6, oblačno, snega 8 cm, Jesenice —2, snega 10 cm, Kamnik 1, oblačno, snega 2 cm, Kranjska gora —2, jasno, snega 30 cm, Kočevje —2, oblačno, snega 12 cm, Koroška —2, oblačno, snega ni, Ljubljana gl. kol. 2, oblačno, Ljutomer —1, oblačno, Maribor gl. kol. —2, oblačno, snega 5 cm, Novo mesto 1, oblačno, snega 3 cm, St. Janž na Dolenjskem —1, oblačno, Trzin —2, oblačno, Rakek —1, oblačno, snega ni.

— Vremensko poročilo iz Kranjske gore, z dne 15. jan.: barometer 768½ mm, temperatura —6°C, vreme jasno, veter severovzhodni, 30 cm snega sreča, najidealnejša smuka, izgledi za nedeljo odlični.

— Zimski kmetijski tečaj v Bogojini se bo pričel dne 21. t. m. s podporo kr. banske uprave v Ljubljani. Tečaj se bo predvidoma vršil do 25. febr. 1932. Predavali bodo strokovnjaki iz Dol. Lendave, Belline, Rakitana in M. Sobote. Na programu so sledeči predmeti: poljedelstvo, živinoreja, travništvo, sadjarstvo, vinarstvo, žumarstvo, čebelarstvo, higijena, kmet. pravo, kmet. knjigovodstvo in zadružništvo.

— Lastništvo »Slovenec« — gospodu I. V. v L.: Prilogo »Ilustrirani Slovenec« smo skrbili, da moremo list vzdrževati. Če bodo pa razmere dovoljevale, bomo skušali pozneje vsaj ob posebnih prilikah nuditi naročnikom »Slovenec« ilustrirano prilogo v širšem obsegu.

— Župnijski uradom! Organizirani in občinskemu tajniku pri mestni občini, zelo zmožnemu, z lepimi izpričevili in priporočili ter neomadeževane preteklosti, je sedaj županstvo odpovedalo službo tajnika in to brez vsakega vzroka, čeprav je služboval že več let v splošno zadovoljnost. Odpovedano mu je tudi stanovanje v občinski hiši. Ker pa cerkev nima za organizista nobenega stanovanja kakor tudi ne sredstev, da bi ga mogla samostojno vzdržati kot organizista, je organizist sedaj v veliki zadregi, ker bo na vsak način na cesti brez službe.

Obrabamo se do ž. župnih uradov s prošnjo, da bi, če bi rabili organizista, cerkovnika ali kako drugo pisarniško moč, blagovolili to sporočiti župnemu uradu, čigar naslov je v upravi »Slovenec«. (Ta župni urad bo dal tudi vse podrobne informacije.) Zadovolji se začasno s kakršnokoli zaposlitvijo, samo da bi se preživel in počakal boljših časov.

— Smrtina žrtve pretepa. V Zagrebu sta se sprla voznika Rudolf Brebrič in Rudolf Bosner. Iz prepira je nastal pretep in Bosner je Brebriča tako udaril po glavi, da se je ta nezavesten zgrudil na tla. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je pa umrl, ne da bi se prej zavedel. Bosner, ki so ga zaprli, trdi, da je Brebriča udaril v silobranu.

— Zalosten prizor v Zagrebu. Pred neko hišo v Tkaličevi ulici v Zagrebu se je v sredo zvečer zbralo mnogo ljudi, ki so s strahom govorili o neki zblaznjeni ženi, ki da namerava zažgati hišo. Ko so nekateri hoteli iti v hišo, da bi preprečili nesrečo, se je pojavila na vratih 60 letna žena, mahajoča z velikim nožem, kakor bi hotela groziti vsakemu, ki bi se ji drznil približati. Neka žena, ki je prišla iz hiše, je pripovedovala, da je starka zakurila v peči svoje sobe velik ogenj, nato pa vzela ven vso žerjavico in jo na kupčke polagala po tleh. Nato je tekla okrog teh kupčkov in pri tem govorila nerazumljive besede. Ker bi moglo priti do požara, ki bi lahko uničil celo hišo, so ljudje poklicali policijo. Prišla sta takoj dva detektiva, ki sta se skušala na miren način približati starki, pa jima je to starka z nožem preprečila. Kljub temu se je po enem detektivu poročilo zgrabit starko za roko. V tem trenutku mu je skočil na pomoč drugi detektiv in tako sta skupno obvladala starko. Ljudje so nato takoj odstranili kupčke žerjavice s tal, ki so se že pričela goreti. Če bi prišlo do požara, bi bila nesreča še večja, ker so se v starki sobi nahajali neki otroci. Starka je ime Katarina Kušič. Bila je že svojetasno v norišnici, pa so jo kot ozdravljeno odpustili. Sedaj se ji je bolezen povrnila. Odpeljali so jo ponovno v norišnico.

— Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz-Josef-greniče« zavetje jutraj na tešče zelo lahno odvajanje brez vsakega napora. Specialisti za srčne bolezni so dospeli do prepričanja, da učinkuje zanesljivo in brez vsakih težkoč »Franz-Josef-voda« celo pri zelo težki napaki zaklopnice. »Franz-Josef-greniča« se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in spe. cerijskih trgovinah.

— Nepredvidnost plačal z življenjem. Nikola Medved, čevljar iz Selišta pri Sisku, je bil neke obstrljen ter je, ko se mu je rana zacelila, prišel k svojemu bratu Martinu v Glinu. Nekega dne je Martin vzel revolver, da ga očisti. Ko ga je očistil in sestavil, je hotel bratu pokazati mehanizem. Pri tem razkazovanju je bil Nikola tako nepredviden, da se je revolver nenadoma sprožil in strel ga je zadell v trebuh. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je po operaciji taloj umrl.

— Baritonisti in solisti! Poslužujte se albuma »Osem slovenskih narodnih pesmic, ki ga je prav lepo za srednji glas s klavirjem priredil Zorko Prelovec in velja 30 Din. — Dalje opozarjamo naše soliste na E. Adamičeve »nočne pesmi«, ki bi jih prav radi že skoraj v radio slišali (saj jih menda še ni nikdo zapel) in delajo čast naši umetni glasbi. Ti samospjevi so istotako lepo prirejeni za srednji glas s klavirjem in veljajo 24 Din. — Obe zbirki je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Za starše, ki imajo otroke v predšolski dobi, je nova knjiga primarna dr. Dragaša »Orok v predšolski dobi«. Za vzrejo in odgoj otrok preprosta knjiga. Bogato ilustrirana. Sino zanj miva vsebina! Iz nje zveste starši vse, kar trebe vedeti o otroški higieni, o jedi, obleki, o navadnih boleznih, o telesnem in duševnem razvoju otrokovega. Založba Mohorjeve tiskarne v Celju. Dobi se tudi po vseh knjigarnah.

— Agilen delavec na polju dobrodelnosti komtur o. Valerijan Učak bo na poudeljkovem prosvetnem večeru začetni vodilna karitativna načela, pojasnil pomen in vrednost zasebne dobrodelnosti in nazadnje še opisal organizacijo krščanske karitas v današnjih hudih časih. — Na programu so poleg tega govora tudi glasbene točke. Vstopnice se dobe kakor običajno v tajništvo na Cankarjevi cesti 4. Člane dobrodelnih društev vabimo, da se udeležijo v ponedeljek govora komturja o. Valerijana Učaka v veliki dvorani Ljudske posojilnice. — Vincencijeva konferenca sv. Daniela.

— Gregorčičeva proslava. Opozarjamo ponovno na akademijo, ki jo priredi društvo Soča nočoj ob 8 v veliki dvorani Narodnega doma v počastitev 25-letnice Gregorčičeve smrti. Pri prestrem in skrbno izbranem sporedu sodelujejo s petem kvintet pjevskega zbora KPD, mešani zbor CPD, solisti ga. dr. Rajhova in g. Močan, potem deklamatorji, slavoslovni govornik, violonist Viher itd. Posebno pa še moramo priporočiti obilno udeležbo občinstvu z ozirom na humanitarni namen, ker je čisti dobiček namenjen brezposelnim. — Zato pa drevi, vsi v Narodni dom.

— Smrtina kosa. V javni bolnišnici je umrl včeraj, v petek 15. t. m., zjutraj v visoki starosti 75 let občinski uboječ Arturak Jakob iz Slivnice pri Celju. — Duši pokojnika večni mir in pokoj, preostali pa naše iskreno sožalje.

— Registracije motornih vozil. V svrhu registracije motornih vozil za tekoče leto, ki se bo pričela izvrševati v najkrajšem času, se pozivljajo vsi lastniki omenjenih vozil, da vložijo predmetne prijave pri predstojništvu mestne policije, kjer se dobijo tudi predpisani obrazci.

— Smučarska tekma. Zimskosportni odsek SPD javlja, da se za nedeljo 17. t. m. napovedana smučarska tekma za juniorje pri Celjski koči v led neugodnih snežnih razmer odpoje in preloži na nedeljo 24. t. m. pod istim pogojem, razun za primer, da zapade do nedelje nov sneg.

— Mestno načelstvo opozarja občinstvo na ponarejene novčanice po 1000 Din, ki prihajajo iz inozemstva v državo. V denarnem prometu naj se sprejemajo samo tisočniki, ki imajo že vstisnjeno rozeto z glavo Karadrdjevo odnosno glede tisočkov brez rozete naj se pred prevzemom ugotovi v najbližji banki ali pa drž. poštnem uradu, da novčanice niso ponarejene.

Cerkveni vestnik

Kongregacija gospodičen (učiteljic) pri sv. Jožetu ima shod v ponedeljek, 18. januarja, zvečer. Skupno sv. obhajilo 17. t. m., v nedeljo, odpade.

Mešanska Marijina kongregacija za moše pri sv. Jožetu ima v nedeljo, dne 17. t. m., ob 11 dopoldne običajni shod.

Maribor

10 let Ljudske univerze v Mariboru

Maribor, 15. januarja.

Deset let svojega obstoja in plodonosnega delovanja slavi te dni Ljudska univerza v Mariboru. Ljudska univerza v Mariboru je bila ustanovljena v januarju leta 1922. Za predsednika je bil izvoljen bivši župan Grčar, naslednje leto pa je prevzel to funkcijo inž. Kukovec ter jo opravil z ljubeznijo in neumorno do današnje dobe. Prva 4 leta je vodil tajniške posle zelo agilno prof. Faval, dve sezoni je tajnikoval prof. Gruntar, potem pa do danes prof. Kos. Ustanovitelji in sodelavci so si v začetku v svojem delu zahtevali določeno pot, katero je zasledovala ustanova tekom svojega obstoja zelo dosledno. Glavno obeležje prosvetnemu delu so tvorili predavalni cikli in strokovni tečaji, ki naj bi stopnjevali intenzivnost pouka. Posamezno predavanje se izgubilo, malo vpliva na slušatelja in ustvarja le domisljavo polizobrazbo. Cikli so obravnavali v svrhu intenzivnejšega pouka eno smer iz različnih vidikov. Prišli so se leta 1924 in so obravnavali: slovenski, hrvaški, srbski, ruski, češki in francoski kulturni svet iz literarnega, umetnostnega, historičnega in muzikalnega vidika. Nadalje so tvorili snov cikličnih predavanj etični, državljanski, evgenični in zdravstveni problemi. Od leta 1924 dalje so se tudi intenzivno gojili razni strokovni tečaji v okvirju

□ Dan pobiranja darov za pomožno akcijo. Nekateri meščani so že prispevali pomožni akciji v naravnih, vendar sedanjih prispevki za kritje velikih potreb siromašnih slojev ne zadostujejo. Pomožna akcija rabi osobito perilo in obutev za odrasle in otroke. Mnoge družine imajo obnošene obleke, perilo in obutev, ki jih ne uporabljajo več, ki pa so še v porabnem stanju ter bi siromašnim slojem, posebno pa malim otrokom, ki prezebojo v nezadostnih oblačilih, izbornu služile. — Vodstvo pomožne akcije se radi tega obrača na socialno čuteče meščanstvo s prošnjo, da bi pripravilo navedeno in podobne predmete do prihodnjega tedna, ko bo mesni tovarni avto s sodelovanjem skavtov klical po ulicah na pomoč in pobiral, kar bodo darovala dobra srca. Dan pobiranja se bo pravočasno objavil. Po možnosti naj se daruje cela, oziroma zakrpna obleka, perilo, obutev itd., da se s tem pomožni akciji olajša delo in prihranijo izdatki, pa tudi radi tega, da se bodo predmeti lahko takoj uporabili.

□ Planinci zborujejo. Občni zbor SPD se vrši v torek, dne 19. januarja ob pol 20 v lovski sobi hotela Orel. Člani vabljeni k sigurni udeležbi!

□ Izobraževalno društvo v Koških ima jutri v nedeljo ob 15 sestanek s poučnim predavanjem.

□ Sv. maša za smučarje bo jutri dne 17. t. m. ob prički klubskih smučskih tekem na Mariborski in Ruški koči.

□ Avtobus za smučarje vozi danes ob pol 3 in ob 7 popoldne iz Glavnega trga do Reke. — Smu-u-uk!

□ Nove legitimacije za mestne nastaviteljece je uvedlo vodstvo mestnega avtobusnega prometa v Mariboru. Legitimacije bodo veljavne samo za določeno število voženj katere bo potrdil šofer vsakokrat s preluknjanjem.

□ Smrt kosi... V Kettejev ulici je ugrabila smrt v moški dobi 57 let starega upokojenega strojevedca državne železnice Franc Šušteršiča. Pogreb blagega pokojnika se vrši v nedeljo ob 3 popoldne iz mrtnice na pokopale v St. Stenčih. Naj počiva v miru, zaljubljen naše iskreno sožalec.

□ Najemniki ven, najemci a gor. Kdo bi dvomil, da niso najemnine danes niti najemaj v skladu s splošnim življenjskim standardom. Ljudje so iskali izhoda ter ga našli edino v tem: postaviti si svojo streho. Toda ta možnost je dana samo malokaterim. In tisti brezstevilni, ki ne morejo misliti na amortizacijo in podobne težke zadeve? Izročeni so na milost in nemilost hitim gospodariem. Ugotovili je treba da so med hišnimi gospodari

meščanskih in srednjih sol in se je posvetila velika pozornost glasbenim prireditvam, katerih cilj je bila gojitev narodne in komorne glasbe. Prirejali so se hkrati poučni izleti na Falo, Zagreb, Rogatec, Pohorje, Trbovlje itd. Organizirali so se uspešno otroški in mladinski večeri. Leta 1925 se je razširilo delo tudi na Studence in se je naslednje leto ustanovila tam podružnica, ki je izkazovala v sezoni 1927-28 17 samostojnih prireditev. Vse to delo se je vršilo brez plačanih moči — samo s požrtvovalnostjo odbornikov.

Bilanca tega 10 letnega dela na kulturnem polju nam izkazuje naslednje številke: 419 predavanj, 521 večerov strokovnih predmetov, 48 glasbenih prireditev, 17 mladinskih večerov, 7 poučnih izletov, 2 razstavi in poleg tega še številna predavanja v Studencih, Ptujju itd. Pri vseh teh predavanjih in prireditvah so sodelovali 404 predavatelji, obisk pa je znašal skupno 67.200 ljudi. Najzanimivejša je bila sezona 1925-26, ki izkazuje 50 predavanj, 10 glasbenih večerov, 5 mladinskih večerov, 2 razstavi, 2 poučna izleta, 75 večerov strokovnih predmetov, 3 predavanja v Studencih in eno predavanje v Ptujju. Nastopilo je z glasbeniki vred 56 predavateljev, obisk pa je znašal 11.000 oseb.

Ob 10-letnici mariborski Ljudski univerzi ter njenim požrtvovalnim delavcem toplo priznanje!

častne izjeme ki odražajo svoje odnose do najemnikov po socialnih in krščanskih vidikih; toda žal so le-ti v porazni manjšini. V zadnjem času pa smo po neuspehih apeli za najvišjih mest doživeli v Mariboru čudo slušatelj najemnik se izseli, njegov naslednik plača še višjo najemnino. Tudi v Mariboru smo prepričani, da bo treba na novo misliti na pravičen stanovanjski in najemniški zakon. Vsemu gredo cene navzdol in kako da bi uroslo biti ravno pri hišnih najemninah obratno?

□ Zanimanje za prvi slovenski film. Predavanje filma »V kraljestvu Zlatorog« se je pričelo včeraj. Pri otvoritveni predstavi je predaval tajnik »Skale« g. Milan Kham iz Ljubljane. Zanimanje za ta prvi slovenski film je bilo med občinstvom izredno ter so bile vstopnice že nekaj dni razprodane. Enako zanimanje vlada tudi za ostale predstave ter bo film dosegel v Mariboru izredno velik in lep uspeh. Predava se dnevno ob 16.30, 18.30 in 20.30 v Grafitetu kinu.

□ Prireditve magdalenskih družbenic. Jutri v nedeljo priredi magdalenska Marijina družba v dvorani Zdravne gospodarske banke igro »Jelčeva hči«. Spov je zajeta iz starozakonskih dogodkov in je zaradi tega igra zelo zanimiva. Začetek ob 8 zvečer, konec ob triletni na 10. Med odmore svirajo tamburaši.

□ Nošna lekarniška služba ima prihodnji teden Albaneževa lekarna pri sv. Antonu na Frankopnovi cesti.

□ SSK Maribor. Plavalna sekcija. Danes ob 18 g. nastopne vaje za dame na Ljavi. — V torek ob pol 19 redni trening za člane. Točno, ker se takoj po 19 zapre vhod v mestno kopališče.

□ Na včerašnjem ribjem trgu so se poznale posledice ladanjskih viharjev. Dobile so se samo sardele, bila pa jih je dovoljna količina 50 kg. Cena 14 Din za kg. Bilo je tudi 5 kg polenokve, kilogram po 22 Din.

□ Beležke v poljički kroiki izkazujejo večkrat samo dve zrelitaji. Med drugimi se je ujel v past dolgotrtnet Viktor C., katerega zasleduje posava rasti prefrje zoper 7 božjo zapoved. Prijav in ovadbi je bilo 17, med njimi tatvine, doljufše manjšega oleaga in drugi slični prestopki zoper pa-agrafe.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Sobota, 16. januarja ob 20: »SKORPION«. Prem. Nedelja, 17. januarja ob 15: LUTKA. — Ob 20: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR.

okrajih letno do 4 vagone, cena ji je 82 Din za 50 kg. Če številke množimo, dobimo prav lepe rezultate.

Iz raznih krajev

Sv. Ana v Slov. goricah. V preteklem letu 1931, je bilo tukaj rojenih 86 otrok, umrlo je 69 oseb in poročenih je bilo 22 parov. Sv. obhajilo se je podelilo 13.326. V nedeljo, dne 10. jan. 1932 je imelo Kat. prosv. društvo svoj letni občni zbor. Društvo ima lantovski kropek, ki šteje 32 vrlih fantov in dekliški odsek, ki šteje z Mar. družbo nad 100 članice. Fantje in dekleta so imeli redne poučne sestanke z govori, peten in deklamacijami in so priredili 4 gledališke predstave. Društvo je vodilo pregled o katoliškem časopisu v župniji. Mohorjevo je bilo 160. »Slovenec« je imel 5 naročnikov, Slovenski gospodar 182, Glasnik 52, Bogoljub 40, Katoliški Mesijani 10, Svetje 30. V novem letu gremo z novimi močmi na delo in v boj za idealne katoliške prosv. organizacije.

Sv. Pankracij. Zavetišče SPD je dobro oskrbovano celo leto. Jugoslovansko vino/radi poskušajo naši sosedi, zato se tudi v snegu in zimi pride marsikateri Avstrijec na to krasno točko, Decembra so prihili nemški emigranti iz Oseka, pa snega je bilo premalo, so morali deloma pes nazaj. Sedaj je pa dovolj snega. Za smučanje je nemška stran ugodnejša, vendar bi se od naše strani dale prirediti prav lepe partije. Od Pankracija se da smučati do državne ceste. Torej prijatelji zimske narave, na svidenje!

Velika nedelja. Po kratki dobi tukajšnjega delovanja nas je zapustila č. sestra križiškega reda Antonija. Pogrešali jo bodo posebno bolniki tukajšnje fare, katere je tako rada obiskovala in tolažila Bog ji plačaj!

Šmarje pri Sevnici. Za novo leto so priredili fantje — 11 po številu — v Šmarju pri Sevnici svoj 5. šahovski turnir, ki je trajal od 30. decembra 1931 do 10. januarja 1932. Za ta turnir je bilo tukaj živo zanimanje; borba za prvenstvo pa zelo ostra. Nagrade so prejeli: 1. Planinc Richard, 2. Senica Ivan, 3. Senica Ernest. — Le pogumom naprej, saj je v Šmarju mnogo šahistov in bi se lahko večkrat kaj takega priredilo.

St. Jurij ob j. žel. KPD iz Celja priredi v nedeljo 24. t. m. prosvetni dan v Katoliškem domu. Predpoldne ob 8 se vrši predavanje o »Našem združništvu«. Predaval bo g. dr. Ogrizek Anton iz Celja. Popoldne ob 3 govori g. prof. Kovarčič iz Celja o temi: Kako vzgaja knjiga. Predavanju sledi gostovanje Gledališke družine KPD z opereto »Škuk« v enem delanju in z enodelansko spevigrig »Snužar«. Sodeluje salonski orkester pod vodstvom g. Lenardona. Cene prostorov: Sedeži 1. vrste po 8 Din, II. vrste po 6 in stojlišča po 3 Din.

Poizvedovanj

Nekdo je pozabil v upravi »Slovenec« kožo od domače matke. Lastnik naj pride ponjo.

Kako je človek izmeril leto

Učenjak Cotsworth, ki je 40 let proučeval izvor koledarjev v Egiptu, Siriji, Kitaju, Mehiki, Peru-ju in Evropi, piše:

Koledar v svojih različnih oblikah je bil vir vse civilizacije. Nobena civilizacija ne bi se bila mogla razviti brez uporabe koledarja, ki je vodiljem kazal, kako dolgo so morale trajati živilske zaloge do nove žetve — bodisi žito, sadje, ribe, divjačina ali meso črednih živali. Koledar je bil nadalje neobhoden za natančno ureditev setve preostalega žita, da je pravočasno dozorelo itd.; dalje je kazal čas za vse ostale setve, saditev in parjenje živali, dalje za pašnjo živine, da se je prihranilo seno za zimo itd.

Blagostanje človeštva je odvisno od natančnega poznavanja resnične dolgotrajnosti leta: 365,24 dni; samo na podlagi praktične uporabe teh vednosti je mogoče urejati družinske, narodne in mednarodne zadeve. Vsaka vlada in verska uprava določa najvažnejše stvari na podlagi koledarja za eno leto naprej. Koledar je neobhodno potreben za vlade in uprave, ker se po njem ureja državno gospodarstvo, posebno izdatki in prejemki.

Ta dejstva so nagnila ustanovitelje raznih civilizacij, da so posvetili svojo pozornost vedno povračajočim se letnim časom in celému poteku leta. Da bi sestavili koledar za bodočnost, so si predvsem prizadevali, da bi natančno ugotovili dolgotrajnost leta.

Dolgotrajnost leta je bila jedro vsega znanja; še-le potem, ko so to ugotovili, so mogle napredovati ostale znanstvene panoge in se razviti civilizacija.

Danes si težko predstavljamo prizadevanja prvih raziskovalcev, kakor n. pr. graditeljev piramid v starem Egiptu, Asiriji, Mehiki in Peruju, ter druidov, ki so vršili svoja opazovanja na severu Evrope.

Po vseh deželah so najprej duhovniki zvezdoslovci ugotovili meno letnih časov na ta način, da so beležili 29 odnosno 30 dni trajajoči krogotok meseca (lune). Kasneje so posta-

vili drogove in v teku napredka kamenite stolbre, ki so pogledu z nekega določenega opazovališča kazali obzorne točke solnčnega vzhoda in zapada ob najdaljših in najkrajših dnevih (21. junija in 22. decembra).

Po opazovanju luninih izprememb, med katerimi se je gibalo solnce, so ti najstarejši zvezdoslovci ugotovili, da solnce samo 21. marca in 23. septembra vzhaja točno na vzhodu in zahaja točno na zapadu, to se pravi, kadar sta noč in dan enako dolga.

Kasneje so odkrili, da se gibljejo solnčni vzhodi med to natančno vzhodno točko in med skrajnima točkama sredletja in sredzime; s tem so bili ugotovljeni štirje letni časi, od katerih je bil vsak dolg nekaj več nego tri »mesece« (lune). Na podlagi teh letnih časov so potem izračunili dolgotrajnost leta na približno 12 mesecev. Tako so dobili 354 dni ali 11¼ dneva manj, nego znaša resnična dolgotrajnost leta.

Take metode sta uporabljala keltska in druidska civilizacija v severni Evropi, pa tudi griče graščiči Indijanci Severne Amerike. Še danes so v rabi pri ameriških Indijancih.

Z naraščanjem prebivalstva je bilo treba več živčev. Duhovniki opazovalci so morali natančneje računati, da so dognali točneje čas za setev itd. Pri tem so prišli na to, da se da to doseči s primerjanjem dolžine sence opoldne in dolžine sence letnih časov, ki so jih imeli stari duhovniki na svojih tajnih merskih drogih zaznamovane. Na podoben način urejajo svoj koledar še danes domačini na Borneu.

Stari Egipčani, Mehikanci in Inka v Južni Ameriki so te metode solnčnih drogov izboljšali na ta način, da so gradili visoke obeliske, ki so s svojimi večjimi razlikami v senci omogočali natančnejše določanje dni za setev itd. S temi pripomočki so dognali, da ima leto 360 do 370 dni. Ker v tropskih pokrajinah, kjer so ti narodi živeli, solnce jasneje sveti in so zato sence ostreje, so bile možne natančnejše meritve nego v severnih pokrajinah.

Občinstvo kot nadzorna oblast

Od 10. decembra 1931 posluje v Berlinu »komisar za nadzorovanje« cen. Njegova naloga je, da v čim krajšem času pravično uredi cene po celi državi. Komisar je za vsak poklic določil mero dobička, ki se ne sme prekoračiti, pa tudi ne potisniti niže. Na sodelovanje je pozval najširše občinstvo, ki se je tudi z vso silo odzvalo. Vsak dan dobiva na stotine pobud po pošti in selih. Nekateri predlogi so popolnoma izdelani in se nemudoma prouče in izkoristijo. Nešteti prihajajo

Francoske volitve v znamenju Hitlerja: Na volilne shode vabijo plakati z napisom: »Hitler na krmilu!«

osebno, da povedo svoje mnenje in svoje predloge. Najbolj vneto sodelujejo gospodinje, na katerih pobudo so se uvedle tablice s cenami. Komisar je pa gospodinje opozoril, da so draginje nekaterih predmetov same krive, ker kupujejo raje blago, ki je lepo zavito in opremljeno s pasovi in napisi, da si ni nič boljše nego blago, ki se prodaja prosto na vago. — Komisar dr. Gerdeler hoče dovršiti svoje delo do konca tega meseca in pričakuje od njega še velikih presenečenj. Verjetno pa je, da ravno vse njegove odredbe ne bodo trajno obveljale in bo treba potem tod in tam kaj popraviti.

Ernst Thälmann, vodja nemške komunistične stranke in njen kandidat za državnega predsednika; Paul v. Beneckendorff u. v. Hindenburg, sedanjí predsednik nemške republike; gener. poročnik v. Epp, kandidat narodnih socialistov za predsedniško mesto.

Akadska mladina in religioznost

Na 98 državnih visokih šolah v Ameriki so raziskovali, kakšno je versko prepričanje slušateljev. Anketa je dokazala, da je med 253.811 akademiki 87 odstotkov pozitivno vernih. Našteli so: 20.674 katolikov, 57.964 metodistov, 34.541 presbiterijancev, 27.488 baptistov, 15.843 episkopalnih, 11.654 luteranov, 9434 židov, 4440 pripadnikov krščanskih ved, 3357 mormonov, 1443 reformiranih, 1263 evangelske sekte, 1152 bratov, 7769 pripadnikov raznih sekt in bratovščin in 32.206 slušateljev brez verske pripadnosti.

Kitajske vojaške postojanke pri Da-Ling-Ho, kjer stoje najboljše opremljene kitajske čete.

Pijanci v kopeli

V Leningradu imajo svojevrsten sanatorij, v katerem iztrezujejo pijance in jih zdravijo proti pijanosti. Vse samo mimogrede, v eni noči. Pijance dovajajo miličniki naravnost s ceste, kjer jih pobirajo.

Za pijance se začnejo iznenadenja že v »sprejemnem salonu«. »Pacijentova« umazana obleka zleti v razkuževalnico. Predno se pijanec zave, da je prešel iz miličnikovih v zdravniške roke, je zdravniško pregledan. Preiskali so mu bitje srca, mu namazali z jodom prsne in bunke ter ga pogostili s čašico klorhidrata. Na to pride novo iznenadenje, ki običajno paralizira in ukroti najbojevitše pacientovo domišljijo: kopel. To je zadnja etapa, predno ga odpravijo v dvorano.

Vse se vrši začudo hitro. Zavod preje spominja na hišo za potnike nego na navadno bolnišnico, najbolj pa spominja na zavod za zdravljenje duševnih bolezni. Prišleci pod vplivom kopeli, zdravi in skrbnega ravnanja hitro izgubljajo znamenja zastrupljenja in se vračajo v normalno stanje.

V dvorani št. 3 ni nobenega prostega mesta. Mehka električna luč razsvetljuje tri vrste postelj z bolniki. Tu se zdravi 15 opitih pod nadzorstvom enega bolničarja; v teku nekaj ur so zdravi. Nič več niso podobni junakom, ki kale mir in red na ulicah. Nekateri od njih smehljaje čitajo protialkoholno berilo, ki so jim ga ponudili; drugi pa zopet sestavljajo žalostno bilanco svojega pijanskega izleta, ki je že zabeležena na sivem listu policijskega zapisnika.

Kopel in zdravlila pa ne ukrote vselej namah alkoholne strasti. Nasilni nastopi so tu na dnevnem redu. Razbite šipe in dostikrat tudi zdravnikovo lice pričajo, da ta obrat ni brez tveganja, ter se marsikak »slučaj« zaključuje brez kazenskim sodiščem. Proti posebnemu nasilnim pijancem pa uporabljajo tudi druga skrajna sredstva: zapirajo jih v izolacijo celico — besnico — zavijajo v mokre rjuhe ali pa jim vbrizgajo kafro.

Hiša za alkoholike v Leningradu stoji v Maratovi ulici. Postelje v sivi, mračni zgradbi niso nikdar prazne. Milica vsak večer privede vanjo na desetine novih pacientov, ki potem zjutraj sramežljivo in kradoma odhajajo iz nje, noseč v žepu že list z odmerjeno globo. — Po tem opisu se boljševiska Rusija vsaj glede pijanstva prav nič ne razlikuje od carske.

Napredovanje katolicizma v Angliji

Še pred izdajanjem nove izdaje »Catholic Dictionary«, ki jo je pričakovati v kratkem, so od uredništva objavljeni nekateri podatki o gibanju katolicizma v Angliji.

V zadnjem desetletju je bilo v Angliji konvertitov, ljudi, ki so pristopili h katoliški veri, 121.372. V zadnjem letu se je število duhovnikov povečalo za 97 in jih je skupaj 4581 in sicer 2975 svetnih in 1606 redovnikov. Število cerkva in kapelic se je zvišalo v enem letu za 46 in jih je skupaj 2274; število srednjih šol se je zvišalo za 8, na 519. Čudno pa je, da je padlo število učencev za 544, na 58.278. Tudi število osnovnih šol je šlo nazaj za 20 in jih je sedaj 331. Število učencev pa se je zvišalo za 4645 in jih je bilo 384.129. Vseh katolikov je bilo v Angliji 2.235.237. Število krstov se je povečalo od 63.280 na 66.128 in porok od 23.045 na 23.631.

Denarnica zopet v veljavi

Svet se škripaje in omahovaje vrača v svoje stare tečaje, iz katerih ga je bila vrgla svetovna vojna. En dokaz za to je ponovno uveljavljanje denarnice. Ta obrtni izdelek — tako kramlja neki nemški časnikar — smo dolgo časa prezirali, ker smo bili postali velikopotezni in smo nosili drobiž brezbržno in ohlapno kar v žepih.

Polagoma pa postaja drobiž zopet resničen denar. Ena »marka« je že zopet nekaj. Včasih utegne biti celo premoženje. Polagoma se levimo iz zadnjih ostankov inflacijske kože; preprezala je še našo pamet, ki je bila od milijonov in milijard še nekoliko pijana.

Denarnica prihaja zopet do veljave. To se opazi n. pr. na cestni železnici. Ljudje, ki so preje brezbržno posegali po drobižu v tem ali onem žepu, privlečejo sedaj s skritih mest na telesu zelo premišljeno najprej neko stvar, ki jo imenujemo denarnico ali mošnjiček, in tehtno plačajo iz nje s potrebnim drobižem. Za sprevodnike to ni šala. Plačevanje traja dokaj dlje nego preje in glasoviti »tempo« dobiva zavore. A imeli smo pač tudi inflacijo tempa kakor inflacijo denarja, in jo moramo sedaj prebaviti in premagati.

Denarnica prihaja zopet do veljave. Dame jo nosijo v dobro zaklenjenih ročnih torbicah, gospodje pa v najbolj skritem žepu na koncu hrbta... In če začnejo zopet celo ljudje, ki si morejo dovoliti luksuz več parov hlač, zopet sedeti na denarju, potem je to že več nego simbolično.

Finck Ekman, ki je v Helsinkforsu potolkel komaj nekaj dni star svetovni rekord svojega rojaka Thunberga: 5:01 za 182 sekunde (na trikilometrski progi).

Ludwig Windhorst, prvi voditelj nemškega Centuma, je bil rojen 17. jan. 1812. Umrli je l. 1891 v Berlinu. Vodil je težke boje z Bismarckom in povedel nemške katolike do sijajne zmage.

Klub „Šestnajsterih“

Povojne mladine še vedno ni konec. V Berlinu so prišli na sled šestnajstčlanski tatinski družbi, ki so ji pripadali samo sinovi dobrih družin, mladiči od 16 do 18 let. Cilj njihovih podjetij so bila predvsem sportna igrišča, dalje kioski, stojnice in podobno. Izvršili so celo vrsto vlomov, tatvin itd.

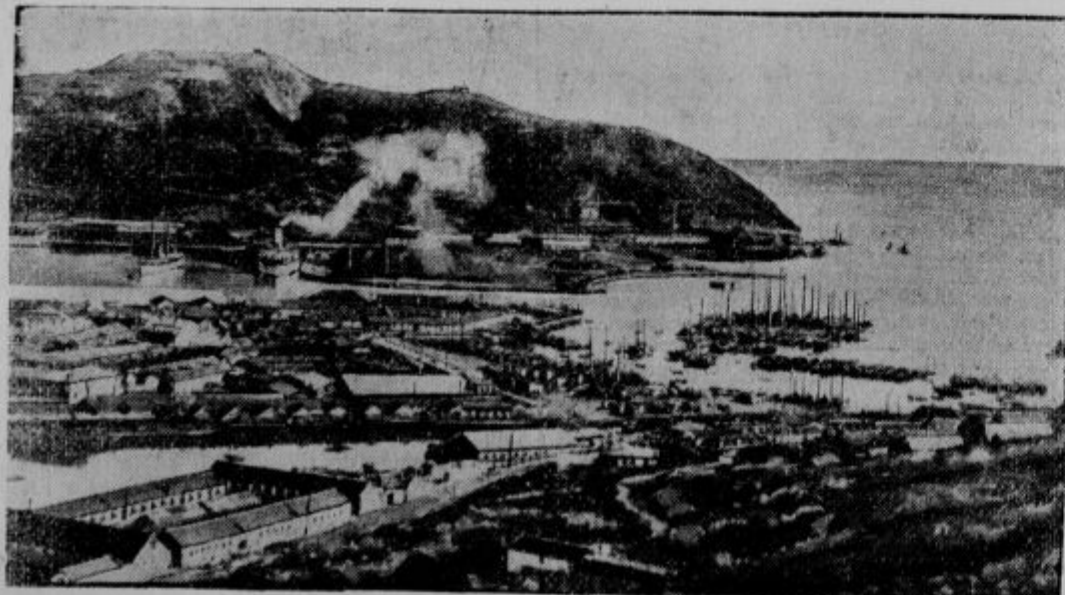
Klub Šestnajsterih je vodil osemnajstletnik »Stroleh« — Klatež, ki je vladal kakor diktator; sam je določal vlome, nočne roparske pohode in delil plen. V klub se je priglašalo toliko kandidatov, da je poglavar enkrat za vselej določil število, ki ni smelo presegati šestnajst članov. Pri hišnih preiskavah je našla policija še velike zaloge čokolade, cigare, obleke in orožja. Večino nakradenega blaga pa so »Šestnajsteri« seveda že davno spečali in razdelili med svojih šestnajst prijateljev...

Komaj je mlada potnica prišla v hotel, že jo pohitela k vratarju: »Ali je morda že došlo kako pismo za Irmo Peroni?«

»Trenutek — ne, tu je samo pismo za Irmo Peperoni.«

»Že velja — moj prijatelj namreč jeclja.«

V družbi. »Saj niti niste tako neumni, kakor se zdite.« — »Tako je. In to je ravno velik razloček med nama.«

Vhod v luko Port Arthur. Luko Port Arthur, ki so jo Japonci v vojni z Rusi l. 1905. osvojili, hile Japonci sedaj urejati v vojno oporišče proti Kitajski.